

## Täysistunto

### Torstai 10.11.2022 klo 16.03—19.26

Täysistunto alkoi klo 16.03. Täysistunto päättyi klo 19.26.

Puhetta johtivat toinen varapuhemies Juho Eerola (16.03—17.03) ja ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne (17.03—19.26).

#### 1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

#### 2. Suullinen kyselytunti

Vastaamassa olivat seuraavat ministerit  
pääministeri Sanna Marin  
valtiovarainministeri Annika Saarikko  
ulkoministeri Pekka Haavisto  
oikeusministeri Anna-Maja Henriksson  
työministeri Tuula Haatainen  
perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru  
elinkeinoministeri Mika Lintilä  
kuntaministeri Sirpa Paatero  
puolustusministeri Antti Kaikkonen  
pohjoismaisen yhteistyön ja tasa-arvon ministeri Thomas Blomqvist  
eurooppa- ja omistajaohjausministeri Tytti Tuppurainen  
kehitysyhteistyö- ja ulkomaankauppaministeri Ville Skinnari  
liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka  
sisäministeri Krista Mikkonen  
opetusministeri Li Andersson  
ympäristö- ja ilmastoministeri Maria Ohisalo  
maa- ja metsätalousministeri Antti Kurvinen  
sosiaali- ja terveysministeri Hanna Sarkkinen  
tiede- ja kulttuuriministeri Petri Honkonen

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Päiväjärjestyksen 2. asiana on suullinen kyselytunti.

Pyydän paikalla olevia ministereitä siirtymään ministeriaitioon. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää kysymyksen paikalla olevalle ministerille, ilmoittautumaan painamalla P-painiketta ja nousemalla seisomaan, ja jotta tähän kyselytuntiin saadaan sisällytet-

## Pöytäkirja PTK 121/2022 vp

tyä mahdollisimman monta kysyjää, on toivottavaa, että kysymys kattaa kerrallaan vain yhden kysymyksen, joka kohdistuu yhdelle ministerille.

Välihuutoja ajatellen pyydän huomioimaan, etteivät ne häiritse tätä varsinaista keskustelua.

Ministereille esitettiin seuraavat kysymykset:

### 2.1. Suullinen kysymys paperittomien kiireettömistä terveyspalveluista (Kaisa Juuso ps)

Suullinen kysymys SKT 180/2022 vp

*Suullinen kyselytunti*

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Aloitetaan. — Edustaja Juuso.

*Keskustelu*

16.04 **Kaisa Juuso ps:** Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveysvaliokunta käsittelee parhaillaan esitystä, jolla hallitus haluaa avata kiireettömät terveyspalvelut laittomasti maassa oleskeleville. Jo lausuntokierroksella esiin nousi useita ongelmia, joihin hallitus ei ole ehdottanut ratkaisuja. Esityksen perusteluissa terveyspalveluja ei haluta avata niille, jotka tulevat Suomeen nimenomaisesti saadakseen ilmaisia terveyspalveluita suomalaisen veronmaksajan kustannuksella. Esitys ei kuitenkaan sisällä edelleenkään minkäänlaista keinoa, jolla terveysturistit voitaisiin tunnistaa ja rajata palveluiden ulkopuolelle. Samoin välttämättömän hoidon käsite jää epäselväksi.

Pääministeri Marin, oletteko te valmis perumaan tämän kelvottoman esityksen?

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Ja ministeri Kiuru siellä käsi pystyssä.

16.05 **Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta edustaja hyvin ottaa esiin sen, että valiokunnassa voidaan tehdä tarpeellisia muutoksia, ja käsittääkseni olettekin valiokunnassa käsitelleet tätä esitystä ja katsoeet sitä eri näkökulmista.

Haluan kuitenkin korjata sen ajattelun, että Suomessa ei olisi niin sanotuille paperittomille syntynyt minkäänlaisia palveluita. Meillä on isoissa kaupungeissa siellä täällä jo syntynyt näitä vastaavia palveluita paperittomien aivan välttämättömän terveydenhuollon järjestämiseksi, ja siksi maailma on liikkunut paljon eteenpäin. Tämä salihan on käsitelty jo aikaisemmin kaudella 2011—15 yhtä vastaavaa esitystä, ja nyt ollaan sitten siinä tilanteessa, että tämä asia on uudelleen täällä eduskunnan linjattavana.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Näin. — Ja nyt pyydän niitä edustajia, jotka tästä aihealueesta haluavat esittää jatkokysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Juuso jatkaa.

16.06 **Kaisa Juuso ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeristä poiketen jopa sosiaali- ja terveysvaliokunnan keskustalainen puheenjohtaja tuntuu heränneen esityksen ongelmiin. Perussuomalaiset näkevät esityksessä suomalaisen terveydenhuollon

## Pöytäkirja PTK 121/2022 vp

kantokykyyn kohdistuvan selkeän uhan. Jos Suomi alkaa sinisilmäisesti tarjoamaan kiireettömiä terveyspalveluita kaikille eikä maksua peritä varattomilta vaikuttavilta henkilöiltä, Suomesta tulee koko maailman terveyskeskus. [Veronika Honkasalo: Eikä tule!]

Valtiovarainministeri Saarikko, kysyisin teiltä: Onko Suomella varaa tähän? Oletteko valmis tuomaan eduskunnalle lisäbudjetin, jos laki viedään nyt perussuomalaisten varoituksista huolimatta läpi ja Suomeen tulee tuhansia ulkomaalaisia ilmaisen terveydenhuollon perässä? Montako terveysturistia keskusta on valmis hoitamaan vuodessa, 1 000, 10 000 vai peräti 100 000? Missä teidän rajanne menee?

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Ja ministeri Kiuru.

**16.07 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ehkä tässä kuitenkin kannattaa nyt miettiä, oliko tuossa kysymyksenasettelussa volyymi ihan paikallaan. [Vasemmalta: Aivan! — Petri Huru: Aika hiljaisella!]

Minä heräsin siihen sanaan, kun puhuitte ”kiireettömästä” terveydenhuollosta. Voin sanoa teille, että ei tämä helppo kysymys ole. Ei suomalaisessa yhteiskunnassa tämän vuosikymmenen aikana ole pystytty sopimaan siitä, mitä tehdään näiden paperittomien niin sanotun erittäin kiireellisen välttämättömän hoidon järjestämiseksi, ja silti näitten ihmisten näkökulmasta palveluita on alkanut ilmestyä kuntatasolla ilman, että eduskunta asiasta on erityisesti linjannut. Siltä osin on selvitettävä myös eduskunnassa, millä tavalla tällaisia palveluita tässä maassa tulisi järjestää, jos niitä järjestetään. Nyt on tehty jo hallitusohjelmaneuvoittelussa siitä päätös, että me keskitymme aivan välttämättömiin palveluihin ja hoitoon, jotta se ei sitten tule jatkossa vielä kalliimmaksi tai muille ihmisille yhteiskunnassa ei aiheudu terveydellistä vaaratilannetta tai estettä.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Ja edustaja Juvonen.

**16.08 Arja Juvonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Laittomasti maassa oleskelu ei ole suomalaisten etu, se ei ole Suomen etu, se ei ole etu täällä meidän maassamme. Laittomasti maassa oleskelevien tulee poistua Suomesta, ja paperittomien tulee poistua Suomesta. [Vasemmalta: Kyse on myös lapsista!] Se on se, mitä me perussuomalaiset tahdomme ja toivomme.

Arvoisa puhemies! Te, hyvä hallitus, olette avaamassa nyt kiireettömät terveyspalvelut laittomasti maassa oleskeleville. Suomalaisille, ikääntyneille, vanhuksille, heille, jotka ovat tämän isänmaan rakentaneet — heille ei palveluja riitä. Lääkäreiakoja ei ole. Diabeteshoitajalle ei pääse. Millä tavalla te ratkaisette sen yhtälön, että nämä ihmiset ovat samalla viivalla ja se lääkäriaika löytyy myös kantasuomalaisille? Entäpä hybridiuhkat? Niitä on noussut paljon esille, ja muun muassa Puola on reagoinut jo. Se ymmärtää sen, että esimerkiksi Venäjä voi siirtää siirtolaisia rajalle ja siellä tulee ongelmia. Miten te toimitte tässä tilanteessa? Kumotkaa tämä lakiesitys.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Ja ministeri Kiuru.

**16.09 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä tässä, varsinkin kun työmatkoilla Helsingin yleistä katukuvaa katsoo, on selvinnyt maakunnan tulijalle, että kyllä kaikilla syillä myöskin tuolla taivaltajaa on. Tämä

## Pöytäkirja PTK 121/2022 vp

varmasti kertoo siitä, että Helsingin kaupungillakin on tämä ilmiö huomattu, ja sitä kautta myöskin jotkut kunnat ovat joutuneet tähän välittömään tilanteeseen reagoimaan.

Nyt tietysti eduskunnan kannalta on olennaista, että tätä asiaa on tässä talossa jo linjattu kaudella 2011—2015, ja se ei kovin onnistunut prosessi ollut, näin jälkikäteen lienee paikallaan sanoa. Joten ajattelen, että varmasti sosiaali- ja terveysvaliokunnassa ollaan tarkan paikan vartijoina siinä, millä tavalla nykyaikana kuitenkin nähdään se, mitä tapahtuu todellisuudessa, mutta ei laajenneta tätä ehdotusta sellaisiin pelkokäsityksiin, joista perussuomalaiset tässä nyt vähän puhetta hahmottelivat. Itse ajattelen, [Puhemies koputtaa] että kysymys on vain — vain — niin välttämättömästä hoidosta [Puhemies: Nyt on aika täytyä nyt!] kuin tarvitaan. [Riikka Purra: Ei vastausta!]

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Edustaja Rantanen.

**16.11 Mari Rantanen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on kysymys miljoonaluokan kysymyksestä esimerkiksi Helsingille, jossa näitä kustannuksia tulee myös muusta kuin terveydenhuollosta. Täytyy todeta, että tämä esitys tulee kyllä vihoviimeiseen paikkaan, ottaen huomioon sen, että meillä ovat päivystykset aivan tukossa, meillä ovat osastopaikat aivan tukossa. Sieltä joudutaan sulkemaan paikkoja sen vuoksi, että meillä ei ole riittävästi hoitajia, ja sitten tähän tilanteeseen te tuotte tällaisen laittomasti maassa oleskelevien terveydenhuollon laajennuksen. Tämä on melkoisen häski temppu.

Mutta on pakko kysyä, kun tässä esityksessä luki myös HUSin puolelta, että nämä paperittomat tulevat itse asiassa erikoissairaanhoidon ilman lähetettä [Perussuomalaisten ryhmästä: Häpeällistä!] ja te olette nyt tekemässä tällaisen ohituskaistan ihmisille, jotka ovat laittomasti maassa. Kysyn teiltä, ministeri Saarikko: eikö keskustakaan älyä vetää tätä esitystä eduskunnasta pois?

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Ministeri Kiuru.

**16.12 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On ehkä muistutettava nyt vielä siitä, millä tavalla sosiaali- ja terveydenhuoltoon tullaan. Siellähän hoidetaan sairaita ihmisiä. Eli kyllä sinne päivystyksiin tulevat ihmiset, jotka saattavat olla viimeisillään raskaana, [Mari Rantanen: Lukekaa se esityksenne!] ja kyllä niitä lapsia sattuu syntymään ihan milloin vain ja hyvin monenlaisiin perheisiin, ja apuakin on sitten annettava, jos näin sattuu käymään. Itse en ota kantaa siihen, mistä nämä ihmiset ja potilaat tulevat Suomeen, koska se ei kuulu hallinnonalaani. Minä vain hoidan näitä sairaita. [Naurua]

Tätä kautta olemme panneet merkille, että on se vaikea asia, että meillä kerta kaikkiaan Suomessa on paperittomia, ja heillä saattaa olla vaivoja, että jopa ambulanssi tuo erikoissairaanhoidon ovelle. Siksi me joudumme täällä eduskunnassa linjaamaan näinkin kiusallisesta ja vaikeasta asiasta, ja minusta tässä ei kyllä yhtään sen enempää populismia tarvita. Kyllä me joudumme valitettavasti myös hoitamaan ihmisiä, joiden henkikin saattaa olla vaarassa, [Eva Biaudet: Ei valitettavasti, vaan onneksi hoidetaan!] ja nyt on pohdittava, millä tavalla [Puhemies koputtaa] tässä vaikeassa asiassa mennään jatkossa eteenpäin. [Kimmo Kiljunen: Eikö se riitä jo vastaukseksi?]

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Edustaja Reijonen.

## Pöytäkirja PTK 121/2022 vp

**16.13 Minna Reijonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Arvoisat ministerit! Onko se oikein, että nyt hyvinvointialueilla mietitään kovia säästöjä — ainakin tuolla meidän alueella, siellä Karjalan puolella on Siun sote, ja Pohjois-Savossa mietitään säästöjä — ja sitten aletaan laittaa rahaa laittomasti maassa oleville? Laittomasti maassa oleville. Eihän se voi näin olla. Ei siinä ole kerrassaan mitään järkeä. Tärkeysjärjestys on mietittävä oikein tarkkaan.

Ja kustannukset — en ole kuullut, paljonko näistä nyt tulee kustannuksia. Voisiko joku ministeri esittää arvion, mitä tämä vuodessa maksaa, entä viiden vuoden päästä. Jos miettii suomalaista veronmaksajaa, niin onko mielestänne oikein, että suomalainen veronmaksaja joutuu nyt maksamaan laittomasti maassa olevien terveydenhuollon? [Vasemmalta: Kuten lasten!] Ei se voi olla oikein. Eikö teidän omaatuntoa kolkuta? — Kiitos. [Eva Biaudet'n välihuuto]

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Pääministeri Marin.

**16.14 Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastuuministeri Kiuru tietenkin tuntee tämän asian paljon paremmin, mutta jos suhteutetaan, kun täällä nostettiin esiin nämä hyvinvointialueet. Se on noin 20 miljardia, mitä me käytämme sosiaali- ja terveydenhuoltoon rahaa hyvinvointialueilla — siis 20 miljardia, ylikin. Ja tässä on nyt kyse, jos en ole aivan väärässä, noin miljoonan euron suuruisesta asiasta. [Perussuomalaisten ryhmästä: Se on hihasta ravistettu!] Kyse on esimerkiksi raskaana olevien naisten ja lasten tilanteesta, heidän hoidostansa. Eli kun täällä puhutaan ikään kuin tällaisena suurena joukkona, että meillä nyt olisi aivan valtavasti näitä laittomasti maassa olevia ihmisiä ja kaikki heidän asiansa ohi suomalaisten hoidettaisiin, niin todellisuudessa on kyse esimerkiksi raskaana olevien naisten ja lasten terveydenhuollosta, sellaisista palveluista, joita he tarvitsevat, jotta ei sitten jouduttaisi esimerkiksi niihin ambulanssikyyteihin tai niihin kiireellisiin asioihin, ja kyse on todella murto-osasta, ehkä murto-osahiukkasesta suhteessa sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaisrahoitukseen. Ymmärrän, että tämä on asia, jonka perussuomalaiset haluaa täällä haastaa, [Puhemies koputtaa] kuten usein on ehkä Suomen ulkopuolisiin ihmisiin liittyvissä kysymyksissä, [Puhemies: Näin!] mutta ehkä voimme myös suhteuttaa näitä asioita. [Kimmo Kiljunen: Inhimillisyyttä, inhimillisyyttä!]

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Edustaja Zyskowicz.

**16.15 Ben Zyskowicz kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällä todettiin, että päivystykset ovat tukossa, hoivapaikat ovat tukossa, jonoja terveydenhuollossa riittää. Nämä jonot eivät kuitenkaan johdu nyt puheena olevista ihmisistä, koska tämä lakihan ei ole vielä edes voimassa. Jonotus johtuu muun muassa koronasta ja ennen kaikkea henkilöstövajeesta. Tässä tilanteessa te, arvoisa hallitus, jotka ette pysty mihinkään todellisiin merkittäviin säästöihin, olette leikkaamassa yksityisen sektorin Kela-korvauksia. Ministeri Kiuru, mitä luulette: pidentääkö vai lyhentääkö se hoitojonoja, että tässä tilanteessa te leikkaatte näitä Kela-korvauksia?

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Ministeri Sarkkinen.

## Pöytäkirja PTK 121/2022 vp

**16.16 Sosiaali- ja terveysministeri Hanna Sarkkinen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nämä Kela-korvausten pienentämisestä koituvat säästöt on tarkoitus siirtää hyvinvointialueille vanhuspalveluiden vahvistamista varten. [Juha Mäenpää: Tuleeko siitä säästöä?] Eli rahat siirretään hyvinvointialueille, jotta he voivat sosiaali- ja terveyspalveluita suomalaisille järjestää.

Arvoisa puhemies! Kela-korvaukset, yksityisen hoidon korvaukset, ovat jo tällä hetkellä aika pieniä. Kokoomuksen ollessa hallituksessa niitä on leikattu ja kavennettu. [Petteri Orpo: Piti tulla valinnanvapaus!] Ne ovat tällä hetkellä noin 14 prosenttia, ja se on aika pieni korvaus. Esimerkiksi jos on yli 100 euron lääkärikäynti, siitä voi sitten muutaman kymmenen euron korvaus tulla. Jatkossa se korvaustaksa olisi noin kahdeksan euroa. Pienituloisten kannalta näin pieni korvaustaso ei välttämättä mahdollista tälläkään hetkellä hoitoonpääsyä tai yksityisten palveluiden käyttöä, ja kyllä pienituloisten kannalta olennaista on saada julkiset terveyspalvelut toimimaan, ja sitä hallitus on lisäresursoinut. Hoitotakuuta ollaan juuri säätämässä ja siihen ollaan paljon rahaa myös osoittamassa, ja sitä kautta myös asiakasmaksut [Puhemies koputtaa] kerryttävät esimerkiksi maksukattoa ja ovat muutenkin säänneltyjä. [Ben Zyskiewicz: Tälläkö saadaan toimimaan nämä julkiset palvelut?]

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Ja seuraavaksi edustaja Lohi.

**16.18 Markus Lohi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minustakin on äärimmäisen tärkeää, että laittomasti maassa oleskeleville tarjottavat terveyspalvelut eivät ole semmoisia, että niistä tulisi vetovoimatekijä Suomeen. Näin ei tietenkään saa olla, mutta kun katsotaan tätä hallituksen esitystä, joka on nyt valiokunnassa, niin ei näin ole tulemassakaan. Suomesta ei tule koko maailman terveyskeskusta tällä esityksellä, eikä pidäkään tulla. [Perussuomalaisten ryhmästä: Miten niin?]

Tässähän on tullut jo pääministerin kertomana esille tämä kustannusarvio, 1 miljoona euroa kokonaisuudessaan, ja pitää muistaa, että tällä hetkellä jo muun muassa Helsinki, Espoo ja Tampere tarjoavat tämän tasoisia palveluita näille paperittomille. Kyseessä ei ole nyt dramaattisesta muutoksesta, mutta aina asioissa pitää olla tarkkana.

Haluan nyt selvyuden vuoksi kysyä myös ministeri Kiurulta: Voitteko kertoa, mitä tämä laajennus tarkoittaisi käytännössä, koska nyt jo lain mukaan kiireellinen hoito on tarjottava ja nyt se laajennetaan välttämättömään kiireettömään hoitoon? Mikä on ero kiireellisellä [Puhemies koputtaa] ja välttämättömällä kiireettömällä hoidolla? [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä]

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Ja ministeri Kiuru.

**16.19 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä oli tärkeä kysymys, koska kyllä me varmasti ymmärrämme sen, että kiireelliset tapaukset on hoidettava. Ne ovat juuri näitä, että ihminen saattaa menehtyä, ja sitä varten henkeä tai terveyttä turvaavat toimet on saatava nopeasti käyntiin.

Ja monet kunnat ovat, niin kuin tässä jo todettiin, tehneet sen lisäksi myöskin tällaisia pieniä avauksia kiireettömään hoitoon. No, nyt tässä esityksessä, mikä eduskunnassa on, on tulkittu välttämättömänä hoitona esimerkiksi raskauteen ja synnyttämiseen liittyvät palvelut, pitkäaikaissairauksien ja muiden sairauksien välttämättömään hoitoon liittyvät pal-

## Pöytäkirja PTK 121/2022 vp

velut — siis vain välttämättömään — ja yhteiskunnan suojelemiseksi tarpeelliset tartuntatautilain mukaiset terveystarkastukset tai rokotukset, etteivät tarttuvat taudit leviäisi. Tämä on nyt se lista, joka eduskunnassa on käsittelyssä. Me puhumme tosiasiasa tämän hallituksen esityksen mukaisesti [Puhemies koputtaa] noin 3 000—6 000 ihmisen asemasta.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Näin. — Ja nyt edustaja al-Tae.

**16.20 Hussein al-Tae sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tiedän tapauksen, jossa ihminen on synnyttänyt vammaiseksi syntyneen lapsen, ja tällä vammaisella lapsella ei ole ollut oikeastaan mitään oikeuksia neuvolaan eikä mihinkään muuhun jatkohoitoon. Tämä esityshän sitten mahdollistaisi tällekin ihmiselle hoidot.

No, miksi ylipäänsäkään tätä paperittomuutta on syntynyt Suomeen näin paljon? Se johtuu vuoden 2015 tapauksesta, jolloin perussuomalaisten johdolla mahdollistettiin se, että tänne tuli todella paljon ihmisiä. He eivät säätäneet rajalakia, niin kuin me säädimme täällä, [Naurua perussuomalaisten ryhmästä] eivätkä oikeastaan osanneet hoitaa sitä kriisiä hyvin. [Perussuomalaisten ryhmästä: No karkottakaa!] Sen lisäksi luvattiin humanitaarista mahdollisuutta jäädä tähän maahan, mutta laki vaihdettiin kesken kaiken, jolloin syntyi todella paljon paperittomia. Nyt se asia hoidetaan toisin. Nyt on mahdollisuus saada terveydenhoitoa sellaisille ihmisille, jotka käytännössä huijattiin tulemaan tähän maahan. [Puhemies: Nyt on mahdollisuus esittää kysymys!]

Kysyn hallitukselta: [Puhemies koputtaa] Miten tällä hetkellä hoidetaan tätä rajakysymystä? Miten meille ei synny paperittomuutta? [Perussuomalaisten ryhmästä: Kyllä nyt tuli paksua!]

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Ja kukas ministereistä? — Ministeri Mikkonen.

**16.21 Sisäministeri Krista Mikkonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tällä hetkellähän meille on itse asiassa tullut enemmän pakolaisia kuin koskaan aiemmin. Meille on nimenomaan Ukrainan sodan vuoksi tullut tällä hetkellä noin 43 000 Ukrainasta sotaa paennutta, ja heille olemme tarjonneet tilapäistä suojelua. Nyt paraikaa hallituksessa on käsittelyssä laki, jolla tuota tilapäistä suojelua voimme jatkaa, koska valitettavasti sota Ukrainassa jatkuu ja edelleen siellä on valtava joukko ihmisiä, joiden kodit ovat tuhoutuneet, ja he eivät siellä voi asua. [Sanna Antikainen: Se ei liity tähän asiaan! — Oikealta: He eivät ole laittomasti maassa!]

Muutoin tällä hetkellä turvapaikanhakijoita Suomessa on varsin vähäinen määrä, muualta tulleita, ja totta kai kaikki nämä prosessit, kun turvapaikkaa haetaan, käsitellään yksilöllisesti ja katsotaan, onko ihminen oikeutettu kansainväliseen suojeluun, ja jos on, niin sitten voimme hänelle turvapaikan tarjota.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Edustaja Tavio.

**16.22 Ville Tavio ps** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Keskusta lupasi laittomasti maassa oleville jalkapannat, ja nyt tulikin ilmainen terveydenhoito. [Perussuomalaisten ryhmästä: Oho!] Pääministeri Marin on lähtenyt aika kauas siitä ex-kansanedustaja, sisäministeri Kari Rajamäen linjasta, [Eva Biaudet: Onneksi on!] jossa SDP, ainakin osa SDP:stä, kantoi huolta siitä, että tämä laittomien terveydenhuolto ei muodosta vetovoima-

## Pöytäkirja PTK 121/2022 vp

tekijää Suomelle. Senhän tämä muodostaa, ja kustannukset tulevat sen myötä olemaan vielä tulevaisuudessa useita miljoonia. Nyt, pääministeri Marin, te suhtaudutte velanottoon näin huolettomasti, että miljoona sinne tai tänne, ja hoette sitä asiassa kuin asiassa.

Miten nyt on, kun keskusta tämän kaiken taas hyväksyy: Onko se nyt, valtiovarainministeri Saarikko, näin, kuten pääministeri sanoi, että tämä on vain yksi miljoona sinne tai tänne? Eikö tällä oikeasti ole isompaa merkitystä? [Jukka Gustafsson: Ei ole pääministeri niin sanonut!] Onko tämä oikein suomalaista veronmaksajaa kohtaan?

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Ja pääministeri Marin.

**16.24 Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuvasin tuossa omassa vastauksessani sitä, minkälainen summa tämä on tuosta sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaisuudesta. Jos nyt puhumme kokonaisuudessaan yli 20 miljardista suomalaisten ihmisten sosiaali- ja terveydenhuollossa ja tämä on, kuten valiokunnan puheenjohtaja täällä totesi, asia, joka maksaa yhden miljoonan — yhden miljoonan — [Perussuomalaisten ryhmästä: Sinne tänne!] se on todella pieni osa tästä kokonaisuudesta.

Ja ministeri Kiuru täällä kuvasi, mistä todellisuudessa on kyse ja mikä tämän lain sisältö on. Lain sisältö on se, että esimerkiksi raskaana olevat paperittomat naiset [Jani Mäkelä: Raskaana olevat irakilaiset nuoret miehet!] saavat sen välttämättömän kiireettömän hoidon, minkä he tarvitsevat. Mielestäni on inhimillisesti oikein, että raskaana olevat naiset saavat tämän hoidon, minkä he tarvitsevat. Ihan yhtä lailla on mielestäni suomalaisen yhteiskunnan etu, että esimerkiksi tartuntatautien leviämistä voidaan ennaltaehkäistä. [Jani Mäkelä: Voiko mies synnyttää?] Sehän on suomalaisten ihmisten etu.

Ei tämä ole kysymys, joka tekisi Suomesta maailman terveystieteiden, hyvin kaukana siitä. Tämä ei ole kysymys, [Puhemies koputtaa] joka lisäisi vetovoimaa Suomen ulkopuolisten ihmisten silmissä. Tämä on pieni asia mutta tärkeä asia.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Ja nyt on aika täynnä. — Myönnän poikkeuksellisesti tähän kysymykseen vastauksen myös ministeri Saarikolle.

**16.25 Valtiovarainministeri Annika Saarikko** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Uskon, että valtaosa terveydenhuollon ammattilaisista tai paljon palveluita käyttävistä suomalaista toivoisi, että me keskittyisimme [Perussuomalaisten ryhmästä: Suomalaisiin!] yhdessä yli hallitus—oppositio-rajojen niihin huoliin, jotka liittyvät suomalaisen terveydenhuollon isoihin murheisiin, [Jani Mäkelä: No niinhän me teemme!] joita edustaja Zyskiewicz täällä erittäin ansiokkaasti kuvaili. Ne ovat kuntien, tulevien hyvinvointialueiden ja koko eduskunnan yhteisiä huolia.

Mutta siinä olen tismalleen samaa mieltä ministeri Kiurun kanssa, että tämä kysymys on vaivannut suomalaista yhteiskuntaa vuosia. Eduskunta on ollut tässä myös hyvin riitainen, nähnyt tässä paljon erilaisia tulokulmia, enkä voi välttyä myöskään ajatukselta, että jonkin verran kysymystä on tahallaan maalattu isommaksi mittakaavaltaan kuin se oikeasti onkaan. Muistutan myös, että nämä samat puolueet toimivat eri kokoonpanoilla, eri voima-suhteilla kaikissa näissä Suomen suurimmissa kaupungeissa, joissa tämä kysymys on ajan-kohtainen, ja siellä puolueet ovat yhdessä jo päättäneet tarjota näitä palveluita. [Perussuomalaisten ryhmästä: Totuudessa pitää pysyä!] Eli mittakaavamuutos ei edes ole tuota mil-

## Pöytäkirja PTK 121/2022 vp

joonaa vaan käytännössä joitain satojatuhansia euroja, mikä muodostuu erotukseksi [Puhemies koputtaa] nykyisen todellisuuden ja tulevien alueiden välillä.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Näin. — Ja edustaja Suomela.

**16.26 Iris Suomela vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri juuri esitti arvion, että kustannukset nykyisestä hoidosta ovat noin miljoonan euron luokkaa. Helsingistä meillä on vielä tarkempia lukuja: vuonna 2019 kokonaissumma oli noin 440 000 euroa, ja tästä puolet meni raskaana olevien, synnytysten ja vastasyntyneiden hoitoon — puolet. Tämäkö on se ihmisryhmä, jonka perussuomalaiset jättäisivät vaille hoitoa? [Vasemmalta: Näköjään! — Kyllä!] Ihan todella toivon, että jokainen pysähtyy miettimään sitä vastasyntyntä lasta, jonka perussuomalaiset jättäisivät hoitamatta. [Perussuomalaisten ryhmästä: Jokainen maa hoitaa omat kansalaiset!]

Kysynkin nyt vastuuministeriltä: mitkä ovat arviolta niitä kuntia, joissa ei tällä hetkellä tätä hoitoa tarjota mutta joissa kuitenkin oleskelee paperittomia henkilöitä, jotka nyt saisivat sen saman välttämättömän hoidon, jonka pääkaupunkiseudun monet kunnat ja Tampere ovat päättäneet tarjota? Tamperelaisena ainakin olen ylpeä, että me olemme tämän päätöksen tehneet, ja seison sen päätöksen takana. Se on [Puhemies koputtaa] lasten ja äitien takana seisomista.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Näin. — Ministeri Kiuru.

**16.27 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Siinä mielessä minusta edustaja on aivan oikeassa, että kyllä hyvinvointiyhteiskuntaan ja oikeusvaltioon kuuluu se, että emme me ketään kadulle jätä silloin, kun on todella tilanne päällä. Eli ei meille synny lapsia kaduilla. Se on fakta suomalaisessa yhteiskunnassa. Mutta tämä ei tarkoita sitä, että Suomesta tulee joku hoidon shoppailun paratiisi. Minusta hiukan kyllä — jos nyt sallitaan — taisi mennä överiksi. Minusta siihen hoitoshoppailuun, jota tässä ehdotetaan, ei tällä budjettiraamilla kyllä millään yletytä. Kuitenkin me käytämme toistakymmentä miljardia rahaa pyörittääksemme näitä palveluita, ja nyt me puhumme yhden miljardin kustannuksista. [Eduskunnasta: Miljardin?] — Miljoonan kustannuksista, pahoittelen.

Täytyy sanoa vielä sekin, että lähtökohtana on se, että jokainen näistä toimijoista maksaa itse hoitonsa. Jos tätä hoitomaksua ei saada perittyä joko henkilöltä itseltään [Puhemies koputtaa] tai vakuutusyhtiöltä, niin vain siinä tapauksessa tämä korvataan kunnille.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Ledamot Rehn-Kivi.

**16.28 Veronica Rehn-Kivi r** (vastauspuheenvuoro): Värderade talman! Vi ger redan i dag akutvård åt så kallade papperslösa personer. Det är vår skyldighet. Nu föreslås det att vi också skulle erbjuda nödvändig vård åt de här personerna, och det är som en förebyggande åtgärd så att vi kan minska på dyrare specialvård. Den här servicen ges redan i våra större städer, i Esbo och i Helsingfors, och det här är en fråga om humanitet mot redan utsatta personer.

## Pöytäkirja PTK 121/2022 vp

Meille on ministeriön vastauksissa valiokunnassa ilmoitettu, että paperittomien osuus näistä terveyspalveluiden käyttäjistä on minimaalisen pieni ja että myöskin nämä tulevat kustannukset ovat prosentin milliosuus. Kysynkin, arvoisa ministeri: onko paperittomille tarjottavalla välttämättömällä hoidolla oikeasti merkitystä meidän sosiaali- ja terveystoimille ja resurssien riittävyydelle?

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Ja ministeri Kiuru.

**16.29 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! No, otetaan tuo Helsingin kaupunki esimerkiksi. Minun saamani tiedon mukaan Helsingin kaupunki vuonna 2019 käytti paperittomien henkilöiden erikoissairaanhoidon kustannuksiin 440 000 euroa. On tietenkin selvää, että jostakin tuokin raha on pois, ja nythän se on pois sen takia Helsingin kaupungissa muiden palveluista, että valtio ei ole luonut tähän mekanismia, millä tämä osuus hyvitetään silloin, jos tätä 440 000:ta euroa kuluna ei pystytä keräämään tältä henkilöltä itseltään tai hänen vakuutuksensa kautta. Nyt tätä epäkohtaa pyritään oikaisemaan, jotta Helsingin kaupungissa pääsisivät kaikki myös tällä 440 000 eurolla hoitoon.

Ei tämä varmasti kokoluokaltaan suomalaisen sosiaali- ja terveydenhuollon tulevaisuutta uhkaa, mutta tämä on aika iso kysymys. Me erotumme maailmalla, jos me ajattelemme, että me voisimme toimia niin, että tätä aivan välttämättömintä hoitoa ei pystyttäisi tarjoamaan. Ja tätä kunnat tekevät jo. [Puhemies koputtaa] Heille ei nyt siitä erikseen korvausta tule.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Ja nyt tämän aihealueen viimeinen kysymys. — Edustaja Rantanen, Mari.

**16.31 Mari Rantanen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy nyt sanoa, että täällä ministerit hööpöttävät kuuntelijoita. Tämä miljoonan kustannusarvio, mistä te puhutte, on täysin hihasta repäisty, kuten tiedätte, jos olette tämän esityksen lukenut. [Anders Adlercreutz: Se on virkavastuulla valmisteltu!] Helsingin kaupunki käyttää tähän miljoonia euroja, sekä terveydenhuoltoon että myös sosiaalihuoltoon, ja siltä osin tämä ei aivan ole pelkästään miljoonan euron kysymys. Meillähan nimittäin Helsinki maksaa majoitusta, HSL-lippuja, antaa jopa käteistä rahaa kassasta, [Eduskunnasta: Se on eri asia! — Jari Myllykoski: Voi hyvää päivää!] ja nämä kaikki kustannukset tulevat joka tapauksessa kannettavaksi. Tämä on fakta, jonka jokainen voi Helsingin kaupungilta varmistaa.

Mutta palaan vielä äkkiä siihen, että, ministeri Kiuru, te ette ilmeisesti ole edes lukenut tätä esitystä, jossa HUS kertoo, että nimenomaan nämä laittomasti maassa olevat tulevat päivystyksiin ja erikoissairaanhoidon ilman läheteitä, minkä jälkeen heidät katsotaan kiireellisiksi. Näin ei voi suomalainen toimia, [Puhemies koputtaa] ja ihmettelen, että te vielä kannatatte tällaista ohituskaistan luontia.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Ja nyt ministeri Kiuru. [Perussuomalaisten ryhmästä: Oletteko tehtävienne tasolla, ministeri Kiuru? — Hälinää] — Ministeri Kiurulla puheenvuoro.

## Pöytäkirja PTK 121/2022 vp

16.32 **Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä nyt hiukan alkaa minuakin sapettaa. Pysytään täällä siinä, mikä on tosi. Ja nyt tullaan siihen kysymykseen, [Hälinää — Puhemies koputtaa] että suomalaisilla ei ole, eikä pidäkään kenelläkään olla, sellaista asemaa, että joku on toista huonompi. [Petri Huru: Ohituskaistaa!] Erityisesti hoitojonojen suhteen tämä on erittäin vakava kysymys.

Olen kertonut eduskunnalle moneen otteeseen, että meillä on todellinen hoitovelka tässä maassa, ja se kysymys pitää ottaa vakavasti. Kyllä täällä vakavammin otettavaa piisaa siinä kysymyksessä. Mutta se on totta, että kun erikoissairaanhoidon mennään, niin joku menee sinne niin kiireellä, että sinne mennään, kuulkaa, ambulanssilla useiten tänä päivänä. [Oikealta: Se on eri asia, sinne lähetetään!] Siinä suhteessa valitettavasti sinne erikoissairaanhoidon mennään hyvin kiireellä. [Hälinää — Puhemies koputtaa]

Nyt on pohdittava sitä, että ei me nyt kai voida ajatella, että siellä ambulanssin ovella vielä ruvettaisiin katsomaan, millä litteralla kukakin menee. Silloin kun ihminen on hädän hetkellä turvautumassa näihin palveluihin, niin kyllä me suojelemme elämää ja terveyttä niin, että me hoidamme [Puhemies koputtaa] myös erittäin vakavassa uhdassa olevat ihmiset, ja vain välttämätön hoito tullaan sallimaan. [Välihuutoja — Ben Zyskowicz: Kiireelliset hoidetaan jo nyt!]

Kysymyksen käsittely päättyi.

### 2.2. Suullinen kysymys hallituspuolueiden linjoista EU-komission ennallistamisasetukseen (Anne-Mari Virolainen kok)

Suullinen kysymys SKT 181/2022 vp

*Suullinen kyselytunti*

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Näin. Ja nyt vaihdetaan aihe-aluetta. — Edustaja Virolainen. [Hälinää] — Edustaja Virolainen, olkaa hyvä, ja muut hiljaa.

*Keskustelu*

16.33 **Anne-Mari Virolainen kok:** Arvoisa herra puhemies! Hallituksen linja ennallistamisasetuksen suhteen on ollut varsin sekava niin ennakkovaikuttamisen kuin kannanmuodostamisen osalta. Täällä eduskunnassa hallituspuolueiden rivit ovat rakoilleet, kun asiasta on äänestetty talous-, ympäristö- ja maa- ja metsätalousvaliokunnissa. SDP ja keskusta tulivatkin kokoomuksen kriittiselle linjalle, vihreät ja vasemmisto eivät. Eilisen välikysymyskeskustelun perusteella hallitus on nyt kuitenkin ilmeisesti tiukentanut linjaansa. Epäselvää on kuitenkin se, pysyvätkö vihreät ja vasemmisto hallituksen tiukentuneen linjan takana suuressa valiokunnassa, jossa Suomen kanta muodostetaan.

Kysynkin pääministeriltä: Voitteko luvata, että hallituspuolueiden edustajat suuressa valiokunnassa vastustavat komission asetusehdotusta ennallistamisasetuksesta ja pitävät suomalaisen kestävä metsätalouden puolta? [Välihuutoja — Suna Kymäläinen: Tässä vaiheessa vasta vaikutetaan eikä vastusteta!]

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Näin. — Ja pääministeri Marin.

## Pöytäkirja PTK 121/2022 vp

**16.34 Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on antanut yksimielisesti kirjelmänsä eduskunnalle. [Perussuomalaisten ryhmästä: 12 viikkoa myöhässä!] Eduskunta sitä paraikaa käsittelee. Erikoisvaliokunnat ovat antaneet lausuntonja suurelle valiokunnalle, ja suuri valiokunta tulee muodostamaan Suomen kannan, jota koko valtioneuvosto tulee EU:n neuvotteluissa edustamaan. Me teemme myös vaikuttamistyötä hyvin monella tasolla. Me olemme tehneet ennakkovaikuttamista niiden ennakkovaikuttamislinjausten pohjalta, mitä me olemme yhdessä sopineet. Ja kun me saamme suuresta valiokunnasta Suomen virallisen kannan, niin sitä me tulemme edistämään.

Itse olen esimerkiksi tänään tavannut Slovakian pääministerin ja keskustellut myös tästä ennallistamiskysymyksestä, metsistä. Toivon totta kai, että me löydämme jäsenmaista tukea itsellemme, tukea omille näkemyksillemme, joita me tuossa neuvottelussa ajamme. Mutta kaikkein huonointa vaikuttamista olisi se, että me sanoisimme etukäteisesti ”ei” — mitä kokoomus on esittänyt, etukäteisesti jo ”ei”, [Ben Zyskiewicz: Eikä ole!] tapahtui mitä tapahtui, Suomi tulisi äänestämään vastaan. [Kokoomuksen ryhmästä: Ei, ei!] Silloin me käytännössä sulkisimme itseltämme vaikuttamisen ovia. Se olisi äärettömän huono strategia tilanteessa, jossa kyse on määräenemmistöpäätöksestä [Puhemies koputtaa] eikä yksimielisyyttä vaativasta päätöksestä. [Ben Zyskiewicz: Tätähän kokoomus ei ole esittänyt, Petteri korjaa sen saman tien!]

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Näin. — Ja nyt pyydän niitä edustajia, jotka tästä aihealueesta haluavat esittää lisäkysymyksiä, nousemaan seisomaan ja painamaan V-painiketta. — Edustaja Virolainen.

**16.36 Anne-Mari Virolainen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Rouva pääministeri, te johdatte tätä hallitusta, te johdatte Suomen EU-politiikkaa, ja luulisi, että teidän intressinä olisi, että hallituspuolueiden edustajat toimivat sen linjan mukaisesti, mitä te eilen täällä välikysymysvastauksessa linjasitte.

Kuten todettua, hallituspuolueiden rivit ovat rakoilleet eduskuntakäsittelyssä. Esimerkiksi ympäristövaliokunnassa juuri vihreät ja vasemmisto vastustivat niitä muutoksia, joita SDP, RKP ja keskusta halusivat kokoomuksen linjan mukaisesti. Samoin eilisen välikysymyskeskustelun perusteella edelleen vihreiden ja keskustan kannat eroavat toisistaan kuin yö ja päivä. Keskustelussa, eilisessä keskustelussa siis, enemmistö asettui vastustamaan komission esitystä ennallistamisasetuksesta. Todennäköisesti siitä siis tulee myös suuren valiokunnan kanta. Kysynkin teiltä, ympäristöministeri Ohisalo, joka olette vastuuneuvottelija: edistättekö EU-pöydissä Suomen virallista kantaa, vaikka tämä olisi teidän eduskuntaryhmänne näkemyksen vastainen? [Jukka Gustafsson: Jos ja jos!]

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Ja ministeri Ohisalo.

**16.37 Ympäristö- ja ilmastoministeri Maria Ohisalo** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lyhyesti: ministerinä edustan sitä kantaa, jonka suuri valiokunta täältä ulos saa. [Anne-Mari Virolainen: Erinomaista!]

Vielä kysyn, kuten eilenkin kysyin, mutta en koskaan saanut vastauksia: nostaisitteko sieltä kokoomuksesta esimerkkejä sellaisista komission esityksistä, jotka ovat menneet alusta lähtien loppuun asti sellaisinaan läpi EU-päätöksentekoprosessista, kaikista niistä eri keskusteluista ja instansseista? Totta kai niihin esityksiin vaikutetaan. Kokoomuksen

## Pöytäkirja PTK 121/2022 vp

linja tuntuu olevan, että heitetään hanskat tiskiinkin tässä kohtaa [Ben Zyskiewicz: No eikä ole! — Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Onhan se!] eikä vaikuteta Suomen näkökulmasta parempaan esitykseen. [Välihuutoja] Lisää kansallista liikkumatilaa, kustannuksia merkittävästi alaspäin, nämä keskeiset huomiot löytyvät jo hallituksen yhteisestä, yksimielisestä U-kirjelmästä, joka on tällä hetkellä se hallituksen yhteinen kanta. Ihmettelen tätä kokoomuksen EU-politiikan vaikuttamisnäkökulmaa, [Mari-Leena Talvitien välihuuto] että pitäisikö nyt todella sanoa muille, että eipäs tässä mitään vaikuttaa, että sanotaan ”ei”. Miksi [Puhemies koputtaa] me emme haluaisi vaikuttaa? Me ainakin hallituksena haluamme vaikuttaa.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Ja edustaja Mykkänen. [Jukka Gustafsson: Eilinen populismi jatkuu kokoomuksella, olen pettynyt!]

**16.38 Kai Mykkänen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä, ympäristöministeri Ohisalo, te tälläkin kertaa viittaatte siihen, että tämä on ikään kuin normaalia EU-politiikkaa, ja pyydätte meitä esittämään muita lakiesityksiä EU:ssa, jotka olisivat sellaisenaan menneet läpi. Ei, ainahan niissä vaikutetaan. Mutta minä pyydän teitä kuvaamaan, onko toista sellaista esitystä, joka olisi näin poikkeuksellisella tavalla velvoitteiltaan painottunut Suomeen kuin tämä ennallistamisasetus. Onko sellaista muistissanne teillä? Meillä ei ole. Ja tästä tämä kysymys lähtee, [Petteri Orpo: Kyllä!] että kun tämä on täysin poikkeuksellisella tavalla Suomeen kymmenkertaisella euromääräisellä kustannusarviolla painottuva kuin mikään muu, mitä olemme nähneet, niin eikö tässä olisi silloin pitänyt nopeasti tehdä kanta, joka on yksi kanta? Ja nyt kysyn pääministeriltä: kun tässä edelleen vastuuministeri, ympäristöministeri, sanoi, että on olemassa hallituksen yksimielinen U-kirjeeseen kirjattu kanta, jota hän edistää, [Ben Zyskiewicz: Se on muuttunut!] niin edistääkö hän nyt sitä kantaa vai, kuten keskusta on täällä tulkinnut, eri kantaa, [Puhemies koputtaa] jonka hallitus eilen täsmensi ja joka on vastaan tätä asetusta?

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Näin. — Ja pääministeri Marin.

**16.39 Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ymmärrän, että eilisessä välikysymyskeskustelussa ja nyt täällä kyselytunnilla kokoomus haluaa ikään kuin antaa ymmärtää varmasti suurelle yleisölle, että hallitus jotenkin suhtautuisi hirveän myönteisesti tähän ennallistamisasetukseen. Näinhän ei ole. [Perussuomalaisten ryhmästä: Vihreät ainakin! — Jukka Kopra: Löperösti!] Hallituksen alkuperäisessäkin kannassa tähän suhtaudutaan äärimmäisen kriittisesti johtuen juuri siitä, esimerkiksi, minkä itsekkin nostitte tässä puheenvuorossanne hyvin esille, että nämä kustannukset ovat Suomen näkökulmasta täysin kohtuuttomat. Tämä hallituksen alkuperäisenkin kanta on hyvin kriittinen. [Ben Zyskiewiczin välihuuto] Me olemme listanneet siellä ne kohdat, mihin me haluamme vaikuttaa. Kustannukset ovat yksi. Meille on aivan selvää se, että metsät ovat kansallisessa kompetenssissa. Ne kuuluvat jäsenmaiden päätösvaltaan, eivät EU:n päätösvaltaan. Nämä kysymykset ovat hallitukselle aivan selviä. Nämä ovat siinä U-kirjelmässä, jonka me olemme antaneet eduskunnalle, ja nyt eduskunta käsittelee tätä kokonaisuutta. [Ben Zyskiewicz: Mitä se Saarikko puhuu?]

Mielestäni tuossa hallituksen kirjelmässä ja niissä muodoissa, joita täällä eduskunnan valiokunnat esimerkiksi ovat ottaneet, ei ole kovin suurta eroa. Ehkä voitaisiin enemmän

## Pöytäkirja PTK 121/2022 vp

puhua sävyerosta, joidenkin yksittäisten sanamuotojen kiristämisestä — minulle se kyllä sopii. Me edustamme tässä [Puhemies koputtaa] tiukkaa linjaa, ja ilman muuta haluamme vaikuttaa tuon asetuksen kokonaisuuteen. [Ben Zyskowiec: Onko saamelaislaissakin sävyeroja? — Vasemmalta: Kokoomus spinnaa!]

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Näin. — Ja edustaja Orpo.

**16.40 Petteri Orpo kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Siis hallitus myöhästyi 12 viikkoa kannanmuodostuksessa, ja se on osasyynä siihen, että tämä esitys on Suomen kannalta täysin kohtuuton, kustannuksiltaan täysin poikkeuksellinen. Emme me tietenkään ole sitä mieltä, että nyt vain äänestetään ”kyllä” tai ”ei”, vaan nyt pitää vaikuttaa. Te ette tehneet sitä kunnolla ajoissa, mikä on fakta, ja nyt pitää vaikuttaa, mutta kun meidän huolestamme on se, että rivit ovat edelleen aivan sekaisin. [Vasemmalta: Niin kuin kokoomus!] Se, mitä metsäministeri Kurvinen puhuu, on aivan eri asia kuin se, mitä ympäristöministeri Ohisalo, ja me olemme huolestamme siitä, onko viesti nyt Suomesta komissioon ja Eurooppaan yhteinen. Siitä pitää teidän, pääministeri, huolehtia.

Mutta hallitus on muutenkin riitainen. Nyt me katsomme omituista näytelmää saamelaiskäräjälaista, jossa hallituksen johto nokittelee toisiaan julkisuudessa, [Kokoomuksen ryhmästä: Twitterissä!] ja me elämme erittäin vaikeaa aikaa. Sota jatkuu, meidän Nato-jäsenyyden käsittely on kesken. Meillä on inflaatio, energiakriisi, ruoan hinta nousee. Nyt jos joskus, arvoisa pääministeri, Suomi tarvitsisi toimintakykyisen hallituksen. [Puhemies koputtaa] Arvoisa pääministeri, onko teidän hallituksenne?

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Pääministeri Marin. [Hälinää] — Nyt kuunnellaan pääministerin vastaus ja ollaan hiljaa. [Puhemies koputtaa]

**16.42 Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen aivan samaa mieltä. Me elämme poikkeuksellisen vakavaa aikaa. Meillä on sota Euroopassa, meillä on korkea inflaatio, energiakriisi, mahdollisesti tuleva talouskriisi. Tämä tilanne on erittäin vakava, olen täysin samaa mieltä. Ihmettelenkin sitä, että tässä hyvin vakavassa tilanteessa, jossa me myös yritämme saada Suomen Nato-jäsenyyden ratifioitua kaikissa maissa, kokoomus tekee hallitukselle välikysymyksen ja huomiossa äänestyksessä pyrkii siis kaatamaan hallituksen tässä vakavassa tilanteessa. [Välihuutoja] Kysyisin kyllä, mikä kokoomuksen logiikka tässä on. [Keskustan ryhmästä: Mikä se kokoomuksen linja on?]

Ennallistamiseen liittyen: Me olemme tehneet vaikuttamistyötä. Esimerkiksi turvamaiden osalta olemme pystyneet vaikuttamaan, ja nyt me jatkamme tätä vaikuttamista. Kun suuri valiokunta ottaa kannan tähän, valtioneuvosto sitä vie ilman muuta yhtenäisesti eteenpäin. Me teemme kaikkemme, jotta nämä kustannukset alenisivat Suomen osalta. Me teemme kaikkemme, että näitä kaikkia muita huomioita, joita me olemme esiin nostaneet, saadaan vietyä vaikuttavasti eteenpäin, ja neuvottelut ovat vasta alkamassa. Neuvottelut ovat vasta alkamassa. [Perussuomalaisten ryhmästä: Ei pidä paikkaansa!] Vasta joulukuun neuvostossa tätä tullaan käymään [Puhemies koputtaa] ensimmäistä kertaa ministeritasolla läpi. Tämä on pitkä marssi, ja siihen me tarvitsemme myös kokoomuksen apua. [Antti

## Pöytäkirja PTK 121/2022 vp

Lindtman: Äänestääkö kokoomus nyt sittenkin hallituksen luottamuksen puolesta? — Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Se olisi viisautta!]

### 2.3. Suullinen kysymys hallituksen toimintakyvystä (Harry Harkimo liik)

Suullinen kysymys SKT 182/2022 vp

*Suullinen kyselytunti*

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Myös Liike Nyt on ilmoittanut tämän aiheen kysymykseen. — Edustaja Harkimo.

*Keskustelu*

16.43 **Harry Harkimo liik:** Arvoisa puhemies, ärade talman! Pääministeri Marin, te vastaatte hallituksen toimintakyvystä. Metsäasia vietiin eteenpäin nahkoineen päivineen, ja kun puhutaan tästä, mikä teidän linja on, niin kukaan ei tiedä, mikä linja on. Hallitus sitä ja eduskunnan valiokunnat tätä. Hallitus on itse asiassa vuoden myöhässä EU-komissioon, ja EU-komissio ei varmaan vieläkään tiedä, mikä Suomen kanta on. Ja nyt hallituksessa on täysi sekamelska saamelaisasiassa. Onko, pääministeri, teidän mielestänne hallitus toimintakykyinen tällä hetkellä, vai pitäisikö panna pillit pussiin?

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** No niin, pääministeri Marin.

16.44 **Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten äskeisessä puheenvuorossani kuvasin, mielestäni me elämme maailmanpoliittisesti Euroopassa aika vakavaa tilannetta, ja ei, minun mielestäni ei pidä laittaa pilliä pussiin vaan meidän pitää hoitaa näitä kaikkia asioita, jotka meidän käsissämme ovat, niin näitä isoja, vakavia kriisejä, joita me olemme kohdanneet, kuin myös niitä asioita, joita me täällä Suomen eduskunnassa käsittelemme.

Nyt valiokunnat käsittelevät tätä ennallistamiskysymystä. Suuri valiokunta tulee tämän kannan muodostamaan, kuten täällä on todettu, ja Suomen hallitus tulee tätä kantaa systemaattisesti edustamaan kaikissa niissä neuvotteluissa ja pöydissä, joissa me asiaan voimme vaikuttaa. Kyllä minun mielestäni meillä on toimintakykyä, ja toivon mukaan eduskunnallakin on toimintakykyä muodostaa omalta osaltansa kantoja, esimerkiksi tähän ennallistamiskysymykseen.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Edustaja Kyllönen.

16.45 **Merja Kyllönen vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kun täällä kysyttiin, mikä oli mittaluokaltaan sellainen asia, joka vaikutti Suomelle isosti, niin toivoin, että kokoomus ennallistaisi oman EU-politiikkansa siihen kohtaan, missä me teimme suuressa valiokunnassa hyvin laajasti yksimielisen lausunnon Fit for 55 -pakettiin, [Perussuomalaisten ryhmästä: Se ei ollut yksimielinen!] joka oli vaikutuksiltaan miljardien konaisuus Suomelle. [Kokoomuksen ryhmästä: Niin tämäkin! Tämä on miljardi vuodes-

## Pöytäkirja PTK 121/2022 vp

sa!] Siinä me löydettiin yhteisymmärrys ja on taisteltu EU-tason päätöksenteossa yhteistyössä, ja Suomen kannat ovat menneet eteenpäin. Tämä on malliesimerkki siitä, että tästä talosta kun tulee yhtenäinen kanta ja sitä työtä tehdään rintamassa, niin Suomen kannat menevät eteenpäin. Kuten pääministeri täällä sanoi, työ on vasta alussa, joten nyt, kokoomus, ottakaa hampaat naulasta ja hanskat taskusta, ja ruvetaan yhdessä töihin. [Kai Mykkänen: Näinhän myö tehdään! — Jukka Gustafsson: Hallitus johtaa, kokoomus vikisee!]

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Näin. Tämä puheenvuoro ei tainnut sisältää kysymystä, mutta kokoomus mainittiin. — Edustaja Wallinheimo.

**16.46 Sinuhe Wallinheimo kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ihmettelen kyllä, miten se valtioneuvoston alkuperäinen esitys tästä asetuksesta oli niin laimea. Olette kuitenkin käyneet tätä läpi monta kertaa ministerivaliokunnassa, ja kukaan ministeri ei ole tätä vastustanut, eivät edes keskustan ministerit. Nyt tätä teidän esitystänne vastustetaan lähes jokaisessa valiokunnassa. Kysyisinkin pääministeriltä: oletteko te nyt tyytyväinen siihen, että esityksenne vastustaminen on näin suurta eduskunnassa, ja oletteko te tyytyväinen, että hallituspuolueet nyt äänestävät sitä sun tätä, puolesta ja vastaan?

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Pääministeri Marin.

**16.46 Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen kirjelmä eduskunnalle oli kriittisesti tähän esitykseen suhtautuva. Tässä on kyse kokonaisuudesta, jossa pyritään parantamaan EU:n jäsenmaiden luonnon tilaa, esimerkiksi vesistöjä, merialueita, kaupunkiluontoa, turvemaita, maatalousmaita, metsiä. Tässä on kyse siis siitä, että pyritään parantamaan luonnon tilaa. Tämä tavoitehan on hirveän tärkeä, ja se on myös hallitusohjelmaan sisään kirjoitettu. Me haluamme jättää luontomme tilan parempana tuleville sukupolville kuin mitä se on tällä hetkellä. Tämä tavoitehan on valtaavan tärkeä.

Mutta tähän esitykseen sisältyy kohtia, joita me emme voi hyväksyä, esimerkiksi nämä kustannukset Suomen näkökulmasta ovat aivan liian suuret, ja kaikkiin näihin hallitus on jo omassa kirjelmässään kiinnittänyt huomiota ja suhtautuu näihin äärimmäisen kriittisesti. Nyt valiokunnat tätä kokonaisuutta käsittelevät, ja jos siellä valiokunnissa joitakin sanamuotoja halutaan vielä vähän kriittisemmiksi, [Petri Huru: Ei kun kielteisiksi!] niin kyllä se minulle sopii — kyllä se minulle sopii. Suuri valiokunta sitten tämän kannan muodostaa, ja toivon mukaan yksimielisesti. Sitä itse kyllä toivon, että valiokuntakin kykenee siihen yksimielisyyteen, [Kokoomuksen ryhmästä: No mihin teitä sitten enää tarvitaan?] mihin hallitus on kyennyt, kun se on oman kirjelmänsä antanut.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Näin. — Edustaja Hassi.

**16.47 Satu Hassi vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aivan kuten pääministeri totesi, silloin, jos halutaan EU-neuvotteluissa vaikuttaa, varmin tapa epäonnistua on se, että neuvottelujen lähtötilanteessa sanotaan, että vastustamme joka tapauksessa. [Ben Zyskiewicz: Kuka näin on sanonut? — Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Te eilen ryhmäpuheenvuorossa!] Sitä kuitenkin kokoomus tuntuu vaativan. [Hälinää]

## Pöytäkirja PTK 121/2022 vp

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Nyt on edustaja Hassilla vuoro.

Myös ne ihmiset, jotka ovat käytännössä Brysselissä vuosikausia näitä neuvotteluja käyneet, ovat sanoneet, että paras taktiikka on listata ongelmat mutta suhtautua rakentavasti. Nyt kysyisin teiltä, pääministeri, kun oppositio niin kovasti vaatii, että Suomi sanoisi heti kättelyssä ”ei”: tiedätekö jonkin esimerkin asiasta, jossa Suomi olisi onnistunut neuvotteiluissa sanomalla heti kättelyssä ”ei”? [Perussuomalaisten ryhmästä: Ei Suomi ole koskaan sanonut ”ei”!]

Arvoisa puhemies! Vielä muistin virkistämiseksi kerron, että päästökauppaa aikoinaan väitettiin erittäin epärealistiseksi ja [Puhemies koputtaa] ylikalliiksi Suomelle. Nyt Suomen elinkeinoelämä kiittää siitä.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Pääministeri Marin.

**16.49 Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minulle ei tule mieleen tällaista kokonaisuutta. Ehkä voimme tarkistaa, onko jokin sellainen kokonaisuus, jossa heti sanomalla ”ei” oltaisiin pystytty parhaiten vaikuttamaan. [Timo Heinonen: Tutustukaa historiaan!] Voisi ajatella, että niissä kysymyksissä, jotka vaativat yksimielisyyttä jäsenmailta — jotka vaativat yksimielisyyttä jäsenmailta — ehkä tällainen taktiikka voisi jossakin kohtaa olla järkeväkin. Mutta tässähän ei ole kyse sellaisesta kokonaisuudesta, vaan tämä on määräenemmistöllä päätettävä asia, jolloin tuo taktiikka olisi äärettömän epäviisas. Se tarkoittaisi sitä, että me emme pystyisi millään tavalla vaikuttamaan. Kenelläkään ei olisi intressiä tulla meidän asioidemme taakse, kun me sanoisimme, että äänestämme joka tapauksessa vastaan, muuttui tässä mikä tahansa. [Ben Zyskiewicz: Ei me sanottaisi, että joka tapauksessa!]

Kokoomuksen linja on tässä hieman epäselvä, koska edustaja Grahni-Laasonen eilen ryhmäpuheenvuorossaan totesi: ”Tässä ei pitäisi olla mitään epäselvää: Suomen tulee ottaa selkeä kielteinen kanta.” — Selkeä kielteinen kanta.” [Ben Zyskiewicz: Kyllä, sellaisena kuin se nyt on!] Eilisessä keskustelussa taas puheenjohtaja Orpo, kuten tänäänkin täällä salissa, sanoi, että tietenkään kokoomus ei aja kielteistä kantaa, niin että jo tyrmäsimme ennalta. Mikä on kokoomuksen linja? Se on ristiriitainen: Grahni-Laasonen ryhmäpuheenvuorossaan [Puhemies koputtaa] sanoo yhtä, ja sitten Petteri Orpo sanoo toista.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Näin. — Ja nyt annetaan Grahni-Laasonen vastata tällä kertaa.

**16.50 Sanni Grahni-Laasonen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä asiassa ei pitäisi olla mitään epäselvää siitä, että Suomen hallituksen olisi pitänyt alusta alkaen ottaa kielteinen kanta ennallistamisasetukseen. [Naurua sosiaalidemokraattien ryhmästä] Se tuo Suomelle miljardin kustannukset vuodessa. Vertailuvuosi 1952 on meille täydellisen epärealistinen. Olisi pitänyt tehdä heti alkuun selväksi komissiolle, että tässä muodossa tämä esitys ei meille käy. Ei se tarkoita sitä, että me oltaisiin jotenkin pois neuvotteiluista tai sen jälkeen kaikki ovet sulkeutuisivat, ei tietenkään.

Ruotsi teki toissijaisuushuomautuksen. Suomi ei tehnyt, koska hallitus myöhästyi. [Kimmo Kiljunen: Eduskunta myöhästyi!] Meidän olisi pitänyt tehdä meidän kanta selväksi. Tämä on se kokoomuksen pointti tässä asiassa. Ei se sulje neuvotteluovia. Silloin, kun

## Pöytäkirja PTK 121/2022 vp

tämä asia on merkitykseltään painava, pitää tehdä selväksi se kanta. Aina aiemmin metsäpolitiikka on ollut sellainen asia, jossa Suomella on ollut selkeä yhteinen kansallinen rintama. Tämän Marinin hallituksen aikana tämä suomalaisten metsien ja metsäelinkeinojen puolustaminen on ollut täynnä ristiriitoja. Siinä on se iso muutos. Miten näin voi olla?

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Pääministeri Marin.

**16.51 Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On se kyllä sitten ihme, että juuri tällä hallituskaudella Suomeen on tehty ennätyksellisiä metsäinvestointeja — erittäin isoja investointeja esimerkiksi Kemiin ja muuallekin. Itsekin olin taannoin Raumalla avaamassa erittäin uutta, innovatiivista, modernia sahaa. Tällä hallituskaudella Suomeen on tehty paljon metsäinvestointeja. [Jukka Kopra: Hallituksesta huolimatta!] Hyvä näin. Suomi elää metsistään, ja näin tulee olemaan tulevaisuudessakin, mutta se, mihin me tällä ennallistamisasetuksella pyrimme vaikuttamaan, on esimerkiksi nämä kustannukset. On aivan selvää, että metsät ovat kansallisessa kompetenssissa, niiden pitääkin olla, ja tämä on niin hallituksen alkuperäisessä kirjelmässä kuin myös toivottavasti niissä kannoissa, jotka eduskunta sitten suuressa valiokunnassa muodostaa.

Mutta onhan tämä nyt hyvin ristiriitaista. Täällä te sanotte, että pitäisi sanoa ”ei”, pitäisi suoraan sanoa ”ei”. [Ben Zyskowitz: Siinä muodossa kuin se esitettiin! Ettekö te muka ymmärrä?] Mutta me haluamme vaikuttaa. Emme me tule sanomaan alusta asti ”ei”, me pyrimme vaikuttamaan. Me pyrimme vaikuttamaan tähän sisältöön, ja jos sitten tuo lopullinen asetus ei tule olemaan riittävän hyvä — jos se ei tule olemaan riittävän hyvä — Suomi voi aina tehdä sen arvion, että me äänestämme vastaan. Jos nämä [Puhemies koputtaa] meidän reunaehdotukset eivät täyty, me voimme äänestää vastaan.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Edustaja Mäkelä.

**16.52 Jani Mäkelä ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy valitettavasti todeta, että pääministeri sanoi tässä kaksikin asiaa, jotka eivät pidä paikkaansa.

Ensimmäinen asia, joka ei pidä paikkaansa, on se, että valtioneuvoston kanta tähän ennallistamisasetukseen olisi jotenkin kriittinen tai kielteinen. Valtioneuvosto on kannassaan selvästi ilmaissut, että tämä esitys on toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden mukainen — ainakin alustavassa tarkastelussa. [Kimmo Kiljunen: Se on eri asia!] Se tarkoittaa suomeksi sitä, että valtioneuvosto tunnustaa, että EU:lla on oikeus näitten asioiden sääntelyyn, eli EU:lla on valtioneuvoston mielestä oikeus puuttua Suomen metsäpolitiikkaan.

Toinen asia, mikä ei pidä paikkaansa, on se, että nyt olisi jonkinlainen lähtökohta tai neuvottelujen alku. Näin ei ole. Kun valtioneuvosto antoi kantansa 29.9., tästä asiasta oli ollut tieto jo noin vuoden ajan, että tällaista valmistelua tehdään. Eli sinä aikana siihen asiaan olisi pitänyt vaikuttaa, nyt alkaa olla jo myöhäistä vaikuttaa. Eilisessä välikysymyskeskustelussa ei selvinnyt, mitä hallitus tällä välin on tehnyt, millä kannoilla on pyritty vaikuttamaan ja mihin suuntaan tähän asiaan tässä välissä, kun sitä oikeasti olisi voinut muuttaa ennen komission esitystä. Vastaatteko nyt tähän, pääministeri Marin?

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Pääministeri Marin.

## Pöytäkirja PTK 121/2022 vp

**16.53 Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä valtioneuvosto on katsonut, että esimerkiksi tälle toissijaisuushuomautukselle ei ole villoja, ja ymmärtääkseni eduskunta on samaa mieltä, koska yksikään kansanedustaja, ei edes oppositiosta, ole tehnyt tätä toissijaisuushuomautusta, vaikka eduskunnalla on siihen täysi oikeus ja täysi mahdollisuus. Itse asiassa tämä kysymys kuuluu kansallisille parlamenteille. [Välihuutoja] Tämä on oikeastaan tällainen sivujuonne, johon on haluttu tätä keskustelua virittää sen vuoksi, [Sanna Antikainen: Se johtuu siitä, että toitte esityksen myöhässä! — Perussuomalaisten ryhmästä: Opposition vika!] että ehkäpä tästä varsinaisesta asiasta keskustelu on sitten ollut liian mutkikasta.

Toinen asia liittyy tähän ennakkovaikuttamiseen. Kyllä me olemme ennakkovaikuttaneet. [Oikealta: Miten, missä se näkyy?] Me olemme ennakkovaikuttaneet, ja me olemme myös onnistuneet ennakkovaikuttamisessa. Esimerkiksi näitä turvemaita koskien Suomihan on onnistunut ennakkovaikuttamisessa, [Ben Zyskowicz: Paljonko se oli ennen tätä 900 miljoonaa?] mutta se ei tietenkään riitä. Se ei tietenkään riitä. Nyt me pyrimme vaikuttamaan näihin muihin kohtiin, jotka ovat ongelmallisia Suomen näkökulmasta. Esimerkiksi se, että Suomi maksaisi tästä kohtuuttoman paljon, se on ongelma, se, että nämä kustannukset määrittyvät hyvin epäselvästi, se on ongelma. Meille on aivan selvää se, että metsät kuuluvat kansalliseen päätösvaltaan. Näin me haluamme, että tulevaisuudessakin on, [Puhemies koputtaa] ja muun muassa ministeri Kurvinen on tehnyt [Puhemies: Näin!] erittäin paljon vaikuttamistyötä kollegoidensa suuntaan, että nämä Suomen huomiot huomioidaan.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Ja nyt tästä aiheesta vielä edustaja Sankelo, ja sen jälkeen vaihdamme teemaa.

**16.54 Janne Sankelo kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tästä ennallistamisasetuksen eilisestä välikysymyskeskustelusta voi tehdä nyt semmoisia kokoavia huomioita. Hallitus on ilmoittanut, että sillä on selvät suunnitelmat esityksen torppaamiseksi, ja vihreät on mukana. Näinhän se on nyt ymmärrettävä, että näin mennään, ja SuVista on tulossa yhtenäinen kanta. No, tämä nähdään. EU-vaikuttamistyötä pitää jatkaa, ja kun tästä eurooppalaisesta vaikuttamisesta on puhuttu, niin esimerkiksi Euroopan kansanpuolue EPP, johon kokoomus kuuluu, on maatalousvaliokunnassa asettunut tätä asetusta vastaan. Nyt tarvitaan laajaa EU-vaikuttamista edelleenkin, ja kun tässä tarvitaan laajaa kokonaisuutta, niin kysyisin ministeri Saarikolta, keskustan puheenjohtajalta: Mikä on liberaaliryhmän kanta europarlamentissa tähän ennallistamisasetukseen? Kai sielläkin nyt ollaan tiukkana tässä asiassa?

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** No niin, ministeri Kurvinen ei ole vielä päässyt tänään ääneen. Annetaan vuoro hänelle.

**16.56 Maa- ja metsätalousministeri Antti Kurvinen** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Metsäpolitiikasta vastaavana ministerinä totean sen, että tästä toissijaisuushuomautuksesta on syntynyt jonkinlainen väärä käsitys, kuin se olisi joku vapaudu vankilasta -kortti, joka tarkoittaa, että kun sen jäsenvaltio tekee, joku EU-lainsäädäntö ei sitten sido maata. Se on prosessiväite, ja jos EU-neuvotteluissa katsotaan, että se prosessiväite ei lennä, se koskee Ruotsia ja kaikkia maita, jos tämä lainsäädäntö menee läpi. Hallituksen kan-

## Pöytäkirja PTK 121/2022 vp

ta on ollut alusta lähtien kielteinen tällaiselle ennallistamisasetukselle. Kannatamme yleisesti ottaen ennallistamista, luonnon tilan parantamista, mutta keinot ovat aivan väärät.

Arvoisa puhemies! Hyvä kauhavalainen kollegani Janne Sankelo kysyi, mikä on Renew-ryhmän kanta. Tapasin muun muassa meidän Renew-ryhmän varjoraportööriä, joka seuraa ennallistamista, pari kuukautta sitten Strasbourgissa. Olen itse tavannut neljä komissaaria puolen vuoden aikana, tästä asiasta puhunut muun muassa Frans Timmermansin, komission varapuheenjohtajan, kanssa, [Petteri Orpo: Miten meni?] mutta toivoisin, arvoisa puhemies, että kun ilmeisesti edustaja Sankelo käy keskusteluja [Puhemies koputtaa] sinne EPP-ryhmään, niin laittakaa Sirpa Pietikäinen kuriin. [Naurua oikealta] Hänhän myrkyttää kokoomuksesta EPP-ryhmää täysin siellä keskeisenä toimijana.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Ja nyt laitetaan kuriin tämä aika.

Kysymyksen käsittely päättyi.

### 2.4. Suullinen kysymys nuorten huumeidenkäytöstä (Päivi Räsänen kd)

Suullinen kysymys SKT 183/2022 vp

*Suullinen kyselytunti*

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Seuraava aihealue, edustaja Räsänen.

*Keskustelu*

**16.57 Päivi Räsänen kd:** Arvoisa puhemies! Suomi on ykkössijalla alle 25-vuotiaiden huumekuolemissa Euroopassa, ja kasvava jengirikollisuus on kytköksissä myös huumekauppaan. [Petri Huru: Huumeet vapaaksi!] Nyt tarvittaisiin hallitukselta vahva toiminta-ohjelma huumeidenkäytön ehkäisyyn, päihdehoitoihin, myös näihin lääkkeettömiin vieroitushoitoihin, ja huumebisneksen kitkemiseen, ei mitään löysiä puheita huumeiden laillisuudesta tai käyttöhuoneista, [Petri Huru: Juuri näin!] jotka vain madaltaisivat kynnystä huumekokeiluille ja käytölle sekä loisivat markkinoita järjestäytyneelle rikollisuudelle. Huolta nuorten päihdeongelmista koetaan tällä hetkellä tuhansissa suomalaisissa kodeissa. Kysyn: milloin hallitus herää vastaamaan tähän huoleen?

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Näin. — Ja ministeri Kiuru.

**16.58 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysymys on erittäin ajankohtainen, ja juuri eilen Yleisradiolle annoin tästä asiasta hyvin tiukankin lausunnon. Minusta on tärkeätä, että me tunnustetaan se, että viisi varsin nuorta ihmistä kuolee viikossa huumeidenkäyttöön. 260 suomalaista on aivan liian kaa. Kun katsotte kansainvälistä tilannetta, me olemme kärkisijoilla tässä asiassa. Sen takia hallitusohjelmaneuvoittelussa lähdettiin siitä, että sosiaali- ja terveydenhuollossa palveluihin pääsyä on parannettava. Tänne on tuotu nyt lainsäädäntöesitys, ja minä todella toivon, että se saadaan eduskunnassa läpi. Siinä on tarkoituksena parantaa merkittävästi hoi-

## Pöytäkirja PTK 121/2022 vp

toonpääsyä, ja myöskin THL laatii nyt näiden jo aikaisemmin tehtyjen suositusten päälle vielä parhaimmat hoitokäytänteet, jotta me pystyisimme ihmisiä auttamaan.

Tämä on todella ikävä juttu, ja meidän täytyy myös myöntää, että me olemme kansainvälisesti erikoinen maa, koska meillä yhä nuoremmat ihmiset kuolevat huumeidenkäyttöön, kun maailmalla kuitenkin ollaan vähän korkeammassa iässä silloin, kun sitten tähän kuolla. Kyllä tässä on todella paljon meillä ihmeteltävää, [Puhemies koputtaa] ja hoitonpääsy on saatava nyt kuntoon.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Näin. — Ja lisäkysymys, edustaja Räsänen.

**16.59 Päivi Räsänen kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Todellakin hoitoon pääsy ja vieroitukseen pääsy, kuntoutukseen pääsy on tällä hetkellä vaikeaa. Se, mitä pidän kyllä huolestuttavana, on se, että hallituksen itsensä taholta on tullut löysiä puheita esimerkiksi huumeidenkäytön laillistamisesta tai vaikkapa tästä käyttöhuonekysymyksestä. Kysynkin teiltä, ministeri Kiuru: oletteko te tietoinen näistä kansainvälisistä kokemuksista, että käyttöhuoneet esimerkiksi eivät vähennä huumausaineiden ongelmakäyttöä eikä ole näyttöä, että ne vähentäisivät yliannostuskuolemia? Esimerkiksi Sveitsi on pisimpään käyttöhuoneita käyttänyt maa, mutta se on silti yksi korkeimmista huumeaddiktio määristä kärsivistä maista Euroopassa, tai vaikkapa Norjassakaan eivät nämä huumekuolemat ole käyttöhuoneiden myötä vähentyneet. Mikä teidän kantanne on? [Puhemies koputtaa] Teidän sijaisenne otti tähän kesällä valitettavasti kantaa, mutta mikä teidän oma kantanne on?

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Näin. — Ministeri Kiuru.

**17.00 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen päässyt olemaan tämän hallituksen hallitusneuvotteluissa hallinnonalaamme koskien, ja hallitusohjelmaneuvotteluissa näistä käyttöhuoneista ei kirjattu ministeriölle ja tulevalle ministerille toimintaohjeita. Ja huomasin sitten joitakin päiviä sen jälkeen, että olenkin tässä tehtävässä nimenomaan ministerinä, ja olen tuota hallitusohjelmaa nyt sitten vienyt läpi. Minusta on kuitenkin hyvä, että jos on toiveita selvittää tätä päihdekäyttöä myöskin tämän kokemuksen pohjalta, mitä muilla mailla on, niin siitä vaan, jos tällaista ollaan haluttu selvittää. Mutta hallitusohjelmassa ei ole tästä mitään ohjeita. Nyt eri ministeriöt käyvät tätä keskustelua, että jos jossakin vaiheessa joku hallitus lähtee toimiin, niin onko sellaista maaperää olemassa.

Itse nyt ajattelen, että keskityn näihin isoihin kysymyksiin. Ja on sitten sanottava näistä päihdehuoneista tai käyttöhuoneista, että jos me puhutaan myrkytyskuolemista, niin siinä mielessä edustaja Räsänen on oikeassa, että se myrkytystila tulee sitten vasta useita tunteja käytön jälkeen, ja sen takia tässä on haastetta. [Puhemies koputtaa] Mutta minä pidän silmät auki ja korvat tarkkana, ja katsotaan, miten jatkossa mennään.

Kysymyksen käsittely päättyi.

### 2.5. Suullinen kysymys hallituksen toimintakyvystä (Ano Turtiainen vkk)

Suullinen kysymys SKT 184/2022 vp

## Pöytäkirja PTK 121/2022 vp

### *Suullinen kyselytunti*

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Nyt kyselytunnin viimeinen aihe ja viimeinen kysymys. — Edustaja Turtiainen.

### *Keskustelu*

17.02 **Ano Turtiainen vkk:** Kiitos, arvoisa puhemies! Niin kuin eilisessä välikysymyksen puheenvuorossani toin esille, suomalaiset ansaitsevat toimintakykyisen hallituksen. Nyt kuitenkin heti tänään hallituksen viisikko on ollut jo tukkanuottasilla. Arvoisa ministeri Saarikko, keskustapuolueella olisi nyt niin sanottu tuhansien markkojen paikka jättää ilmastohumputtelu ja tämä toimintakyvyn hallitus. Eikö teidän kannattaisi nyt hyödyntää tämä paikka? Uskon, että ainakin edustaja Hoskoselta saisitte siihen vahvan tuen. — Kiitos.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Näin. — Ministeri Saarikko.

17.02 **Valtiovarainministeri Annika Saarikko** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eiköhän sovita niin, että hallitus pitää huolta omasta toimintakyvystään ja edustaja Turtiainen pitää omastaan. [Naurua]

Kysymyksen käsittely päättyi.

Kyselytunti päättyi.

### **3. Anneli Kiljusen vapautuspyyntö sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan jäsenyydestä**

Vapautuspyyntö VAP 36/2022 vp

#### *Ainoa käsittely*

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Täydennysvaali toimitetaan perjantaina 11.11.2022 kello 13 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 11.11.2022 kello 10.

### **4. Pääministerin ilmoitus kehityspolitiikan tuloraportista 2022**

Pääministerin ilmoitus PI 4/2022 vp

### *Keskustelu*

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Päiväjärjestyksen 4. asiana on pääministerin ilmoitus kehityspolitiikan tuloraportista 2022, Kehitys- ja ulkomaankauppaministeri Ville Skinnarin puheenvuoron jälkeen puhemies myöntää harkitsemassaan järjestyksessä vastauspuheenvuoroja. Vastauspuheenvuorot varataan täysistunnossa V-painikkeella. Keskustelulle varataan aikaa yksi tunti.

Avaan keskustelun. — Ministeri Skinnari, olkaa hyvä, ilmoitus.

## Pöytäkirja PTK 121/2022 vp

### *Keskustelu*

**17.04 Kehitysyhteistyö- ja ulkomaankauppaministeri Ville Skinnari** (esittelypuheen-vuoro): Arvoisa puhemies! Eduskunta hyväksyi tänä keväänä kehityspolitiikan ylivaalikautisen selonteon. Laajapohjaisesti valmistellussa selonteossa vahvistetaan Suomen kehityspolitiikan periaatteet, arvot ja tavoitteet. Eduskunnalle annettu kehityspolitiikan tulospöytäkirja on valmisteltu tuohon kokonaisnäkemykseen nojautuen.

Nyt käsissämme oleva raportti ei ole kehityspoliittinen mielipide vaan kertoo konkreettisista tuloksista, joihin on päästy tiedolla johtaen sekä vaikuttavuutta ja riskejä jatkuvasti arvioiden. Nykyaikainen suomalainen kehityspolitiikka on ensiksikin uskottavan ja vahvan ulkopolitiikan keskeinen osa, toiseksi kumppanuuksien rakentamista ja kolmanneksi arvopohjaisuutta, vahvuuksiin nojaamista ja järjestelmätason muutoksia.

OECD:n julkistaman arvion mukaan Suomi on kehitysyhteistyössään saanut aikaan konkreettisia tuloksia, jotka parantavat kehittyvien maiden ihmisten ja yhteiskuntien toiminta- ja kriisinsietokykyä.

Samarbetet mellan de nordiska utvecklingsministrarna har under rapporteringsperioden varit exceptionellt tätt. Genom att fungera som en del av den nordiska gruppen och EU samt delta i multilateralt samarbete stärker Finland hållbar utveckling globalt och främjar de värden och mål som är centrala för Finland.

Raportointivuosi kattaa vuodet 2019—21. Työn onnistumista ja haasteita voidaan arvioida laajasti viidessä painopisteessä, humanitäarisessä avussa sekä toteutuksessa. Raportti kertoo myös, miten vuonna 18 annetun tulospöytäkirjan suosituksiin on vastattu. Raportin lopussa esitetään viisi johtopäätöstä, jotka nojaavat kattavaan analyysiin ja kauden aikana havaittuihin kehittämistarpeisiin.

Arvoisa puhemies! Raportointikausi on ollut hyvin poikkeuksellinen. Koronapandemia heikensi talouksia ja sulki kouluja ja kokonaisa yhteiskuntia sekä maiden välisiä yhteyksiä ennennäkemättömällä tavalla. Konfliktit, autoritaarisuuden lisääntyminen ja ilmastonmuutos ovat niin ikään kääntäneet myönteisen kehityksen suuntaa. Äärimmäisessä köyhyydessä elävien osuus kasvoi ensimmäistä kertaa 20 vuoteen.

Olemme pystyneet sopeuttamaan toimintaamme muuttuviin olosuhteisiin. Korostan, että tuloksellinen kehitysyhteistyö on aina yhdistelmä pitkäjänteisyyttä, strategisuutta ja mukautumista. Hyvä esimerkki on Nepal, jonka kanssa Suomi on tehnyt yhteistyötä 1980-luvulta lähtien. Olemme tukeneet Nepalia etenkin metsätaloudessa, vesihuollossa sekä opetuslalla. Nepaliläisistä ohjelmista valtiotasolta yhteisöihin. Apumme ansiosta maan odotetaan lähivuosina nousevan vähiten kehittyneiden maiden kategoriasta ylöspäin. Tätä tarkoitan, kun olen tässä salissakin todennut kehityspolitiikan olevan keino, ei päämäärä.

Arvoisa puhemies! Sukupuolten tasa-arvo ja yhdenvertaisuus ovat kehityspolitiikkamme kärkeä. YK:n väestörahaa tukemalla on autettu 23:a miljoonaa nuorta pääsemään seksuaali- ja lisääntymisterveyspalveluiden piiriin sekä ehkäisty 17 miljoonaa vaarallista aborttia ja 160 000 äitiyskuolemaa.

Suomen demokratiatyö puolestaan vahvistaa yhteiskuntien moniäänisyyttä. Yli 5,7 miljoonaa ihmistä on saanut tuellamme oikeusapua. YK:n tasa-arvojärjestön UN Womenin

## Pöytäkirja PTK 121/2022 vp

kautta on tuettu lähes 24 500 naisjohtajan ja -ehdokkaan osallistumista poliittiseen elämään.

Kestävien ja vakaiden yhteiskuntien rakentumisessa olennaista on yksityisen sektorin kehittäminen. Suomen eri kumppanuuksissa on kansalaisjärjestöjen työllä, yksityisen sektorin rahoituksella sekä kahdenvälisellä ja monenkeskisellä yhteistyöllä tuettu yritystoimintaa ja työpaikkojen syntymistä muun muassa Afrikkaan. Kyse on jopa miljoonista työpaikoista, ihmisarvoisista työpaikoista, joita Afrikan nuori kasvava väestö tarvitsee.

Yksityisen sektorin yhteistyö tuo myös kaivattua lisärahoitusta kehitysyhteistyöhön. Esimerkiksi Finnfundin yhdessä Osuuspankin kanssa perustama Impact-vaikuttavuusrahoisto on kerännyt noin 100 miljoonaa euroa yksityistä pääomaa sijoituksiin kehittyvissä maissa. [Marko Kilpi: Hyvä Finnfund!]

Arvoisa puhemies! Koulutus on noussut tällä hallituskaudella Suomen kehityspolitiikan painopisteeksi. Pitkäjänteinen koulujärjestelmien vahvistaminen on lisännyt perus- ja toisen asteen koulutukseen osallistumista ja koulunsa päättäneiden osuutta Suomen kumppanimaissa. Suomen tuella etenkin yhä useampi tyttö ja yhä useampi vammaisen henkilö pääsee kouluun.

Erinomainen esimerkki ratkaisujen kokonaisuudesta — ei yhdestä hankkeesta, ei yhdestä projektista tai sektorista — on myös kouluruoka. Suomen ja Maailman ruokajärjestön aloitteesta perustettuun kouluruokakoalitioon on liittynyt jo yli 70 maata ja saman verran muita kumppaneita.

Gloaalista ruokaturvasta puhumme päivittäin. Suomen tukeman kansainvälisen maatalouden kehittämisrahaston IFADin kautta on vahvistettu 128 miljoonan ihmisen ruokaturvaa parantamalla pienviljelijöiden kestävä maataloutta ja markkinoille pääsyä.

Tärkeä osa Suomen tukea kehittyville maille on sään ennakkovaroitusjärjestelmien vahvistaminen. Ilmatieteen laitos on vahvistanut kansallisen meteorologian laitoksen kapasiteettia jo 12 maassa. Parantuneet sää- ja ilmastopalvelut sekä ennakkovaroitusjärjestelmät hyödyttävät välillisesti jopa 500:tä miljoonaa ihmistä eri puolilla maailmaa. Suomi on tässä muita maita edellä. Meillä on niin yrityskentässä kuin akateemisella puolella maailman huippua, maailman kärkeä olevaa osaamista ja halua sitoutua kehitysrahoituksemme kautta.

Suomi teki ensimmäiset kehityspoliittiset finanssisijoitukset vuonna 2016. Ne ovat vakiinnuttaneet asemansa kehitysyhteistyön rahoitusmuotona. Suomen tähän mennessä tekemien finanssisijoitusten avulla houkutellaan arviolta 1,7 miljardia euroa muuta rahoitusta ilmastotyöhön ja kestävä kehityksen hankkeisiin.

Arvoisa puhemies! Toimimme intressipohjaisessa maailmassa. Tulosraportin johtopäätökset kertovat, että julkinen kehitysyhteistyörahoitus ja vaikuttamistyö ovat osoittautuneet ennakoitaviksi ja kriisinkestäviksi tavoiksi edistää Suomen ulkopoliittikan tavoitteita. Esimerkiksi Ukrainaa ei olisi kyetty tukemaan näin nopeasti ilman kehitysyhteistyön työkalupakkia. Julkinen rahoitus on myös osoittautunut tärkeäksi välineeksi edistää muiden rahavirtojen ja investointien kohdentumista kestäväan kehitykseen.

Painopisteiden osalta Suomen on jatkettava määrätietoisesti työtä niillä alueilla, joilla juuri Suomella on hyvät mahdollisuudet tukea kestäväan kehitystä ja vähentää eriarvoistumista. Toimintaympäristön kasvava epävakaus kehittyvissä maissa sekä myös Euroopan turvallisuus- ja toimintaympäristössä tapahtunut perustavanlaatuinen muutos edellyttävät yhä useammin kehitysyhteistyön, humanitäärisen avun ja rauhantyyön yhteensovittamista.

## Pöytäkirja PTK 121/2022 vp

Pidän olennaisena, että keskustelemme myös niistä seikoista, joissa on parannettavaa, kuten:

Suomen tulee olla aktiivisemmin mukana globaalissa kehitysyhteistyön tukimuotojen kehittämisessä, ja tarvitaan joustavia kumppanuuksia julkisten ja yksityisten toimijoiden kesken.

Toiseksi pitää arvioida systemaattisemmin Suomen vaikutusta monenkeskisten järjestöjen toimintaan ja tuloksiin.

Kolmanneksi kansainvälisten järjestöjen ja rahoituslaitosten kautta toimiminen sekä liisääntyvä EU-yhteistyö vaativat uudenlaista suunnittelua, vaikuttamistyötä, tulosseurantaa ja raportointia.

Arvoisa puhemies! Lopuksi, jos sallitte: Uudet rahoitusmuodot ja toimintaympäristön rajut ja ennakoimattomat muutokset ovat tuoneet mukanaan uudenlaisia riskejä. Riskienhallinnan kehittämiseksi on pysyvä tarve. Myös avoimuuden ja läpinäkyvyyden edistämistä on tarpeen korostaa, ja tässä onkin otettu isoja askelia eteenpäin.

Eli yhteenvetona: Tulosraportti tarjoaa päätöksenteon pohjaksi luotettavaa tietoa kehitysyhteistyön tuloksista sekä analyysiä onnistumisten ja haasteiden taustatekijöistä. Johtopäätökset perustuvat kattavaan tulosanalyysiin ja huolelliseen pohdintaan siitä, millaisia vahvuuksia ja kehittämistarpeita kehityspolitiikassamme on erityisesti vaikuttavuuden kannalta. — Kiitoksia.

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia. — Ja nyt pyydän niitä edustajia, jotka haluavat osallistua keskusteluun, nousemaan ja painamaan V-painiketta. — Ja edustaja Halla-aho, olkaa hyvä.

**17.15 Jussi Halla-aho ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Usein puheenaiheet ja ongelmat kopioidaan sellaisenaan maailmalta meille Suomeen. Hyvä esimerkki tästä on syyllisyys ja huono omatunto köyhien maiden köyhyydestä. On syytä muistaa, että me emme ole entinen siirtomaavalta vaan entinen siirtomaa. Me emme ole kenellekään mitään velkaa, eikä suomalaisen kehityspolitiikan tule perustua maksamme velkaa -tyyppiseen ajatteluun.

Kaiken avun, joka on suomalaisen veronmaksajan rahaa, tulee olla vastikkeellista, tavoitteellista ja vaikuttavaa ja edistää myös meidän omia intressejämme. Valitettavasti monet kehitysmaat pitävät kehitysapua niille kuuluvana saavutettuna etuna, joka ei velvoita niitä mihinkään. Hyvä esimerkki on monen Suomeltakin apua saavan maan röyhkeä tuki Venäjälle ja venäläiselle imperialismille, joka on konkreettinen uhka myös Suomelle. Suomen pitäisi ehdottomasti lopettaa tällaisten maiden rahoittaminen ja siten vahvistaa kehitysavun ohjausvaikutusta. — Kiitos.

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia. — Edustaja Salonen, olkaa hyvä.

**17.17 Kristiina Salonen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kehitysyhteistyöllä voimme vaikuttaa siihen, että elämme vakaammassa, turvallisemmassa, rauhaan pohjaavassa ja hyvinvoivassa maailmassa. Toisin sanoen vaikutamme siihen, millaisessa maailmassa myös suomalaiset elävät. Maailmalla etsitään jatkuvasti uusia ratkaisumalleja aikamme suuriin haasteisiin. Suomen on tärkeää olla mukana kehityspoliittisissa keskusteluissa ja vaikuttaa siihen, millaisia malleja valitsemme ilmaston, demokratian ja ihmisoi-

## Pöytäkirja PTK 121/2022 vp

keuksien edistämiseksi. Kehityspolitiikka on osa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa. Maailma on tänään epävakampi kuin raportin seuranta-aikana.

Suomen kehityspolitiikka on vastannut asetettuihin tavoitteisiin ja tuottaa tuloksia, kuten ministeri Skinnari kertoi. Kehitysyhteistyön kautta Suomi on auttanut edellisten vuosien aikana satoja miljoonia ihmisiä. Suomalaisen voimin yhä useampi maailman tyttö käy peruskoulun loppuun asti.

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia. — Edustaja Virolainen, olkaa hyvä.

**17.18 Anne-Mari Virolainen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Haluan kiittää ministeriä ja ministeriötä, että olette tuoneet tämän tuloraportin tänne meidän keskusteluun, koska minusta on tärkeää, että me käymme näitä tuloksia läpi. Nämä ovat todellisia, ja silloin me pystymme myös katkaisemaan siivet niiltä vääristyneiltä mielipiteiltä, mitä me valitettavan usein tässäkin salissa kuulemme. No, paikalla ovat nämä ahkerat keskustelijat, jotka aina tämän aiheen tullen tänne tulevat. Minä haluaisin myös kiittää siitä, että tässä ministerin puheessa on keskitytty seksuaali- ja lisääntymisterveyteen, tyttöjen ja vammaisten koulutukseenpääsymahdollisuuteen.

Edustaja Halla-aho otti esiin Venäjää tukevien maiden rahoittamisen. Minä haluaisin kuulla ministerin mielipitteen siitä, ja sitten myös tästä: miten me voisimme vahvemmin viestittää omia tavoitteitamme Euroopan unionin yhteiseen kehityspolitiikkaan? [Puhemies koputtaa] Se on toinen kysymykseni ministerille. — Kiitos.

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia. — Edustaja Kiviranta, olkaa hyvä.

**17.19 Esko Kiviranta kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kehityspolitiikan ja kehitysyhteistyön tulokset eivät kaikilta osin ole olleet myönteisiä. Viime vuodet ovat olleet monin tavoin haasteellisia, sillä useat kriisit ovat koetelleet ihmiskuntaa. Konfliktit, koronapandemia ja myös autoritaarisuuden lisääntyminen ovat kaikki hidastaneet Suomen kehitysyhteistyötä.

Kehitysyhteistyö on kaikista vastoinkäymisistä huolimatta synnyttänyt 2000-luvulla paljon myönteistä kehitystä, ja esimerkiksi äärimmäinen köyhyys on selvästi vähentynyt. Täytyy muistaa, että onnistunut kehitysyhteistyö vähentää maastamuuttoa ja pakolaisuutta pois hauraista yhteiskunnista. On vain oltava erityisen tarkkana siitä, että apu menee perille sitä todella tarvitseville. Väärinkäytösten riski on valitettavasti olemassa.

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

**17.20 Inka Hopsu vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Koronapandemia ja muut samanaikaiset globaalit haasteet ovat jo kääntäneet köyhyyden ja nälän nousuun ja jopa kaksinkertaistaneet pakolaisuuden viimeisessä kymmenessä vuodessa. Merkittävä osa Suomen kehitysyhteistyöstä kohdistuukin hauraisiin maihin ja alueille, jotka köyhyyden ja ruokaturvattomuuden lisäksi kantavat kohtuuttoman taakan ilmastomuutoksen ja luontokadon seurauksista. Tämä edustaja Halla-ahon tällainen velka-ajattelu ei meitä kyllä valitettavasti millään tavalla vapauta, vaan kyllä meidän kulutuksella on ihan merkittävät ilmastovaikutukset, ja kannamme ilmastovelkaa. Nyt on tällainen COP 27 -viikko

## Pöytäkirja PTK 121/2022 vp

käynnissä, ilmastokokous, ja on hienoa kertoa, että Suomen kansainvälinen ilmastorahoitus on tällä hallituskaudella noussut. Kuitenkin on syytä strategisemmin ohjata sitä vielä niin, että se kohdistuisi kaikista köyhimpiin [Puhemies koputtaa] alueisiin ja myös juuri sopeutumiseen.

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia. — Edustaja Honkasalo, olkaa hyvä.

**17.21 Veronika Honkasalo vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meidän tavoitteemme siitä, että kehitysyhteistyön taso olisi se 0,7, pitää edelleen olla muistissa, vaikka tässä on menty takapakkia. Tämä tavoite tulee olemaan aina vain tärkeämpi tässä globaalissa maailmanpoliittisessa tilanteessa: ilmastonmuutos, sodan vaikutukset, energiakriisi. Pandemiakin koettelee tällä hetkellä erittäin rajusti juuri köyhien maiden köyhiä ihmisiä, ja ruokaturva on uhattuna hyvin monessa maassa ympäri maailmaa.

Helsingin Sanomat uutisoi pari päivää sitten, että Eurooppa on hamstrannut energiaa köyhien maiden kustannuksella ja että tämä kehitys kiihtyy. Tämä ajaa köyhiä maita yhä syvempään ja pahempaan tilanteeseen. Olisin kysynyt ministeriltä: mitä Suomi tekee, jotta vauhdittaisi tällaista itsekästä kehitystä?

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia. — Ledamot Biaudet.

**17.22 Eva Biaudet r** (vastauspuheenvuoro): Ärade talman, arvoisa puhemies! Suomen kehityspolitiikka ja kehitysyhteistyö vastaa sisällöltään kyllä tavoitteisiin ja tuottaa tuloksia mielestäni ja raportin mukaan, kiitos raportin tekijöille — se on tosi hieno — siitä kokonaisuudesta. Mutta voisimme yhdessä olla ja vaikuttaa niin paljon enemmän esimerkiksi muiden Pohjoismaiden kanssa, jos panostettaisiin suuremmin rahoitukseen. Onko meillä varaa olla vaikuttamatta? Mielestäni se meidän kysymys pitäisi olla niin päin. Maailma on monelta osin kriisissä: koronasta on puhuttu, se on kääntänyt köyhyyden ja nälän nousuun tässä laajuudessa ensimmäistä kertaa vuosikymmeniin, ja on hämmästyttävää, että ainoastaan 13 prosenttia maailman kansalaisista asui demokratiassa vuonna 21. Demokrati-an ja kansalaisyhteiskunnan tilan kapeneminen vaatii meiltä myös toimia, ja suuri osa Suomen kehitysyhteistyöstä kohdistuu, niin kuin sanottiin, hauraisiin maihin, jotka usein kantavat kohtuuttoman [Puhemies koputtaa] taakan ilmastonmuutoksesta ja luontokadosta — humanitäärinen tilannekin. [Puhemies: Kiitoksia!] Ajankohtaisin ongelma on ehkä nyt tällä hetkellä akuutisti Iranin naisten ja Afganistanin tyttöjen tukeminen. Millä tavalla voisimme tehdä enemmän heidän puolestaan?

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia. — Edustaja al-Tae, olkaa hyvä.

**17.24 Hussein al-Tae sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos ministeri Skinnarille tästä selostuksesta. Sanoisin, että kehitystyö on ollut kyllä suomalaisten arvojen mukaista. On puhuttu koulutuksesta, rauhasta ja yhteistyöstä, demokratian edistämisestä. Haluan kertoa konkreettisen asian siitä, miten tuloksellista tämä työ on ollut Ilmatieteen laitoksen työn myötä. On käynyt niin, että kun maailman tavallaan ympäristö- ja ilmasto-tilanne on muuttunut, niin maanviljelijät ympäri maailmaa eivät ole aina tienneet, milloin sadetta tulee, jolloin on ollut vaikeata ennustaa, milloin kannattaa laittaa siemenet maan al-

## Pöytäkirja PTK 121/2022 vp

le. Ilmatieteen laitoksen työn myötä on kerrottu tarkalleen, milloin sateet tulevat, jolloin on pystytty syömään siitä omasta pellosta, ja kun ihmiset saavat ruokaa, he myös pysyvät sen pellon ympärillä. Tämä on ollut hyvin konkreettinen työ, jolla on pystytty erilaisia konflikteja, nälänhätää laskemaan, ja tästä tietenkin Suomelle suuret kiitokset. Toivon todella, että tämä työ jatkuu. Tällä hetkellä on pelkoja siitä, että maailmalla kehitysyhteistyövarat laskevat, ja tämä on vaarallinen kehitys juuri nyt, koska rauha vaatii sitä panostusta, mitä rikkaat länsimaat pystyvät panostamaan.

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia. — Edustaja Vähämäki, olkaa hyvä.

**17.25 Ville Vähämäki ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, kunnioitettu puhemies! On sannottu, että Suomi on kokoaan isompi maailmalla. Uskon siihen, että Suomi saa myöskin vähemmällä enemmän aikaan näillä kehitysyhteistyöpanoksilla, kun ne käytetään älykkäästi. Mistä se älykkyys sitten oikein muodostuu? Se muodostuu siitä, että meillä on avoimuutta näissä kehitysyhteistyöpanoksissa.

Budjettimietinnöissä on kehoitettu, että kehitysyhteistyömomenttia aukaistaisiin, koska se on niin laaja. On pidetty välttämättömänä, että eduskunnalle päätöksenteon pohjaksi esitettävä tieto on kyllin yksityiskohtaista. Nyt on onneksi aukaistu sivusto OpenAid.fi, josta kukin pystyy käymään katsomassa, mihin me käytämme nämä kehitysyhteistyöpanokset, ja sitä kautta saavutetaan myöskin tuloksellisuutta. Näin ollen pystytään edelleen kehittämään kehitysyhteistyön toimeenpanoa.

Mutta haluaisin tiedustella tätä: [Puhemies koputtaa] miten Suomi aikoo toimia niiden maiden osalta, jotka edelleen tukevat Venäjää?

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

**17.26 Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia ministeri Skinnarille erinomaisesta esitelmästä ja kertomuksesta, miten tässä asiassa on toimittu.

Ajattelin kysyä, kun te mainitsitte puheessanne Afrikkaan suuntautuvan kehitysyhteistyön: Meillähän on se kunnia, että meillä on Euroopan unionin komission jäsenenä komissaari Jutta Urpilainen, teidän hyvä ystäväanne. Kun Afrikkaan kuitenkin panoksia menee, niin miten tiiviissä yhteistyössä olette olleet komissaari Urpilaisen kanssa? Näen sen, että jos meillä on sillä alueella paljon osaamista, ja uskoakseni EU-komissiolla on näitä varten annettuna kohtalaisen paljon suurempi potti rahaa, niin kun nämä kaksi asiaa yhdistetään — hyvä osaaminen ja suurempi rahapanos — ja sitten ennen kaikkea suomalaisten pitkät kokemukset näistä asioista... Tiedämme kaikki hyvin, että Afrikkaan suuntautunut yhteistyö muun muassa eri kirkkokuntien kanssa on tuonut hyvää hedelmää siellä, ja tiedämme kaikki sen ongelman, mikä näkyy varsinkin [Puhemies koputtaa] Välimeren pohjoisrannoilla, kun venepakolaisia tulee. Mikä on tilanne tässä teidän yhteistyösuhteessanne?

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia. — Edustaja Virta, olkaa hyvä.

**17.27 Sofia Virta vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hyvä, että keskustelimme tässä salissa siitä, mitä Suomen kehityspolitiikalla on saatu aikaan. Tälläkin kaudella olemme lukuisia kertoja kuulleet tiettyjen tahojen kyseenalaistavan sitä, tuleeko Suo-

## Pöytäkirja PTK 121/2022 vp

men ylipäätään tehdä kehityspolitiikkaa tai kehitysyhteistyötä. Nuo kyseenalaistamiset ovat naiiveja: Suomi kun ei elä tyhjiössä vaan osana globaalia maailmaa, ja se, mitä muualla tapahtuu, vaikuttaa meihin — halusimme tai emme — ja sen kehityksen suuntaan me voimme vaikuttaa nimenomaan aktiivisella kehityspolitiikalla.

Alleviivaan nyt kuitenkin heti perään, että se ei tokikaan ole ainut syy puolustaa kehitysyhteistyötä ja -politiikkaa. On arvokysymys päättää viedä apua, terveyttä, koulutusta ja väyliä parempaan tulevaisuuteen sinne, missä on kaikkein suurin hätä. Esimerkiksi lapset ovat lapsia riippumatta siitä, minkä valtion rajojen sisälle tai mihin maanosaan he sattuvat syntymään, ja meillä on velvollisuus puolustaa heidän oikeuksiaan silloin, kun meillä on mahdollisuus auttaa heitä panostamaan terveyteen, koulutukseen ja osaamiseen. Paras tapa kehittää maailmaa on juuri vaikuttaa lapsiin, joita itse asiassa juuri on suurin osa maailman köyhimmistä maista ja heidän väestöstään. [Puhemies koputtaa]

Kysyisin kuitenkin ministeriltä: voisimmeko jatkossa nostaa humanitäärisessä avussa vammaisten henkilöiden lisäksi nykyistä näkyvämmiin esiin myös muita haavoittuvimmissa asemassa olevia, [Puhemies: Kiitoksia!] kuten seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjä?

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Edustaja Filatov, olkaa hyvä. [Mikrofoni on kiinni] — Mikrofoni, kiitos.

**17.29 Tarja Filatov sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on nostettu esiin demokratia ja maailman epävarmuus, mutta me elämme myös sellaisessa maailmassa, jossa tyttöjen ja naisten oikeuksia poljetaan. Sen vuoksi on tärkeää, että Suomen kehityspolitiikassa on yhtenä kärkitavoitteena tasa-arvo ja siihen liittyvät kysymykset, ja se näkyy myös näissä painopisteissä, koska kaksi kolmasosaa hankkeista ja rahoitushankkeista ovat sellaisia, että nämä teemat ovat siellä mukana — ja me olemme myös näissä asioissa onnistuneet olemaan vaikuttavia, niin kuin ministeri tässä omassa hyvässä puheenvuorossaan kertoi.

Me olemme myös olleet tukemassa Ukrainan sodan uhreja ja siellä eläviä ihmisiä kehityspolitiikan keinoin. Kysyisinkin ministeriltä: onko teillä käsitystä siitä, miten siellä naisten ja tyttöjen tukeminen on näillä rahoilla onnistunut, koska sodassa lapset kärsivät eniten?

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia. — Edustaja Mäkinen, olkaa hyvä.

**17.30 Riitta Mäkinen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitän ministeri Skinnaria esittelypuheenvuorosta ja siitä ansiokkaasta työstä tämän tärkeän asian teemalla, jota olette tehnyt.

Kuten tämä arviointi tuo esille, Suomen panostukset kehityspolitiikkaan ovat olleet tuloksellisia tästä haasteellisesta toimintaympäristöstä huolimatta. Työ esimerkiksi koulutuksen, köyhyyden poistamisen, tasa-arvoisuuden ja terveyden edistämiseksi on todella kantanut hedelmää, ja tästä varmasti olemme kaikki iloisia. Kuten ministeri totesi, on selvää, että globaalien kriisien ennaltaehkäisy ja niiden korjaaminen on ilman muuta myös Suomen edun mukaista, ja on tärkeää, että olemme tässä työssä mukana. Aktiivinen rooli kehitysyhteistyön toimijana on osa globaalia vastuunkantoa, ja kehityspolitiikka on ja sen tulee olla keskeinen osa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa.

## Pöytäkirja PTK 121/2022 vp

Kuten raportissa todetaan, kyse on pitkäjänteisestä työstä ja päämäärätietoisesta työstä, ja kysyisin vielä ministeriltä: millaisia jatkotoimia me tarvitsemme, ja miten arvioisitte kehityspolitiikan merkityksen kehittyvän tulevana vuosina?

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia. — Edustaja Antikainen, olkaa hyvä.

**17.31 Sanna Antikainen ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! 7. huhtikuuta YK:n yleiskokous päätti erottaa Venäjän YK:n ihmisoikeusneuvostosta. Me tiedämme, miksi: Venäjä tappaa, raiskaa ja kiduttaa jopa lapsia Ukrainassa.

Arvoisa puhemies! Kun Venäjä päätettiin erottaa YK:n ihmisoikeusneuvostosta, Venäjän erottamista vastaan äänesti moni Suomen kehitysavusta nauttiva valtio, kuten Algeria, Burundi, Keski-Afrikan tasavalta, Etiopia ja Zimbabwe. Ministeri Skinnari, aiotteko jatkaa siellä hallituksessa tai aikooko hallitus yhdessä jatkaa näiden valtioiden rahoittamista? Perussuomalaisista tehtiin toimenpideoite, jotta näiden Venäjän terroria tukevien valtioiden rahoitus lakkautetaan. Oletteko samaa mieltä? Aiotteko ottaa tämän toimenpideoitteen käsittelyn? — Kiitos.

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

**17.32 Inka Hopsu vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eduskunnan helmikuussa tänä vuonna hyväksymä kehityspolitiikan selonteko linjaa Suomen kehityspolitiikan periaatteet, arvot ja tavoitteet yli hallituskausien — kiitos siitä työstä sille porukalle, joka tätä neuvotteli. Työn jatkaminen strategisesti ja pitkäjänteisesti hallituskaudet ylittävällä otteella selonteon pohjalta vahvistaa suomalaisen kehitysyhteistyön tuloksellisuutta tulevaisuudessa.

Rahoituksen taso on kuitenkin osoittautunut meillä pitkäjänteiseksi haasteeksi. Ruotsissa, jossa taso valitettavasti kyllä laskee, ovat ruotsidemokraatitkin kuitenkin sitoutuneet 0,85:n bruttokansantulo-osuuden saavuttamiseen. Tässä olisi minun mielestäni mallia meille kaikille. Lisähaasteen rahoitukseen tuo vielä se, että Ukrainan jälleenrakennus tulee jatkossa vaatimaan suurta rahoituslisää, ja tämän ei missään nimessä olisi poliittisesti järkevää siirtyä pois [Puhemies koputtaa] sieltä muista hauraista konteksteista, vaan sen pitäisi ehdottomasti olla lisää sitä rahaa.

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia. — Edustaja Salonen, olkaa hyvä.

**17.33 Kristiina Salonen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meidän tulisi olla ylpeitä. Suomalaisten kansalaisjärjestöjen tekemä työ ihmisoikeuksien, demokratian ja sananvapauden puolustamiseksi noteerataan maailmalla. Meidän työmme tunnetaan, sen työn tärkeys tiedetään. Huoliakin on ilmassa, ja siksi jatkossa tulee edelleen systemaattisesti jatkaa työtä parantaaksemme tyttöjen koulutusta sekä seksuaali- ja lisääntymiserveyttä ja oikeuksia. Aivan kuten edustaja Filatov täällä sanoi, tämä kaikki on uhattuna voimistuvan anti-gender-liikkeen vuoksi.

Toinen nouseva huoli on globaali nälkäkriisi ja sen pahentuminen. Afrikan sarvessa kuivuuden, nälkäkriisin arvioidaan olevan vakavin 40 vuoteen. Ministeri Skinnari, miten ar-

## Pöytäkirja PTK 121/2022 vp

vioitte, mitä tämä akuutti humanitaarinen kriisi tulee edellyttämään Suomelta tulevalla eduskuntakaudella?

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia. — Edustaja Reijonen, olkaa hyvä.

**17.34 Minna Reijonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa ministeri, arvoisa puhemies! Todellakin nyt tämä kehitysapu on sellaista, että monet Afrikan maat edelleenkin tukevat Venäjän hyökkäyssotaa. Ei tarvitse kuin katsoa vähän mediasta ja televisiosta, niin aika usein voi tulla tällaisia ohjelmia, missä kerrotaan just näistä tilanteista. Tuntuu aika ikävälle, että Suomi edelleenkin tukee tällaisia maita, jotka tukevat tätä Venäjän hyökkäyssotaa.

Ministeriltä haluaisin kysyä: onko mietitty, mihinkä muuhun tätä rahaa voisi käyttää, jos oikeasti viimeinkin tehtäisiin niin, että näitä maita, mitkä tukevat Venäjää, ei tuettaisi enää Suomen puolelta, koska tuntuu aika hirvittävälle, että sitä rahaa tosiaan voidaan käyttää Venäjän hyökkäyssotaa vahvistamaan? — Kiitos.

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitos. — Edustaja Virta, olkaa hyvä.

**17.35 Sofia Virta vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä raportti osoittaa, kuten ministerin esittelystä kuulin, että Suomen kehityspolitiikalla on kyetty vastamaan tavoitteisiin ja tuottamaan tulosta siitäkin huolimatta, että tämä tarkastelujakso osuu kohtaan, jossa maailma on kohdannut merkittäviä kriisejä ja koronapandemia on osaltaan vaikuttanut kehityksen suuntaan. Olemme kehityspolitiikan painopisteistä erityisesti tasa-arvotyössä olleet edelläkävijöitä ja saavuttaneet tavoitteita. Seksuaali- ja lisääntymisterveys-oikeuksissa olemme näyttäytyneet kansainvälisestikin vahvana toimijana, ja siitä saamme olla erityisen ylpeitä, kuten tässä salissa olemme jo kuulleet, juuri tässä maailman-tilanteessa, jossa nämä teemat on kyseenalaistettu, niissä on otettu jopa järkyttäviä askeleita taaksepäin kohti epätasa-arvoisempaa maailmaa, mitä tulee vaikka aborttioikeuksien rajaamiseen. Roolimme tyttöjen ja naisten oikeuksien ja seksuaali- ja lisääntymisterveyskysymysten puolustajana on nyt tärkeämpi kuin koskaan aiemmin.

Haluan kuitenkin loppuun nostaa esiin sen, että seksuaaliterveys- ja seksuaalioikeuskysymykset, kuten turvalliset synnytys- ja ehkäisypalvelut, ovat edelleen humanitaarisessa avussa alirahoitettuja, [Puhemies koputtaa] ja tähän meidän tulisi jatkossa mielestäni kiinnittää huomiota.

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia. — Edustaja Biaudet, olkaa hyvä.

**17.36 Eva Biaudet r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! On ilman muuta selvää, että se, mitä Suomi tekee kehitysyhteistyössä, on todella laadukasta ja hyvää, mutta volyymilläkin on merkitystä. Se, missä me emme ole onnistuneet — ja se ei ehkä kohdistu juuri nyt, vaan se on jo pidemmän aikaa ollut — on se, että emme ole onnistuneet esimerkiksi meidän tavoitteessa kaikkein köyhimpien maiden rahoituksen nostamisessa 0,2 prosenttiin, emmekä ole onnistuneet meidän tavoitteessamme täyttää meidän sitoutumistamme 0,7 prosenttiin. Mietin myös sitä, että tällä hetkellä näyttää siltä — jos katsoo kestävyys-, Agenda 2030 -tavoitteita — että se, mikä kaikkein hitaimmin menee eteenpäin, on naisten ja tyttöjen tasa-arvo, sukupuolten tasa-arvo. Tulisiko meidän nyt tehdä joi-

## Pöytäkirja PTK 121/2022 vp

tain aivan erityisen suuria panostuksia, näissä asioissa ainakin, jotta näissä tavoitteissa voitaisiin paremmin onnistua?

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitos. — Edustaja Honkasalo, olkaa hyvä.

**17.37 Veronika Honkasalo vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jatkaisin oikeastaan siitä teemasta, jonka edustaja Biaudet aloitti, eli Iranin tilanteesta. Me saamme siitäkin kansanedustajina paljon yhteydenottoja ja huolestuneita viestejä.

Kaikkihan alkoi naisten itsemääräämisoikeudesta ja siihen liittyvistä mielenilmauksista, mutta nyt puhutaan jo laajemmasta kansannoususta ja hallinnon kokonaisvaltaisesta vastustamisesta. Nyt tilanne on se, että mielenosoittajia on laajasti uhattu myös kuolemantuomioilla. Tämän koko liikehännän ja tyytymättömyyden taustalla on myös ilmastonmuutos ja sen huonoon hoitoon liittyvät seuraukset, kuten ruokaturvan vaarantuminen ja elinkustannusten nousu jo hyvin pitkään. Monet Suomessa asuvat iranilaiset ovat myös tilanteesta hyvin huolissaan. Miten Suomi voisi tukea Iranin demokratiakehitystä ja kansalaisyhteiskuntaa tällä hetkellä? — Kiitos.

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen, olkaa hyvä.

**17.38 Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Lyhyesti täydennän vielä edellistä kysymystäni. Nimittäin Afrikan tilanne. Kuten tiedämme, siinä Afrikan sarven alueella on jatkuvasti menossa erilaisia kahakoita, muun muassa viimeksi on tietoja tullut eräänlaisesta sisällissodasta — en muista maata, kuitenkin Afrikan sarven alueesta puhutaan. Miten tällaisille alueille on näitä kehitysyhteistyörahoja, kehittämisrahoja viety? Miten tällainen sotatilanne sitten sen kannalta, kun siellä on hädänalaisia ihmisiä, että katkaiseeko tällainen tilanne sen rahoituksen kerralla? En ihan tarkkaan tunne näitä proseduureja, mutta onko tämä tällainen kriisialue sellainen merkki, joka tarkoittaa, että sen alueen kehittämishankkeet lopetetaan ainakin hetkeksi aikaa?

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitos. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

**17.39 Inka Hopsu vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Toisiinsa kytkeytyvät globaalit kriisit haastavat meitä, koko maailmaa, ja sen takia monenkeskinen järjestelmä ja yhteistyö ovat entistä tärkeämpiä ja myös Suomen tuki tälle monenkeskiselle järjestelmälle. Ulkopuoliset arviot ovatkin kiittäneet Suomea siitä, että meillä on ollut pitkäjänteinen sitoutuminen omien kansalaisjärjestöjen lisäksi myös YK-järjestöjen toimintaan, ja näistä tosiaan täällä on jo useita kertoja mainittu. Tasa-arvo ja naisten ja tyttöjen asema ovat olleet ne, joissa meillä ehkä suurinta merkittävyyttä on ollut ja lisäarvoa annettu.

EU-vaikuttamista voimme kyllä, omasta mielestäni ainakin, vielä entisestään vahvistaa. Mutta meidän kannattaa hyödyntää suomalaista osaamista, ja tämä koulutuksen uusi painopiste, minun mielestäni sitä mahdollisuutta entisestään lisää, ja hyödynnetään se maksimaalisesti. Suomi on pitkään ollut myös yksi maailman korruptoitumattomimmista maista. [Puhemies koputtaa] Kysyisinkin: kuinka voimme tätä hyvän hallinnon lisäämistä Suomea entisestään vahvistaa?

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia. — Edustaja Koskinen, olkaa hyvä.

## Pöytäkirja PTK 121/2022 vp

17.40 **Johannes Koskinen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tosiaan hyvä hallinto on tärkeä edellytys sille, että näillä kehitysyhteistyövaroilla saadaan pysyviä ja kestäviä tuloksia. Kehitysyhteistyövaroissa pitäisi olla ehkä nykyistä voimakkaamminkin tuo ehdollistaminen juuri siihen, että varojen käyttö on tarkkaan kontrolloitua ja että demokraattista päätöksentekoaakin esiintyy siellä kohdemaassa. Tähän liittyy se, että pitää oppia myös vakavimmista epäonnistumisista. Ja Afganistanhan on varmasti sellainen niin näiden hassattujen varojen mittaluokan suhteen kuin sen pituudenkin suhteen, miten paljon sekä sotilaallisia voimavaroja että sitten kehitysyhteistyötoimia ohjattiin siten, että niistä ei saatu haluttua tulosta. Tämä liittyy pitkälti tähän korruption vastaiseen työhön. On hyvä, että siitä Afganistaniin osoitetusta tuesta tehdään nyt Suomessakin laaja selvitys, [Puhemies koputtaa] siitä, mitä tästä korruption vastaisesta työstä havaitaan, niin että se pystytään ottamaan mahdollisimman laajasti tulevassa kehitysyhteistyössä huomioon.

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia. — Edustaja Antikainen, olkaa hyvä.

17.42 **Sanna Antikainen ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Väestöräjhdys on maailman luonnon ja ilmastoon kannalta kohtalonkysymys. Mikään määrä vihreiden ilmastotoimia ei riitä, jos väestönkasvu jatkuu tällaisena. Suurin osa kehitysapua nauttivista maista ei kiinnitä lainkaan huomiota tähän väestöräjhdykseen. Samaa aikaan se vaikuttaa myös meihin kohdistuvaan siirtolaispaineeseen. Tässä kohtaa on huomautettava, että juuri hallituspuolueet puolusteleivat kehitysapua ja sen kasvattamista juuri sillä, että se hillitsi siirtolaisuutta.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset ovat ehdottaneet, että väestön kasvun hillitsemiseksi kehitysapua vastaanottavien valtioiden tulisi esittää selkeä suunnitelma tämän väestönkasvun saamiseksi hallintaan. Mitä mieltä te olette tästä ehdotuksesta, arvoisa ministeri Skinnari?

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

17.43 **Inka Hopsu vihr** (vastauspuheenvuoro): Ministeri Skinnarille tulee paljon vastattavaa tässä.

Arvoisa puhemies! Tähän edelliseen puheenvuoroon: Parhaaksi keinoksi väestön kasvun hillintään on osoittautunut naisten hyvä koulutustaso, ja se on juuri se, mitä Suomi nyt vahvasti ja entistä vahvemmin tekee. Silloin myös lapsikuolleisuus vähenee, terveys paranee. Tämä koulutus auttaa myös siihen, että nuorilla, joita erityisesti Afrikassa mutta myös Aasiassa on ihan merkittävästi enemmän kuin meillä täällä Euroopassa, on näkymä siihen, miltä heidän tulevaisuutensa näyttää, siellä omassa maassa löytyy myös mahdollisuuksia työhön. Ja sitten jos joku tänne saapuu tai joutuu pakolaisuuden kautta tulemaan, niin myös silloin se koulutus pohja on vahvempi ja pystyy lähtemään liikkeelle täällä. Eli halusin nostaa tämän nuorten aseman erityisesti meidän painopistealueena myös jatkossa.

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitos. — Edustaja Reijonen, olkaa hyvä.

17.44 **Minna Reijonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Nyt, kun on puhuttu kehitysavusta ja myös tästä korruptiosta, mitä monissa maissa tavataan: Tästä ei

## Pöytäkirja PTK 121/2022 vp

montaa viikkoa ole, kun juttelin erään naisen kanssa, joka asuu Afrikan maassa ja on suomalainen lähtökohdiltaan, ja hän kertoi juuri, miten se maan tapa on se korruptio, elikkä mikään asia ei etene — ei mikään hanke, ei mikään — jos sieltä ei välistä vähän rahaa anneta tietyille henkilöille, niin että ei ole ihan itsestäänselvyys se korruption kitkeminen.

Mitenkä tähän aiotaan panostaa tarkemmin? Ei riitä, että tehdään tämmöisiä suunnitelmia, vaan pitää oikeasti seurata tosi tarkkaan, mihinkä se raha menee. Ja toivon, että jatkossa — kun tilanne on Suomessakin tämä, ja on sotaa tuossa lähialueella — ei ainakaan velkarahaa nyt laiteta kehitysapuun. Onko nyt ministerillä mitenkä tarkoitus jatkossa rahoittaa tätä kehitysapua? Toivottavasti ei ainakaan velkarahaa johdeta tähän tarkoitukseen. — Kiitos.

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia. — Edustaja Biaudet, olkaa hyvä.

17.45 **Eva Biaudet r** (vastauspuheenvuoro): Ärade talman, arvoisa puhemies! Tulin tänään Islannista, jossa osallistuin tällaiseen globaaliin isoon naispoliitikkojen ja naisjohtajien kokoukseen. Siellä oli aika vaikuttavaa, kun eri Afrikan maista yli rajojenkin olevat nuorten naisten järjestöt vetosivat todella vahvasti siihen, että heidän työtään tuettaisiin niin, että he voisivat osallistua päätöksentekoon.

Pohdin sitä, pitäisikö meidän vielä vahvemmin osoittaa tukea myös tasa-arvotyöhön, syrjimättömyyteen, syrjivän lainsäädännön poistamiseen, naisten osallistumiseen ja nimenomaan työhön naisten oikeuksien edistämiseksi, ”advocacy” — sen lisäksi, että meillä tietenkin on tällaisia koulutusprojekteja ja sosiaalisia projekteja, jotka kohdistuvat tyttöihin, mutta että he olisivat nimenomaan subjekteja, he voisivat ottaa kehityksen omiin käsiinsä juuri sen takia, että niin monessa maassa [Puhemies koputtaa] on korruptio- ja halinto-ongelmia.

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia. — Edustaja Mäkelä, olkaa hyvä.

17.46 **Jani Mäkelä ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluaisin tähän kehitysapukeskusteluun ottaa mukaan kysymyksen kehitysavun ehdollistamisesta geopolitiikaksi työkaluksi. Eli nyt tilanne tällä hetkellä on sellainen, että ihan paikalla käyneiden tahojen raporttien mukaan Afrikassa ajatellaan vähän niin, että EU-maiden kehitysapu on eräänlainen itsestäänselvyys, jonka vastineeksi ei odoteta mitään, ja amerikkalainen kehitysapu on paljon näkyvämpää, kun niissä paketeissa on tähtiliput päällä ja lukee Made in USA. Mutta kun eurooppalaiset vaan lähettävät sinne jotakin, ja venäläiset lähettävät aseita, myyvät aseita näille diktaattoreille näissä maissa, niin lopputulema on nyt sitten se, että YK:ssa nämä maat äänestävät käytännössä Venäjän ja Kiinan linjalla ja tavallaan se EU:n ja Suomenkin geopolitiittinen vaikutusvalta, mitä voitaisiin saada tätä kehitysapua vipuvarvena käyttäen, ei toteudu. Eli ajaisin kyllä voimakkaasti sellaista ajatusta, että jos sitä kehitysapua ylipäänsä on sinne vietävä, niin se ainakin ehdollistettaisiin niin, että nämä maat, jotka sitä saavat, tukisivat myös [Puhemies koputtaa] meidän tavoitteitamme muissa asioissa.

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia. — Edustaja Salonen, olkaa hyvä.

## Pöytäkirja PTK 121/2022 vp

17.47 **Kristiina Salonen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Koulutuksen lisäksi väestönkasvua hillitsee seksuaalivalistus ja ymmärrys oikeudesta omaan kehoon. Näin ollen suomalaisen kehitysavun turvin onkin annettu 92 miljoonalle nuorelle seksuaalikasvatusta. Tämä on merkittävä toimi. Suomen kehitysyhteistyön tuloksellisuutta raportin mukaan ovat edistäneet muun muassa toiminnan suunnitelmallisuus ja pitkäjänteisyys — ja luulen, että tätä meidän tulee tässäkin keskustelussa arvioida yhä enemmän — pitkäjänteisyys ja suunnitelmallisuus, tiivis yhteistyö, nojautuminen maaohjelmiin ja kehityspoliittisiin painopisteisiin, joista olemme hyvin juuri puhuneet. Se, mikä tuloksellisuutta vähentää, on esimerkiksi keskenään ristiriitaiset ja epärealistiset tavoitteet, ja luulen, että tämän keskustelun pohjalta [Puhemies koputtaa] tässä meillä on haaste tulevaisuudessa.

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

17.48 **Inka Hopsu vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Salonen nosti hyvän asian tässä viimeiseksi, tämän johdonmukaisuuden, että meidän kauppapolitiikan, ympäristöpolitiikan, ilmastopolitiikan ja kehityspolitiikan pitäisi toimia johdonmukaisesti samaan suuntaan, ja siinä on vielä ei pelkästään Suomella vaan maailmalla muutenkin haasteita.

Geopolitiikasta en kannata tällaista ehdollistettua kehitysapua, mutta kyllä on ihan selvää, että Euroopan pitää vahvemmin niitä omia näkökulmiaan avata ja vahvemmin toimia yhdessä. Kyllä me myös voidaan laittaa tähtiliput liehumaan ennemmin kuin niin, että me maat kilpaillaan keskenämme siitä, kenen kehitysapua mikäkin on.

Mutta vielä halusin nostaa yhden teeman ja aiheen, joka sinne ylivuotiseen selontekoon nostettiin, luontokadon. Sen torjumisen ennallistamisesta on puhuttu täällä salissa tällä viikolla paljon, mutta siinä on paljon tehtävää myös maailmanlaajuisesti. Norja laittaa kahdeksan prosenttia kehitysyhteistyövaroistaan luontokadon torjumiseen, [Puhemies koputtaa] luonnon elpymiseen. Me voitaisiin laittaa seuraavaan hallitusohjelmaan edes puolet tästä tavoitteeksi.

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia. — Edustaja Antikainen, olkaa hyvä.

17.50 **Sanna Antikainen ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Täällä aiemmin mainittiin, että naisten ja tyttöjen koulutus vaikuttaa väestönkasvuun. Tämä on totta, mutta sen lisäksi siihen vaikuttavat esimerkiksi perhesuunnittelu ja esimerkiksi ehkäisy. Sen lisäksi, että näiden kehitysapua nauttivien maiden tulisi sitoutua tähän väestönkasvun hillintään, heille tietenkin tulee tarjota siihen apua, josta tämä naisten ja tyttöjen koulutus on yksi, mutta toinen tapa olisi tämä perhesuunnitteluneuvolamallin eteenpäin vieminen näihin maihin.

Suomi on niin pieni maa, että meillä pitäisi olla korkeintaan ehkä yksi tai kaksi painopistettä, joihin keskittyisimme. Koska olemme maailman tasa-arvoisin maa, niin ehdottaisinkin, että tässä tapauksessa Suomi voisi keskittyä koulutukseen — erityisesti naisten ja tyttöjen koulutukseen, mutta myös poikien koulutukseen, hekin tarvitsevat koulutusta — mutta myös oikeasti [Puhemies koputtaa] tämän perhesuunnitteluneuvolamallin eteenpäin viemiseen, koska tämä työ on aivan [Puhemies: Kiitoksia!] täysin kesken. — Kiitos.

## Pöytäkirja PTK 121/2022 vp

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Edustaja Halla-aho, olkaa hyvä.

17.51 **Jussi Halla-aho ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Muistaakseni aivan ensimmäisessä puheenvuorossaan vihreiden kansanedustaja Hopsu esitti positiivisia huomioita Ruotsin uuden hallituksen ohjelmasta, jota myös yhteistyökumppanimme ruotsidemokraatit ovat olleet laatimassa. Edustaja Hopsu totesi, että siinä olisi meille paljon opittavaa, ja olen tästä täysin samaa mieltä. Ruotsin uusi hallitus on muun muassa laskemassa Ruotsin pakolaiskiintiön alle kuudesosaan aiemmasta, noin 6 500:sta alle tuhanteen. Eli Suomea kaksi kertaa suuremmalla maalla on Suomea pienempi pakolaiskiintiö, ja toden totta tässä on meillä paljon oppimista. Samoin meillä on paljon oppimista siinä, että Ruotsi on päättänyt irrottautua tällaisesta bruttokansantuotteeseen sidotusta kehitysapurahoituksesta. Ihmettelen vähän sitä ajattelua, kun Hopsu sanoi, että hän ei kannata tätä kehitysavun ehdollistamista. Me jostain syystä olemme valmiita [Puhemies koputtaa] vaatimaan esimerkiksi Unkarilta paljon enemmän aikuismaista käytöstä kuin Afrikan mailta, ja mielestäni se ehkä kertoo vähän meidän suhtautumisestamme Afrikan maissa asuviin ihmisiin.

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia. — Edustaja Honkasalo, olkaa hyvä.

17.52 **Veronika Honkasalo vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun vierailin itse Ukrainassa viime toukokuussa, tapasin siellä myös monia kansalaisjärjestöjen toimijoita. Tämmöisten pienten järjestöjen ja liikkeiden — todella ruohonjuuritasolla toimivien liikkeiden — viesti oli se, että heidän on todella vaikea saada rahallista avustusta, vaikka heillä on usein parhaimmat kontaktit niihin autettaviin.

Tässä onkin tavallaan semmoinen ristiriita, että Suomi ymmärrettävästi koordinoi sitä tukea niin, että se menee tämmöisten isojen kansainvälisten organisaatioiden kautta, jotta voidaan olla varmoja hallinnosta ja siitä, että kaikki pelaa. Mutta samaan aikaan voi olla niin, että se apu ei välttämättä kohdennu juuri sinne, missä sitä kipeimmin tarvittaisiin, ja juuri sinne, minne se pääsy voi olla hyvin vaikeata — puhutaan esimerkiksi hauraassa asemassa olevista ihmisistä, [Puhemies koputtaa] lähisuhdeväkivaltaa kokeneista naisista. Mitä tämän eteen tehdään? — Kiitos.

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia. — Edustaja Hopsu.

17.53 **Inka Hopsu vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiittelin siis Ruotsista sitä, että vaikka kehitysavun taso laskee — sitä pidin valitettavana — tämä 0,85:n taso kuitenkin siellä on korkeampi kuin tämä meidän 0,5, johon tällä hallituskaudella hetkeksi pääsimme. Eli kyllä meillä on vielä aika paljon kurottavaa Ruotsiin verrattuna, sama on vastuun osalta, minkä olemme maina, Suomi versus Ruotsi, kantaneet pakolaisista.

Ylipäättään toivoisin, että me pääsemme tällaisesta pelkästään humanitäärisen pakolaisuuden numeraalisesta määrästä siihen, että ihmiset, jotka apua tarvitsevat, pääsisivät avun piiriin. Tämä sama liittyy siihen ehdollisuusajatteluun, eli sen avun tulee kohdentua sinne, missä sitä kaikista eniten tarvitaan, kaikista köyhimpiin maihin, kaikista hauraimpiin konteksteihin — siellä se on vaikuttavinta. Ja toivon, että pakolaiset, jotka saapuvat, pääsevät

## Pöytäkirja PTK 121/2022 vp

työelämään [Puhemies koputtaa] täällä kiinni samalla tavalla kuin työperäisen maahanmuuton kautta [Puhemies: Kiitoksia!] tänne saapuvat.

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Nyt alkaa tälle asialle varattu tunti olla täynnä, mutta myönnän vielä yhden vastauspuheenvuoron. — Edustaja Antikainen, ja sen jälkeen ministeri Skinnarille viidestä kahdeksaan minuuttia vastauksiin. On niin paljon kysytty. — Olkaa hyvä, edustaja Antikainen.

**17.55 Sanna Antikainen ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Ylipäätään perussuomalaisten mielestä kehitysavun maksaminen tulisi tulevaisuudessa tapahtua vain ja ainoastaan budjetin ylijäämästä sekä Suomen tulisi pikimmiten vaatia näiden kehitysapurahojen sitomista palautuspolitiikkaan. Esimerkiksi: mikäli kielteisen turva-aikeiden toteutumisen saanutta ei oteta vastaan lähtömaahan, voitaisiin kyseisen maan kehitysapu keskeyttää ja mielellään mahdollisimman pian.

Lisäksi perussuomalaiset ovat huomauttaneet, että kehitysyhteistyörahoitusta ei Suomessa tarkkailla riittävän kriittisesti. Toivon tähän kriittiseen tarkkailuun varsinkin nyt hallitukselta toimenpiteitä. — Kiitos.

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia. — Ja ministeri Skinnari, vastauksia sitten kysymyksiin.

**17.56 Kehitysyhteistyö- ja ulkomaankauppaministeri Ville Skinnari:** Arvoisa puhemies! Jos teille sopii, niin puhun täältä paikalta, koska kysymyksiä on nyt niin paljon, jotta pystyn näkemään nämä kaikki kysymykset. Teen parhaani.

Ensinnäkin kiitos, arvoisat edustajat, erittäin laadukkaasta, monipuolisesta ja kunnianhimoisesta keskustelusta, joka tuloraportin lisäksi pohti ja keskittyi jo tulevaan tässä maailmantilanteessa, tässä geopolitisessa tilanteessa ja tilanteessa, jossa Euroopassa on sota ja tilanne, joka haastaa meidät taloudellisesti, mukaan lukien ruokakriisi ja energiakriisi.

Aloittaisin, arvoisa puhemies, ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtajan, edustaja Halla-ahon kysymyksestä, joka on varmasti yksi keskeisin ja geopolitiikan kannalta oleellisin: miten tulisi ja pitää toimia tilanteessa, jossa Venäjä vaikuttaa, informaatiovaikuttaa, mutta samaan aikaan sitä tekee moni muukin maa, kuten esimerkiksi Kiina? Nämä YK-äänestykset nousivat tässä aivan aiheellisesti esille, ja kuten näimme jo maaliskuun äänestyksestä ja sen jälkeen, niin näin se on. Eli maailmassa 30 prosenttia ihmisistä asuu demokratioissa. Maailma on hyvin intressipohjainen. Ja kun me — me Pohjoismaat, Euroopan unioni, Suomi — omalla arvopohjallamme teemme ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa, kehityspolitiikkaa, kauppapolitiikkaa, on aivan oikein pysähtyä pohtimaan, miten me sen teemme, miten me navigoimme tässä myrskyssä, jossa intressipohjaisuus ja minä, minä, minä -ajattelu on erittäin keskeinen. Koko multijärjestelmä on ongelmissa. Ei se ole vain kehityspolitiikkaa koskevaa, YK:ta, haasteita — kauppapolitiikka, WTO on kriisissä. Ja tässähän ne katseet kääntyvät Yhdysvaltoihin, eivät niinkään Kiinaan tai Venäjään. Tässä on erittäin hyvä pysähtyä, edustaja Halla-aho, pohtimaan tätä, ja vastaan teille nyt kolmen asiakohdan kautta:

Mielestäni pitää olla pitkäjänteinen geopolitiikassa. Ei ajatella lyhytnäköisesti. Mitä jos me vetäydymme, mitä jos me lopetamme tässä tapauksessa kehitysyhteistyön tai jonkun muun yhteistyön sellaisen maan kanssa, joka niin sanotusti istuu aidalla eli pohtii, mihin suuntaan tässä käännyttäisiin? Olisiko se oikea ratkaisu? Syntyy tyhjiö. Kuka sen tyhjiön

täyttäisi? Todennäköisesti se intressipohjainen vaikuttaja, josta äsken mainitsin. Eli kaiken kaikkiaan tilanne on se, että kyllä me näemme — Euroopan unioni, Suomi — hyvin, uskaltaisin sanoa, yhteisesti, että meidän pitää nyt olla geopolitiittisesti aktiivisia. Siksi Global Gateway, 300 miljardin työkalu — komissaari Urpilainen tänään vieraili ainakin muutamissa eduskuntaryhmissä — on se meidän geopolitiittinen työkalu. Se on meidän vastauksemme niille maille, jotka ovat toimineet ehkä erilaisella arvopohjalla kuin me.

Ja maailma etsii myös uusia ratkaisuja. Meillä, Suomella, on tarjota ratkaisuja: ilmasto-ratkaisuja, digiratkaisuja, tasa-arvotyön ratkaisuja, perheneuvonnan ratkaisuja ja niin edelleen, työpaikkoihin ratkaisuja, naisyrityksien ratkaisuja. Me voimme tuoda ratkaisuja, ja kun uskotaan niihin meidän tapoihimme tehdä, niin me voimme vaikuttaa myös niillä ratkaisuilla, ja se ei aina tarkoita rahan antamista — kaksi eri asiaa. Neuvola on tästä hyvä esimerkki: suomalainen digitaalinen neuvola.com, suomalainen seksuaali- ja lisääntymisterveiden osaaminen. Neuvola on aikamoinen sosiaalinen innovaatio, kuten kouluruoka, josta puheessani mainitsin. 70 maata on nyt tekemässä sitä, ja moni maa tekee sen nyt omalla verorahoituksella ilman tukia — ilman tukia. Ja niitä maita on, jotka nyt graduoituvat kehitysyhteistyössä: viimeisimpiä jos katsoo, niin Vietnam, Kenia, Nepal. Eli kuten sanoin, kehitysyhteistyö on keino, se ei ole päämäärä.

Tässä tähän varsin haastavaan keskusteluun tästä narratiivijattelusta, johon varmasti mielellämme palaamme, ja se on varmasti asia, mihin me ulkoministeriössäkin keskitymme kaikilla politiikan lohkoilla.

Ja tästä tietysti pääsee aasinsiltana oikeastaan tähän globaaliin tilanteeseen. Afrikan lisäksi, edustaja Hoskonen, voi tietysti puhua Etelä-Amerikasta, tilanteesta Brasilian vaalien jälkeen, Väli-Amerikasta, Aasiasta ja niin edelleen. Mutta tästä ehdollistamisesta haluaisin sanoa sen, että kyllä, sillä on puolensa ja sitähan tehdään, kun korvamerkitsemme eli määräämme, mihin se raha pitää käyttää. Me teemme sitä yllättävän paljon, ja se koskee myös sitä, kun me puhumme monenkeskisestä yhteistyöstä kansainvälisten järjestöjen kanssa. Kyllä me haluamme tietää, mihin se raha menee, kenen kautta, miten se päättyy sinne kahdenvälisestäkin juuri niissä vaikeissa tilanteissa. Mutta täytyy olla rehellinen, kuten edustaja Hoskonen hyvin totesi: sota-alueet ovat haastavia. Se ei ole helppoa, sen me tiedämme.

Arvoisa puhemies! Tämän lisäksi vielä paljon kysymyksiä:

Edustaja Biaudet, Suomi kuten muut Pohjoismaat: Kyllä Pohjoismaiden rintama on erittäin vahva. Meillä on säännöllisesti yhteistyötapaamiset virtuaalisesti Pohjoismaiden ministereiden kanssa. Kun korona alkoi, Pohjoismaat lähettivät YK:lle viestin, maailmalle viestin, että me haluamme panostaa esimerkiksi rokotteisiin. Kyllä pohjoismaainen alusta on se alusta tässäkin asiassa, ja itse uskon siihen erittäin paljon.

Edustaja Antikainen, perhesuunnittelu: Mainitsin neuvolan, seksuaali- ja lisääntymisterveiden. Haluan teille kuitenkin korostaa myös tätä ilmastotyötä. Ilmastosopeutuminen, suomalaiset ratkaisut — juuri niillä Vaisalan ja Ilmatieteen laitoksen ratkaisuilla me varoitamme ihmisiä niillä järjestelmillä, että he voivat asua, elää siellä omassa maassaan, että heidän ei tarvitse lähteä liikkeelle. En tiedä, sainko kiinni teidän kysymyksestänne, mutta tämän halusin todeta.

Edustaja Honkasalo, Iranin tilanne on erittäin haastava. Mutta tässäkin olin humanitäärisestä puolesta ylpeä silloin, kun pystyimme humanitäärisesti ratkaisemaan juuri kaikkein heikoimmassa asemassa olevien osuutta, että kuitenkin vaikka on pakotteitakin, niin on se humanitäärinen elementti, että niitä kaikkein heikoimmassa asemassa olevia tyttöjä, naisia

## Pöytäkirja PTK 121/2022 vp

ei jätetä yksin. [Eva Biaudet: Afganistanin naiset jätettiin!] — kaikessa emme onnistu, pitää olla siinäkin rehellinen.

Arvoisa puhemies! Aika rientää, ja yritän tässä vastata. Edustaja Virolainen, ensinnäkin kiitos teille vuoden 2018 tuloraportista, edeltäjälleni. Tässä on hyvin paljon sitä samaa ajattelua, mitä edustaja Virolaisen johdolla hänen ministeriaikanaan tehtiin. Ja kun te kysytte siitä, miten Suomesta asiat saadaan mukaan EU-tekemiseen, niin tähän me juuri teemme sillä eurooppalaisella Team Europe -joukkueella, sillä Global Gatewayllä — 27 maata — ja se ei aina ole helppoa, [Puhemies koputtaa] mutta esimerkiksi digitalisaatiossa me olemme nyt pitkällä.

Ja aivan lopuksi: Edustaja al-Tae ja muut, miten jatko, miten tulevaisuus? Tilanteessa, jossa Ukraina on tärkeä, sitä pitää, tulee tukea. Miten muut maailman kriisit, humanitääri- nen tuki, kehitysyhteistyö? Tämä on hyvä kysymys. Ja varmasti jokainen eduskuntapuolue pohtii sitä kohti kevättäkin mennessä, koska on selvää, että julkinen rahoitus ei tule riittä- mään. Meidän pitää löytää kanavia, yksityistä rahoitusta on saatava mukaan, ja tätä pohtii koko maailma, koko yhteisö, joka haluaa tehdä maailmasta paremman. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Keskustelu päättyi.

Asian käsittely päättyi.

### **5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi**

Hallituksen esitys HE 248/2022 vp

#### *Lähetekeskustelu*

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjär- jestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ympäristövaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Avaan keskustelun. — Esittelypuheenvuoro, ministeri Ohisalo, olkaa hyvä.

#### *Keskustelu*

**18.05 Ympäristö- ja ilmastoministeri Maria Ohisalo** (esittelypuheenvuoro): Kiitos, ar- voisa puhemies! Hallitusohjelmassa on laajasti eri asuntopoliittisia toimia, joita on toteu- tettu pitkin hallituskautta. Nyt eduskunnalle on annettu esitys asuntorakentamisen pitkän korkotukimallin kehittämisestä. Valtion tukema asuntotuotanto on yksi keskeisistä valtion asuntopoliittisista välineistä, ja sen avulla rakennetaan ja peruskorjataan asuntoja eniten niiden tarpeessa oleville ihmisille.

Hallitusohjelman mukaan pitkää korkotukimallia kehitetään lisäämällä tuen määrää. Pitkän korkotukimallin keskeiset tukivälineet ovat takaus ja korkotuki. Kaikkiin korkotu- kilainoihin sisältyy valtiontakaus, joka on jo itsessään merkittävä tuki ja mahdollistaa asuntohankkeiden liikkeellelähden. Lainoihin sisältyvällä korkotuella taas varmistetaan si- tä, että ARAn vuokra- ja asumisoikeusasuntojen vuokrat ja käyttövastikkeet pysyisivät

## Pöytäkirja PTK 121/2022 vp

kohtuullisina asumisaikana. Korkotukielementin merkitys on korostumassa, kun yleinen korkotaso on nousussa. Esityksessä ehdotetaan korkotuen lisäämistä niin, että omavastuukoron tasoa alennetaan, ja samalla korkotukea ehdotetaan maksettavaksi koko laina-ajan. Tällä hetkellä korkotuki loppuu asteittain jo siinä vaiheessa, kun lainaa on edelleen jäljellä useita vuosia.

Lisäksi esitetään, että peruskorjauksiin varautuminen ARA-asuntojen omakustannusvuokrissa sallittaisiin. Tämä parantaisi yhteisöjen mahdollisuuksia varautua tuleviin korjauksiin ja edistäisi ARA-asuntokannan laadun ylläpitämistä. Toinen keskeisistä tavoitteista on läpinäkyvyyden lisääminen pitkään korkotukimalliin. Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus ARA ohjaa ja valvoo valtion tuella rakennettujen asuntojen omistajien toimintaa. Ohjauksen ja valvonnan tavoitteena on varmistaa valtion tuen kohdentuminen asukkailla ja se, että vuokratuloyhteisöjen toiminta on määräysten ja ohjeiden mukaista. Valtion tukemassa asuntotuotannossa useat säännökset varmistavat tuen kohdentumisen vuokralaiselle ja sääntöjen noudattaminen varmistaa asukkaiden hyvän aseman ja kohtuuhintaisen vuokratason.

Esityksessä ehdotetaan ARAn ja Valtiokonttorin valvonnan tehostamista niin, että ne voisivat asettaa uhkasakon tietojensaannin varmistamiseksi ja säännösten vastaisen menettelyn lopettamiseksi. Esityksessä ehdotetaan toteutettavaksi perustuslakivaliokunnan edellyttämät muutokset ARA-asuntojen asukasvalintaan. Viime vuonna käsitellessään uutta lakia asumisoikeusasunnoista perustuslakivaliokunta lausui, että asukasvalintojen tekeminen ARA-asuntoihin on julkinen hallintotehtävä. Asukasvalintoja tulee tehdä virkavastuulla, ja siinä on noudatettava hallinnon yleislakeja, kuten kielilakia. Asukasvalintamenettelyyn ehdotettavat muutokset selkeyttävät oikeustilaa ja parantavat asukkaiden ja hakijoiden oikeusturvaa. Asukasvalintaperusteita ei muilta osin esityksessä muutettaisi, joten asunnot kohdennettaisiin edelleen eniten tarpeessa oleville ja pienituloisimmille asutuskunnille.

Asuntorakentamisen määrä on ollut viime vuodet ennätyksellisen korkealla tasolla, mutta ensi vuonna asuntoaloitusten määrän arvioidaan laskevan noin 35 000 asunnon tasolle. Myös valtion tukema ARA-tuotanto ja pitkällä korkotuella rakennettujen asuntojen määrä on ollut viime vuosina suhteellisen korkealla tasolla mutta kääntyy laskuun jo tämän vuoden aikana nousevien kustannusten ja suhdannetilanteen myötä. Pitämällä huolta järjestelmän ajantasaisuudesta ja tuen sopivasta määrästä varmistetaan jatkossakin riittävä asuntotuotanto.

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia esittelystä. — Edustaja Taimela, olkaa hyvä.

18.08 **Katja Taimela sd:** Arvoisa herra puhemies! Ensinnäkin lämmin kiitos ministeri Ohisalolle tämän lain esittelypuheenvuorosta. Tässä hallituksen esityksessä todellakin ehdotetaan muutettavaksi vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annettua lakia ja muita valtion tukemaan asuntotuotantoon liittyviä lakeja. Tällä esityksellä toteutetaan hallituksen hallitusohjelman tavoitetta pitkän korkotukimallin kehittämisestä — hyvä niin, esitys on varsin kannatettava. Otamme tämän ympäristövaliokuntaan mielellämme käsittelyyn.

Lisäksi esityksellä toteutetaan asuntopoliittisen kehittämisohjelman linjauksia pitkän korkotukimallin kehittämisestä, eli tämä asia on myös siellä kehittämisohjelmassa mai-

## Pöytäkirja PTK 121/2022 vp

nittu. Esityksen mukaan korkotuen määrää pitkässä korkotukimallissa lisättäisiin alentamalla perusomavastuukorko pysyvästi 2,3 prosenttiin. Lisäksi korkotukea maksettaisiin jatkossa koko laina-ajan. Myös Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen ja Valtiokonttorin mahdollisuuksia puuttua tuen väärinkäyttötilanteisiin parannettaisiin. Myös korkotukivuokra-asuntojen ja aravavuokra-asuntojen asukasvalintaa koskevia säännöksiä tullaan tämän lain myötä täsmentämään.

Arvoisa herra puhemies! Ollaan torstai-illassa, ja vaikka nyt täällä salissa ei valtavaan paljon meitä kansanedustajia tästä aiheesta ole puhumassa, niin ajattelen kuitenkin niin, että kohtuuhintaisen asuntotuotannon kehittämisen pitää olla jokaisen puolueen asuntopoliittikan ytimessä. Tällä esityksellä nyt tähän tullaan myös vastaamaan.

Lisäksi haluan myös korostaa sitä ja kiittää siitä, että tukiajan pidentäminen koko lainajalle saatiin mukaan tähän hallituksen esitykseen. Niin kuin jo aiemmassa kohtaa totesin, otamme tämän valiokuntakäsittelyyn hyvin mielin vastaan. Tästä on syytä myös hallitusta kiittää. Tässä varmaan ei myöskään oppositiosta tule mitään kovia vastustuspaineita, toivottavasti.

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia. — Edustaja Kymäläinen, olkaa hyvä.

**18.11 Suna Kymäläinen sd:** Arvoisa herra puhemies! Kiitoksia ministerille tämän lain tuomisesta eduskuntaan.

Meille SDP:ssä kohtuuhintaisen asuntotuotannon kehittäminen on tärkeä asia. Hallitusohjelmaan on kirjattu, että kohtuuhintaisen asuntotuotannon pitkän korkotuen tukijärjestelmä uudistetaan, jotta siitä tulee nykyistä kannustavampi ja läpinäkyvämpi. Linjausten mukaisesti uudistus tehdään niin, että valtiontuen määrää lisätään ja rajoitusaika säilytetään nykyisessä 40 vuodessa, otetaan huomioon asumisen palvelullistuminen ja uudet asumisen ratkaisut sekä säilytetään ARA-vuokra-asuntojen asukasvalintaperusteet ennallaan.

Suomessa on tehty poliittinen linjaus hyvästä ja laadukkaasta asumisesta kaikille kansalaisille tulotasosta riippumatta. Kodin ja asunnon merkitys yleiselle hyvinvoinnille on erityisasemassa. Asumisen kalleus on monille perheille suuri haaste. Useimmissa perheissä asumiskustannukset muodostavat suurimman yksittäisen menoerän. Asuntopoliittikkaa ohjataan myös ARAn tukien välityksellä. Nyt käsittelyssä oleva pitkän korkotuen laki on merkittävä osa asuntopoliittista järjestelmää ja suomalaista kohtuuhintaista asumista. Haluankin kiittää hallitusta tämän esityksen tuomisesta eduskuntaan. Esitys on tärkeä, ja keskeistä on, että tukiajan pidentäminen koko laina-ajalle on mukana tässä esityksessä.

Olen kuitenkin sitä mieltä, että lakiesitystä voisi edelleen kehittää tuen määrän ja rajoitusaikojen osalta. Korkotuen määrä pienenee laskennallisen kaavan mukaan eikä vastaa kiinteistön elinkaarta. Omavastuukoron määräytymistä tulisi kehittää edelleen siten, että se seuraa automaattisesti korkotason muutoksia. Korkotuen tason tulee olla vakio koko laina-ajan.

Nämä muutokset lisääisivät kiinnostusta ARA-rakentamiseen sekä keventäisivät asukkaiden maksaman vuokran määrää. Tämä toimisi myös rakennusalan suhdannesyklaritasaajana ja samalla työllisyyden tukitoimena, sillä Valtion asuntorahastolla on tärkeä merkitys paitsi kohtuuhintaisen asuntotuotannon mahdollistajana myös suhdanneluontoisena välineenä rakennusalan työllisyyden tukemisessa.

## Pöytäkirja PTK 121/2022 vp

Kohtuuhintaisten asuntojen lukumäärä on pieni niihin kohdistuvaan kiinnostukseen verrattuna, ja niitä tarvitaan lisää. Asuntorahasto on meille tässä tärkeä työkalu, ja onkin keskeistä säilyttää sen asema valtion talousarvion ulkopuolisena erityistehtävärahastona sekä kartoittaa uusia mahdollisuuksia sen tulonlähteiksi. Omakustannusperiaate on pidettävä kirkkaana johtotähtenä ja varmistettava, että omistajalle annettu tuki ohjautuu asukkaiden eduksi alhaisemman vuokran muodossa. Yleishyödyllisten toimijoiden ja kuntayhtiöiden tuottamat ARA-asunnot ovat asukkaiden kannalta ainoita kohtuuhintaisia vaihtoehtoja.

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

**18.14 Inka Hopsu vihr:** Arvoisa puhemies! Muistelen, että tästä ARA-lakiin viime hallituskaudella tehtiin sellainen muutos, että turvapaikanhakijat ja tilapäistä suojelua saavat ja sellaiset, joilla ei ole pysyvää oleskelulupaa Suomeen, eivät päässeet enää vuokra-asujiksi ARA-rahoitteisiin rakennuksiin. Tämä on osoittautunut haasteeksi siinä kohtaa, kun esimerkiksi näitä vastaanottokeskuksia on paikallisesti suljettu ja ihmisillä on ollut työpaikkoja taikka opiskelupaikkoja jo tietyllä alueella mutta vuokra-asuntoja olisi ollut tarjolla vain tämmöisissä ARA-rahoitteisissa rakennuksissa. Tällöin on jouduttu myymään eioota ja ihmiset ovat joutuneet muuttamaan ja sitten menettämään nämä jo kotoutumisen alun turvanneet työpaikat ja ystäväpiirit ja näin edespäin.

Tein aloitteenkin tästä asiasta, ja nyt pohdin, kun näin esityksen tässä, onko tässä mahdollisesti pystytty tähän korjausliikkeeseen tarttumaan. Tämä olisi minusta merkittävää, että meillä vuokra-asumista löytyisi riittävästi myös näille ryhmille.

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia. — Edustaja Reijonen, olkaa hyvä.

**18.15 Minna Reijonen ps:** Arvoisa herra puhemies! Nyt on puhe vuokra-asuntolainoista, ja samalla kun on totta kai tärkeätä, että meillä on vuokra-asuntoja saatavilla paljon, haluaisin nostaa esille myös sen, että myös omakotirakentajia ja muita vähän mietittäisiin ja sitäkin helpotettaisiin. Tuntuu, että se byrokratia vain lisääntyy ja lisääntyy ja vaikka min-kälaista uutta sääntöä tulee. Kuitenkin sekin on myös omavaraisuutta ja kaikkea — kun ajatellaan, että meillä jatkossa huoltovarmuuden takia löytyisi sitten asuntoja, missä voidaan asua — ettei myöskään rakentaminen mene liian vaikeaksi haja-asutusalueella ja muuallakaan. Semmoista järkevyyttä niihinkin toivoisin jatkossa. — Kiitos.

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia. — Ja ministeri Ohisalo, minuutti.

**18.16 Ympäristö- ja ilmastoministeri Maria Ohisalo (vastauspuheenvuoro):** Arvoisa puhemies! Kiitokset hyvistä kommentteista. Hyvä kuulla, että myöskään opposition suunnasta ei tunnu vastustusta tulevan sille, että rakennamme lisää kohtuuhintaista asuntotuotantoa, jolla samalla myös torjutaan asunnottomuutta tässä maassa. Aidosti kohdennetaan asuntoja sinne kaikista pienituloisimmille ihmisille, ja näin ollen tätä muutosta nyt siinä, että sekä lisätään tuen määrää että pidennetään aikaa, olemme hallituksen päässä pitäneet merkittävänä lisänä tässä kohtaa. Ylipäättään järjestelmän kestävyys näkökulmaa tietysti pitää miettiä. Tässä edustaja Kymäläinen esitti muutosesityksiä, joita varmasti valiokunnassa sitten voidaan käydä läpi, mutta pitää katsoa, että järjestelmä on myös pitkällä aikavälillä kestävä.

## Pöytäkirja PTK 121/2022 vp

Ja nyt ehkä vielä sitten tähän viimeiseen huomioon omakotitalorakentajista. Ehkä ottaisinkin askeleen suuntaan, jossa puhutaan omakotitaloasujista laajemmin. Tällä hetkellä hallitus on itse asiassa antanut aika paljon tukieuroja siihen, että esimerkiksi lämmitystaparemontit, energiaremontit, olisivat edukkaita, järkeviä tehdä, jolloin saataisiin niistä energialaskuista pienempiä. Muun muassa tällä tavalla olemme tukeneet erilaisia asumismuotoja. Näihin tukiin on tartuttu erittäin hyvin, ja toivottavasti myös jatkossa tietysti rakennettaessa huomioitaisiin näitä energiaratkaisuja jo siinä alkuvaiheessa, jolloin säästetään aika pitkä penni siinä, ettei tukeuduta fossiilisiin polttoaineisiin — jotka nyt ovat kalliita — vaan nimenomaan lähdetään uusiutuvan energian suuntaan. [Puhemies koputtaa]

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia. — Edustaja Reijonen, olkaa hyvä.

**18.18 Minna Reijonen ps:** Kiitos, arvoisa puhemies! Haluaisin vielä nostaa esille tuon kiinteistöveroasian. Tuolla maaseudulla on aika paljon tyhjentyneitä asuntoja jo nyt tällä hetkellä. Ihmiset miettivät, mitä niille tehdään — puretaanko ne pois vai annetaanko niiden mennä pilalle. Jotenkin toivoisin, että myös tähän kiinteistöveroasiaan kiinnitettäisiin huomiota niin, että jos on tuolla haja-asutusalueella tällaisia asuntoja, niin alennettaisiin ihan reilusti sitä veroa ja mahdollistettaisiin asuminen tavallaan niissä tyhjiä asunnoissa, mitä meillä Suomessa on jo paljon. Siihen ehkä olisi meillä Suomessa varaa ja mahdollista puuttua. — Kiitoksia.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ympäristövaliokuntaan.

### **6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rakentamisen suunnittelu- tai työjohtotehtävissä toimivien pätevyyden osoittamisesta**

Hallituksen esitys HE 249/2022 vp

#### *Lähetekeskustelu*

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ympäristövaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Avaan keskustelun. — Ministeri Ohisalo, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

#### *Keskustelu*

**18.18 Ympäristö- ja ilmastoministeri Maria Ohisalo (esittelypuheenvuoro):** Arvoisa puhemies! Esityksen mukaan jatkossa ympäristöministeriön valtuuttama toimitus antaisi todistukset rakentamislainsäädätyistä rakentamisen suunnittelu- tai työjohtotehtävissä toimivien pätevyyksistä. Todistusvaatimus on asetettu eduskuntakäsittelyssä olevassa rakentamislakiehdotuksessa. Lain tavoitteena on keventää rakennusvalvontojen hallinnollista taakkaa ja yhtenäistää pätevyyksien tulkintaa.

## Pöytäkirja PTK 121/2022 vp

Esityksen mukaan uuden toimielimen myöntämä määräaikainen todistus olisi rakennusvalvonnalle riittävä osoitus henkilön pätevyydestä toimia rakennushankkeessa suunnittelu- tai työnjohtotehtävissä. Rakentamisen asiantuntijoiden ei siis enää tarvitsisi toimittaa rakennusvalvonnoille selvityksiä koulutuksestaan ja kokemuksestaan kaikissa yksittäisissä rakennushankkeissa. Rakennushankkeiden vaativuuden perusteet ja tasot sekä niiden suunnittelu- ja työnjohtotehtävien pätevyysvaatimukset annettaisiin rakentamislakiehdotuksessa. Esityksen mukaan ympäristöministeriö voisi myös valtuuttaa toimielimen antamaan todistuksen ulkomaisen tutkinnon vastaavuudesta osana pätevyydestä annettavaa todistusta. Toimielin pitäisi myös yllä rekisteriä rakentamisen asiantuntijoista.

Uuden lain on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2024, mutta siihen sisältyvät todistusten myöntämisen vaatimat siirtymäsäännökset, jotka mahdollistavat esityksen mukaisten menettelyjen valmistelun jo ennen lain voimaantuloa.

Uusi menettely tehostaa rakennusvalvontojen toimintaa ja parantaa asiantuntijoiden oikeusturvaa. Pätevyystodistusmenettelyn piiriin arvioidaan kuuluvan noin 15 000 rakentamisen suunnittelijaa ja työnjohtajaa.

Tyypillisessä omakotitalohankkeessa on kuusi suunnittelijaa tai työnjohtajaa, joiden pätevyys on todettava. Kerrostalohankkeessa heitä on yli kymmenen. Rakennusvalvonnoille erilaisten tutkinto- ja kokemusselvitysten vaatiminen, tarkastaminen ja niiden perusteella tehty pätevyysarvio on merkittävä hallinnollinen työ. Arvion mukaan pätevyystarkasteluja tehdään vuosittain noin 60 000. Esityksen myötä pätevyys osoitetaan etukäteen toimielimen myöntämällä yhdellä todistuksella. Rakennusvalvonta vain tarkistaa, vastaako todistuksen pätevyysala ja pätevyystaso hankkeen ja sen tehtävien vaativuutta. Valtakunnallisesti rakennusvalvontojen työmäärä vähenee arviolta 25—40 henkilötyövuotta. Rakennuslupien käsittelyajat myös lyhenevät paperityön vähetessä.

Suunnittelijoiden ja työnjohtajien maksettavaksi tulee valtuutetun toimielimen todistuksen käsittelystä perimä omakustannusperiaatteen mukainen hinta seitsemän vuoden välein. Toisaalta heiltä säästyy kustannuksia, kun toimeksiantajille ja rakennusvalvonnoille ei tarvitse jokaisen hankkeen yhteydessä toimittaa selvityksiä koulutuksesta ja kokemuksesta sekä niiden tuottamasta pätevyydestä. Selvitykseksi riittää määräaikainen todistus kerran seitsemässä vuodessa.

Todistusmenettely parantaa suunnittelijoiden ja työnjohtajien oikeusturvaa, koska rakennusvalvonnan on hyväksyttävä heidät todistuksen osoittaman vaativuustason mukaiseen tehtävään. Todistusmenettelyn myötä suunnittelijoiden ja työnjohtajien on helpompi markkinoida todistuksella todettua pätevyyttään rakentamisen eri tehtäviin ja tehtävätasoihin.

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia esittelystä.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ympäristövaliokuntaan.

## 7. Ilmastovuosikertomus 2022

Kertomus K 24/2022 vp

## Pöytäkirja PTK 121/2022 vp

### *Lähetekeskustelu*

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ympäristövaliokuntaan, jolle liikenne- ja viestintävaliokunnan, maa- ja metsätalousvaliokunnan ja talousvaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Avaan keskustelun. — Esittelypuheenvuoro, ministeri Ohisalo, olkaa hyvä.

### *Keskustelu*

**18.22 Ympäristö- ja ilmastoministeri Maria Ohisalo** (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Ilmastovuosikertomus on tärkein vuosittainen ilmastotyön seuraamisen paikka. Valtioneuvosto hyväksyi tämän tuoreen ilmastovuosikertomuksen 27.10. Vuosikertomuksen tarkoituksena on antaa eduskunnalle ja myös suurelle yleisölle mahdollisuus käydä keskustelua ilmastopolitiikan ajankohtaisista kysymyksistä tuoreimman tiedon pohjalta. Vuosikertomuksen perusteella on mahdollista muodostaa yleiskuva ilmastopolitiikan tilanteesta sekä tulevaisuudennäkymistä. Lisäksi arvioidaan tavoitteiden saavuttamista.

Edellisten ilmastovuosikertomusten eduskuntakäsittelyiden yhteydessä on esitetty toiveita vuosikertomusten kehittämiseksi. Näitä on otettu huomioon aina seuraavien vuosikertomusten laadinnassa. Tehtyjen muutosten seurauksena vuosikertomuksen sisältö on laajentunut huomattavasti. Ilmastovuosikertomuksen kehittämistarpeet huomioitiin myös tänä vuonna uudistetussa ilmastolaissa.

Ilmastovuosikertomuksen tietojen nojalla Suomen kokonaispäästöt ilman maankäyttösektoria pysyivät vuonna 2021 lähes edellisen vuoden tasolla. Suomen kokonaispäästöt olivat hieman alle 48 miljoonaa tonnia. Jos tarkastelee kehitystä verrattuna vuoteen 2005, pudotusta on ollut noin 30 prosenttia. Erityisen nopeasti päästöt ovat laskeneet päästökauppasektorilla, mutta myös taakanjakosektorin päästöt ovat erityisesti viime vuosina vähentyneet. Viime vuonna päästökauppasektorin päästöt kuitenkin kasvoivat hieman johtuen kivihiilen edellisvuotta korkeammasta kulutuksesta. Taustalla oli muun muassa maa-kaasun noussut hinta.

Hyvä uutinen taas on, että taakanjakosektorin päästöt vähenevät edellisvuoteen verrattuna noin kolme prosenttia ja alittivat selvästi EU-lainsäädännön päästökiintiön. Vuosikertomuksen mukaan liikenteen päästöt vähenevät viime vuonna noin neljä prosenttia. Myös liikennesuorite laski hieman. Liikenteen sähköistyminen on edennyt viime vuonna Suomessa ennakoitua nopeammin. Viime vuonna myös uusiutuvien polttoaineiden osuus käytetyistä polttoaineista kasvoi selvästi. Vuonna 2021 liikenteen päästöjen osuus oli hieman yli 20 prosenttia kokonaispäästöistä.

Jakeluvelvoite on keskeinen päästövähennystoimi liikennesektorilla. Jakeluvelvoitteen tarkoituksena on edistää kestävien uusiutuvien polttoaineiden käyttöä tuontifossiilisten korvaamiseksi liikenteessä. Jakeluvelvoitetta on sittemmin kevennetty energiakriisin vuoksi, mutta ilmastotyön kannalta on aivan keskeistä, että tämä toimi on ollut vain väliaikainen.

## Pöytäkirja PTK 121/2022 vp

Maatalouden päästöt taakanjakosektorilla ovat pysyneet jo vuosia lähes muuttumattomina. Myös vuonna 2021 ne säilyivät entisellä tasollaan. Maatalous laajemmin tarkasteltuna ei ole kuitenkaan ainoastaan päästöjen lähde vaan myös hiilinielu. Kestävien viljelykäytäntöjen avulla viljelysmaiden hiilensidontaa voidaan kasvattaa.

Kunnat ovat ratkaisevassa asemassa, kun Suomi pyrkii hiilineutraaliksi vuoteen 2035 mennessä. Ilmastolakia täydentävän hallituksen esityksen mukaan kaikkia kuntia velvoitetaan laatimaan ilmastosuunnitelma yksin tai yhdessä muiden kuntien kanssa vuoden 2023 alusta alkaen. Esitys on parhaillaan täällä eduskunnan käsittelyssä.

Arvoisa puhemies! Tämän vuoden ilmastovuosikertomuksen ytimen voisi ehkä tiivistää seuraavasti:

Päästöjen vähentämisen osalta olemme päässeet suunnitelmissamme ja toteutuneissa vähennyksissä hiilineutraaliuspolulle. Valitettavasti nielujen osalta tilanne vaikuttaa vaikeammalta. Maankäyttösektorin muuttuminen päästölähteeksi on vakava varoitus, sillä hiilineutraaliustavoitteemme nojaa siihen, että samalla vähennämme päästöjämme ja kasvatamme hiilinieluaamme. Nyt tämä tavoite on uhattuna.

Saamme lopulliset nielutiedot joulukuussa, ja hallitus tulee sen jälkeen vielä käsittelemään nielujen tilannetta ja tarvittavia korjaustoimia. Ennakkotietojen pohjalta voidaan jo sanoa, että nielujen korjaussarjaa tullaan tarvitsemaan. Toimiin on kuitenkin myös jo ryhdytty ensimmäisten tietojen tultua. Hallitus käynnisti heti kesällä loppuvuodesta valmistuvan selvityksen nielujen romahtamisen syistä sekä ensi vuonna valmistuvan selvityksen metsälain uudistustarpeista ilmastonäkökulmasta. Lisäksi käynnistimme heti työn metsän raivausmaksun käyttöönoton valmistelemiseksi ja lisäsimme tukia ilmastoystävälliseen metsänhoitoon. Näillä toimin saamme vahvistettua tietopohjaa ja pääsemme nielujen korjaamisen polun alkuun.

Samalla on kuitenkin selvää, että maankäyttösektorin ilmastotyön vahvistaminen tulee olemaan tulevien vuosien polttavimpia ilmastopolitiikan kysymyksiä, joka meidän on yhdessä välttämätöntä ratkaista. Kestävä nieluista huolehtiminen on niin ilmastotyön kuin kestävä metsänkäytön etu. Jos emme huolehdi metsien käytön kestävydestä, vaarannamme myös metsätuotteidemme maineen ja menekin.

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia esittelystä. — Edustaja Hopsu, olkaa hyvä.

**18.28 Inka Hopsu vihr:** Arvoisa puhemies! Vuosittaisessa ilmastovuosikertomuksessa tarkastellaan kasvihuonekaasujen päästöjen kehitystä ja suunniteltujen toimenpiteiden riittävyyttä seuraavien 15 vuoden tavoitteiden saavuttamiseksi. Suomen kokonaispäästöt ovat pysyneet lähes samalla tasolla kuin edellisenä vuonna, mutta kriittinen uutinen on kuitenkin se, että maankäyttösektori muuttui nielusta päästöjen lähteeksi ensimmäistä kertaa. Yksi syy on varmasti se, että vuonna 21 kirjattiin koko mittaushistorian toiseksi suurin hakkuumäärä. Arvioidaan, että metsää hakataan aikaisempaa nuorempana, ja myös, että metsän kasvu on hidastunut. Tämän taustasyitä selvitetään, mikä on hyvä. Nämä tekijät vaikuttanevat hiilinielun kokoon tulevinakin vuosina.

Hiilinielut ovat ilmastopolitiikassamme avainasemassa. Maaperä ja metsien hiilivarantojen kasvu on turvattava metsien paremmalla käytöllä. Jos emme onnistu hiilinielujen kasvattamisessa, tarvitsemme suhteellisesti enemmän päästövähennyksiä esimerkiksi liikenteessä tai maataloudessa, jossa päästöjen vähentäminen ei usein ole osoittautunut yh-

## Pöytäkirja PTK 121/2022 vp

tään helpommaksi. Suomen ympäristökeskuksen mukaan kotitalouksien kulutuksella on suuri merkitys Suomen päästöihin. Osuus oli noin 66 prosenttia Suomen kulutusperäisistä kasvihuonepäästöistä vuonna 2015, eikä osuus ole viime vuosina juuri pienentynyt. Kulutusperäisiin päästöarvioihin sisältyy muun muassa tuontituotteiden tuotantoketjujen päästöt ulkomailla. Vuonna 2019 suomalaisen keskimääräinen hiilijalanjälki oli noin kymmenen hiilidioksidiekvivalenttitonnia. Kulutusperäisten päästöjen kestäväksi tasoksi on arvioitu noin kaksi ja puoli hiilidioksidiekvivalenttitonnia per henkilö — vuonna 2030 pitäisi tämä taso saavuttaa, jos maailmanlaajuinen ilmaston lämpeneminen halutaan rajoittaa puoleentoista asteeseen.

Odotan innolla Kestävän kulutuksen ohjaukskeinot -hankkeen valmistumista, jossa arvioidaan, millaisia lisätoimia kuluttajat voisivat tehdä hiilijalanjälkensä pienentämiseksi, sekä näiden toimien päästövähennyspotentiaaleja. Yksi ilmastotyön onnistumisista on se, että päästökauppa on saatu toimimaan ja se on vähentänyt teollisuuden ja energiantuotannon päästöjä, kun korkeat päästöoikeuksien hinnat ovat ohjanneet tuotantoa pois esimerkiksi kivihiilen käytöstä. On hienoa nähdä, kuinka hyvin yritykset ovat mukana päästöjen vähentämistoimien vauhdittamisessa. On myös elinkeinoelämän etujen mukaista, että ilmastopolitiikka on johdonmukaista eikä poukkoilevaa. Suomen päästöt ovat vähentyneet lähes kolmanneksella viimeisen 15 vuoden aikana. Samaan aikaan taloutemme ja teollisuutemme ovat uudistuneet ja hyvinvointimme on lisääntynyt. Muutos on siis mahdollinen — tämä on minusta selvä merkki siitä.

Arvoisa puhemies! Kuntien asema on päästövähennyksissä merkittävä, sillä ne voivat aktiivisesti vaikuttaa omien kasvihuonekaasupäästöjensä määrään. Kunnat vastaavat muun muassa alueiden maankäytöstä, liikennesuunnittelusta, kuntaomisteisten energiayhtiöiden omistajaohjauksesta, monien rakennusten lämmitystapavalinnoista ja julkisista hankinnoista. Suomen 309 kunnasta 138 on asettanut itselleen ilmastotavoitteen. Monet kunnat eivät siis ole vielä sitä tehneet eivätkä lähteneet tähän aktiiviseen ilmastotyöhön. Onkin hyvä, että ilmastolakia täydennetään hallituksen esityksen mukaan. Ensi vuoden alusta kaikkien kuntien on laadittava ilmastosuunnitelma joko yksin tai yhdessä muiden kuntien kanssa, ja tästä löytyy hyviä esimerkkejä.

Vuonna 2015 julkisten hankintojen ja investointien päästöistä 71 prosenttia syntyi kuntien ja kuntayhtymien hankinnoista ja investoinneista. Kuntasektorin päästötavoitteita hankinnoille tulee siis entisestään kehittää. Laaja keinovalikko on tarpeen kuntien ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi. Onkin hienoa, että monet kunnat ovat lähteneet kehittämään kestävämpiä ravitsemustottumuksia peruskouluun, toiselle asteelle ja jopa korkeakouluopiskelijoiden ruokailuihin lisäämällä kalan ja kasvisten tarjontaa ruokalistalla — viimeinen toki siis ei ollut kuntien, tämä korkeakoulujen vastuu.

Ilmastolakiin on kirjattu tavoite hiilineutraalista Suomesta vuonna 2035. Tämä on luku, johon edellinenkin hallitus parlamentaarisessa yhteistyössä päätyi. Tehtävää on vielä paljon, ja toimilla on kiire. Tämä on tutkimustietoon nojaavaa. Tulevien hallitusten on jatkettava ilmastotoimia varmistaakseen, että hiilineutraaliuden tavoite saavutetaan viimeistään määräaikaan mennessä.

Olen erittäin huolissani siitä keskustelusta, jota Suomessakin tunnutaan käytävän — ja oikeastaan Suomessa ehkä enemmän kuin mitä muualla olen havainnut — jossa sen sijaan, että keskityttäisiin pohtimaan näitä ratkaisevia toimia, pohditaan perusteluja, millä voisi lykätä tai karsia päätettyjä toimia.

## Pöytäkirja PTK 121/2022 vp

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Edustaja Taimela, olkaa hyvä.

18.34 **Katja Taimela sd:** Arvoisa herra puhemies! Valtioneuvosto antaa kalenterivuositain ilmastovuosikertomuksen eduskuntaan. Kyseessä on nyt neljäs ilmastovuosikertomus, ja ilmastovuosikertomuksessa tarkastellaan yleistä kasvihuonekaasujen päästökehitystä, suunniteltujen toimien riittävyttä seuraavan 15 vuoden ajalle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen osalta ja arvioidaan sopeutumissuunnitelman toimeenpanotilannetta.

Suomen tavoitteena on olla hiilineutraali vuonna 2035, niin kuin tässä keskustelussa on käynyt jo ilmi. Valtioneuvosto raportoi vuosittain eduskunnalle Suomen päästökehityksestä sekä etenemisestä kohti asetettuja päästövähennystavoitteita ilmastovuosikertomuksessaan.

Päästökaupasektorin päästöt kasvoivat edellisvuodesta, mutta päästöt ovat kuitenkin pienentyneet merkittävästi aiempina vuosina. Kokonaispäästöt ovat vähentyneet 32 prosenttia vuoden 2005 tasoon verrattuna. Taakanjakosektorin päästöt vähenivät edellisvuoteen verrattuna. Sektorin päästöt ovat kuitenkin vähentyneet hitaammin kuin päästökaupan päästöt.

Mitä tulee sitten liikenteen päästöihin, liikenteen päästöt vähenivät vuonna 2021 noin 4 prosenttia vuoteen 2020 verrattuna. Liikenteen sähköistyminen on edennyt viime vuonna Suomessa ennakoitua nopeammin. Jakeluvelvoite on keskeinen päästövähennystoimi liikennesektorilla. Eduskunta on hyväksynyt lakimuutoksen vuoden 2022 jakeluvelvoitteen keventämisestä polttoaineiden hinnannousun hidastamiseksi. Tarkoitus on myöhemmillä jakeluvelvoitteen nostoilla kompensoida jakeluvelvoitteen kevennys.

Mitä tulee maatalouden päästöihin, niin maatalouden päästöt taakanjakosektorilla ovat pysyneet jo vuosia lähes muuttumattomina. Myös vuonna 2021 ne säilyivät entisellä tasolla. Maatalous laajemmin tarkasteltuna ei ole kuitenkaan ainoastaan päästöjen lähde vaan myös hiilinielu — tämä on hyvä, tärkeä asia keskusteluissa muistaa. Maatalouden päästöjä pyritään vähentämään kotimaista ruoantuotantoa vaarantamatta. Ministerityöryhmä on linjannut, että Suomen maatalouden huoltovarmuutta pitää vahvistaa tukemalla nopeaa siirtymää fossiilisista polttoaineista uusiutuviin energiamuotoihin. Myös ravinneomavaraisuutta tuetaan muun muassa panostamalla ravinteiden talteenottoon, ja merkkejä hyvästä kehityksestä onneksi on, sillä maatalojen biokaasutuotanto on lisääntynyt 50 prosentilla vuonna 2021 verrattuna edelliseen vuoteen.

Arvoisa puhemies! Täällä on jo puhuttu kunnista. Kunnat ovat ratkaisevassa asemassa, kun Suomi pyrkii hiilineutraaliksi vuoteen 2035 mennessä. Suomen päästöt ovat laskeneet taakanjakosektorilla 19 prosentista vuosina 2005—2020, mutta erot kuntatasolla ovat merkittäviä. Kuntien ilmastotyötä on siis syytä kirittää entisestään, ja sen vuoksi ilmastolakia täydentävä hallituksen esitys, joka sitten myös velvoittaa kuntia laatimaan ilmastosuunnitelman yksin tai yhdessä muiden kuntien kanssa vuoden 23 alusta, on äärimmäisen tärkeä.

Arvoisa puhemies! Lopetan hiukan kesken, koska kolme minuuttia tuli täyteen.

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia. — Edustaja Ranne, olkaa hyvä.

18.37 **Lulu Ranne ps:** Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset haluavat huolehtia ympäristöstä ja suojella luontoa. Me haluamme varmistaa, että Suomi on energiaomavarainen ja huoltovarma. Päästövähennykset on toteutettava hallitusti, oikein aikataulutettuina, vai-

## Pöytäkirja PTK 121/2022 vp

kuttavasti ja kustannustehokkaasti niin, että Suomi ja suomalaiset voivat hyvin ja arki on turvallista ja kohtuuhintaista.

Ratkaisujen on oltava teknisesti ja taloudellisesti toimivia ja kestäviä, ja ne on tehtävä oikea-aikaisesti, normaalissa investointiaikataulussa. Käytössä oleva toimiva teknologia käytetään loppuun ja korvataan sitten parhaalla käytettävissä olevalla, kun sen aika on. Suomen on oltava mukana kehittämässä kestäviä ja joka kukkarolle sopivia tulevaisuuden ratkaisuja. Päästövähennykset on tehtävä siellä, missä se on kustannustehokkainta: Kiinassa ja Intiassa.

Oleelliset kysymykset ovat: Onko Suomen hiilineutraaliustavoite — Uruguayn jälkeen maailman kirein — oikein perusteltu, tarkoituksenmukainen ja uhrauksien arvoinen? Mitä se maksaa? Mitä siitä seuraa? Hillitseekö se ilmaston lämpenemistä? Perusteluja tälle tavoitteelle ei ole. Tästä ovat oikeudenmukaisuus ja vaikuttavuus kaukana. Sillä, saavuttaako Suomi hiilineutraaliuden vuonna 35 vai 50, ei ole mitään vaikutusta maapallon tasolla. Ainoa, mitä Suomi voi älyttömässä ilmastotavoitteessaan saada aikaiseksi, on oman taloutensa ja kansalaisten elintason romahdus.

Hallituksen mielestä elämisen koko infra ja teknologia tulee investoida uusiksi 15 vuodessa tekemällä nykyisen käyttö mahdottomaksi. Ei onnistu, ja kalliiksi tulee. Ihmisten rahat eivät riitä. Syntyy laajamittaista energiaköyhyyttä ja hyvinvointitappioita. Välttämättömyyshyödykkeet maksavat paljon aikaisempaa enemmän: liikennepolttoaineet, asuminen, ravinto. Kallistuneet peruselinkustannukset syrjäyttävät muuta kulutusta ja heikentävät talouden elinvoimaa. Siihen kestävyysvajeesta kärsivällä Suomella ei yksinkertaisesti ole varaa.

Vuosikertomuksessa todetaan, että tavoitteen seurauksena velka paisuu ja tulonsiirtojen tarve kasvaa, eikä ilmastopolitiikka rahoita itseään. Vuoden 2035 tavoitteen kokonaishintalappu suomalaisille on niin hirveä, että sitä ei edes haluta selvittää perusteellisesti.

Ideologinen ilmastopaneeli itse asiassa päätti tästä hiilibudjetista ja sen myötä tästä tavoitteestakin, eikä eduskunta päässyt koskaan edes keskustelemaan — saati päättämään — siitä, mikä olisi Suomelle se oikeudenmukainen osuus globaalista hiilibudjetista. Ja kysessä oli kuitenkin satojen miljardien arvoinen potti rahaa, josta meiltä ei edes kysytty.

Arvoisa puhemies! Energiateknologia on murroksessa, mutta nykyinen teknologia ei ratkaise ongelmia, eivätkä siihen riitä luonnonvarat eikä kansalaisten kestävyys. Vetyteknologia, hiilidioksidin talteenotto, kuljetus ja varastointi, synteettiset polttoaineet — ne ovat kehittymässä mutta eivät ole vielä aikoihin teknis-taloudellisesti kypsiä ja mittakaavaltaan vaikuttavia.

Meidän tehtävämme tässä salissa on turvata kansalaisten elinmahdollisuudet ja ostovoima, huolehtia siitä, että elinkeinoelämä ja vientiteollisuus voivat hyvin, niillä on toimintaja kilpailukykyä. Ilmastolakia on muutettava. Tavoite on siirrettävä vuoteen 2050, ja Suomen tulee vähintäänkin tuplata hiilibudjettinsa. [Suna Kymäläinen: Kyllä siinä vaiheessa vienti romahtaa! Globaalit markkinat!]

Meillä on keskityttävä Suomen ja suomalaisten hyvinvointiin. Me emme voi iskeä itseämme nilkkaan, potkia itseämme polveen ja romauttaa itseämme turhan takia. — Kiitos.

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Edustaja Elo, olkaa hyvä.

**18.42 Tiina Elo vihr:** Arvoisa puhemies! Parhaillaan käynnissä olevassa YK:n ilmastokokouksessa on käytetty painavia puheenvuoroja ilmaston kuumenemisen vaikutuksista.

## Pöytäkirja PTK 121/2022 vp

YK:n pääsihteeri vetosi globaalin yhteistyön ja yhteisten ratkaisujen puolesta ilmastokriisin ratkaisemiseksi, jotta voimme välttää ilmastomuutoksen katastrofaaliset vaikutukset. YK:n alaisen Maailman ilmatieteen järjestön uusimman raportin mukaan kahdeksan viimeisintä vuotta ovat olleet maailman tilastoidun ilmastohistorian kuumimmat. Tutkijoiden arvion mukaan maailman keskimääräinen lämpötila on noussut jo 1,15 astetta teollistumista edeltävään aikaan verrattuna. On selvää, että tarvitsemme kiireellisiä ja vaikuttavia toimia, jotta lämpeneminen saataisiin vielä pysäytettyä 1,5 asteeseen. Tällä hetkellä emme globaalisti ole 1,5 asteen polulla.

Arvoisa puhemies! Suomen päästöt ovat vähentyneet lähes kolmanneksen viimeisten 15 vuoden aikana. Tämä kehitys osoittaa, että ilmastotoimien tekeminen samalla hyvinvointia ja taloutta kehittäen on täysin mahdollista. Tuore ilmastovuosikertomus kuitenkin kertoo, että nykyiset toimet eivät riitä vaan lisätoimia tarvitaan. Viime vuonna Suomen kokonaispäästöt pysyivät lähes vuoden 2020 tasolla. Taakanjakosektorin päästöt vähenivät vuonna 2021, mutta päästökaupasektorin päästöt kasvoivat. Huolestuttava uutinen on Suomen hiilinielujen romahtaminen ja maankäyttösektorin muuttuminen ensimmäistä kertaa päästölähteeksi.

Päästäksemme ilmastolain mukaiseen hiilineutraaliuteen vuoteen 2035 mennessä tarvitsemme hiilinielujen pelastuspaketin. Hiilinielun romahtamisen keskeisinä syinä ovat todennäköisesti kasvaneet hakkuumäärät ja metsien kasvun hidastuminen. Metsää hakattiin vuonna 2021 enemmän kuin edellisenä vuonna ja hakkuumäärä oli toiseksi suurin koko mittaushistorian aikana. Puuston kasvu on ollut hitaampaa kuin aikaisemmin on arvioitu, ja metsää on kaadettu entistä nuorempana. Tähän asti Suomen metsänielujen keskiarvo on ollut noin 20 miljoonaa tonnia suurempi, joten romahdus on merkittävä. Tällä on suuret vaikutukset ilmastopolitiikkamme perusteisiin. Kaikkia päästöjä emme pysty poistamaan, joten hiilinielujen pelastaminen on täysi välttämättömyys hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseksi.

Maaperäpäästöjen vähentäminen on myös tärkeää nielujen vahvistamiseksi. Päästöjä voidaan vähentää nopeasti esimerkiksi turvepelloilla, suometsissä ja turvetuotantoalueilla. Tarvitsemme muutosta myös Suomen maatalouspolitiikkaan, jotta maatalousmaan hiilinielua saadaan kasvatettua. Kestävät viljelykäytännöt sitovat hiiltä viljelymaahan, ja näitä myös monet viljelijät jo ovat ottaneet käyttöön.

Loppuvuonna valmistuu hallituksen käynnistämä selvitys hiilinielujen romahtamisesta, ja ensi vuonna valmistuu selvitys metsälain uudistamistarpeista ilmastonäkökulmasta. Nämä selvitykset antavat hyvän pohjan hiilinielujen pelastusohjelman laatimiselle.

Arvoisa puhemies! Ilmastopäästöjen vähentäminen edellyttää luonnonvarojen kulutuksen vähentämistä. Tähän keskeinen keino on kiertotalous, jossa lähtökohtana on, että raaka-aineet pysyvät kierrossa mahdollisimman pitkään. Kiertotaloudesta on tehtävä taloutemme perusta. Merkittävimmät kiertotalouden avulla saatavat päästövähennykset tapahtuvat tuotantotoiminnassa, kun neitseellisten luonnonvarojen käyttö ja valmistusprosessien energiantarve vähenevät. Lisäksi kiertotalouden toimintamallit vähentävät kulutuksesta johtuvaa hiilijalanjälkeä. Kiertotalouden strateginen ohjelma valmistui tammikuussa 21, ja ohjelman pohjalta valtioneuvosto hyväksyi periaatepäätöksen huhtikuussa 21. Kiertotalouden edistämishjelmassa asetettiin ensimmäistä kertaa määrällinen tavoite neitseellisten luonnonvarojen kulutuksen vähentämiseksi. Tämän tavoitteen toteutumiseen tarvitaan elinkeinoelämä ja suomalaiset yritykset mukaan.

## Pöytäkirja PTK 121/2022 vp

Arvoisa puhemies! Lopuksi vielä muutama sana kuntien roolista Suomen polulla hiili-neutraaliuteen: Kunnilla ja erityisesti suurilla kaupungeilla on merkittävä potentiaali tehdä ilmastotyötä. Valtion tukea tarvitaan niin joukkoliikennehankkeisiin kuin energiaremont-teihin. Ympäristövaliokunnassa meillä on parhaillaan käsittelyssä ilmastolain täydennys, jossa edellytetään jokaiselta kunnalta ilmastosuunnitelman tekemistä. Monet kunnat näin jo tekevätkin, mutta nyt saamme kaikki kunnat tähän työhön mukaan.

Arvoisa puhemies! Ilmastonmuutoksen hillitseminen on aivan kriittistä kestäväen tule-vaisuuden kannalta. Suomen on tässä työssä kannettava vastuunsa, ja sitä työtä hallitus te-kee.

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia. — Edustaja Reijonen, olkaa hyvä.

**18.47 Minna Reijonen ps:** Arvoisa herra puhemies! Nyt käsittelemme ilmastopolitiik-kaa, ja on noussut esille tämä nykyinen ilmastosuunnitelma, mikä on nyt tulossa tässä. Mi-nisteri Ohisalo tässä toi esille, että ehkä siinä vuodenvaihteen kieppeillä tarvitaan tämmöi-nen hiilinelujen korjaussarja, ja tässä äskeisessä puheenvuorossa nousi esille myös tam-möinen pelastuspaketti. Jotenkin mietityttää, mitä tavalliselle kansalaiselle tulee maksa-maan semmoinen pelastuspaketti ja mihinkä se voi johtaa. Ei meillä kuitenkaan nyt tällä hetkellä oikeasti Suomessa ole ilmastohätätilaa, ei ole, vaan meillä on ihan energiahätätila ja meillä on ihan arjessa selviämisen hätätila ja myös sota täällä lähellä riehuu. Jotenkin tuntuu, että eikö voisi vähän höllätä näistä ilmastotavoitteista tämänhetkisen maailmanti-lanteen vuoksi.

Kyllä meidän Suomessa tarvitsee käyttää metsiä, myös talouskäyttöön. Meidän tarvit-see hakata metsiä, se ihan selvä asia, me eletään metsästä, ja me tarvitaan kotimaista lähi-ruokaa. Se on hyvä ilmastoteko, jos kotimaista lähiruokaa saataisiin kouluihin ja sairaaloi-hin ja muihin. Mutta liikennettä tarvitaan, ja siinäkin pitää olla järki kädessä. Me tarvitaan liikennettä, ja se ei voi maksaa ihan älyttömän paljon.

Jotenkin toivoisin, että huomioitaisiin se, että nyt ehkä ollaan haukkaamassa liian isoa palaa. Suomi on haukkaamassa liian isoa palaa verrattuna muuhun maailmaan. Eli jonkun-laista semmoista hillintää, niin että ei nyt ihan niin intohimoisesti tätä ilmastoasiaa vietäisi eteenpäin vaan ihan tätä arjessa selviämistä. — Kiitos.

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitos. — Nyt tälle asialle tässä vaiheessa va-rattu aika on kulumassa umpeen. — Ministeri Ohisalo, viisi minuuttia, olkaa hyvä.

**18.49 Ympäristö- ja ilmastoministeri Maria Ohisalo:** Kiitos, arvoisa puhemies! Asias-ta todella riittäisi varmasti puhuttavaa pitkällekin. Ja ehkä yleisenä huomiona tästä ilmas-topolitiikasta: Kun paljon kuuluu sitä puhetta, että tässä ei nyt olisi tarvetta tehdä näitä il-mastotoimia tai pitäisi pysäyttää vihreä siirtymä, [Petri Huru: Sinivalkoinen siirtymä tilal-le!] niin on hyvä huomata, että tällä hetkellä se fossiilienergia — öljy, kaasut etunenässä — maksaa kaikista eniten. Monet kotitaloudet maksavat kallista fossiilienergiaa tällä hetkel-lä. Eikö näitä kotitalouksia kannata nimenomaan auttaa irti tästä kalliista fossiilienergiasta ja vieläpä fossiilienergiasta, joka hyvin usein on Putinin kaltaisten hallitsijoiden valtiois-ta? Ja näillä fossiilituotoilla putinit, Putin ja hänen kaltaisensa hallitsijat, rahoittavat ihmis-ten tappamista. Eihän meidän kannata olla jumissa tällaiseen energiaan. Meidän kannattaa hankkiutua nyt mahdollisimman pian energiaitsenäisiksi, energiaomavaraisiksi, [Petri Hu-

run välihuuto] ja oli hyvä kuulla perussuomalaistenkin puheenvuoroista, että tätä periaatteessa kannatetaan. Silloin ei kannata haaveilla uusiin fossiilisiin lähteisiin tukeutumisesta.

Ylipäätään jos emme torjuu ilmastomuutosta... Kun tiedämme, että ilmastomuutos etenee jo jatkuvasti, niin meidän pitää yhtäältä yrittää miettiä keinoja, joilla sopeudumme siihen — niihin vaikutuksiin, joita se nyt jo meille aiheuttaa — ja kuinka hidastamme ilmastomuutoksen etenemistä. Paraikaa on käynnissä Egyptissä kansainvälinen COP 27 -ilmastokokous, jossa pääministeri Marin on käynyt pitämässä Suomen puheenvuoron, ja ensi viikolla matkustan itse sinne ministeriosuuteen, jossa neuvottelemme sitten valtioiden kesken siitä, että pidämmehän kiinni tästä ilmaston lämpenemistavoitteesta, että emme päästä sitä karkaamaan käsistä. Valtiot ovat sitoutuneet Pariisin sopimuksessa siihen, että ilmasto voi lämmetä vain 1,5 astetta, ja tämä 1,5 astettakin tulee tarkoittamaan jo muutoksia meidänkin elämässämme. Emme ole varmoja siitä, riittääkö tulevana talvena lapsillemme lumileikkejä, riittääkö lunta ylipäätään. Tällaisista asioista on kyse. Mitä tapahtuu meidän elinolosuhteille ympäri maailmaa? Viljelyolosuhteet, kalastusmahdollisuudet häviävät paikoin, jos ilmasto pääsee lämpenemään liikaa. Meidän metsillemme ilmastomuutos tulee tekemään tuhoja: Tuholaiset lisääntyvät, puiden laatu voi aidosti heikentyä, jos meillä ei vaikkapa routaa ole maassa lainkaan — myrskytuhot kaatavat tällöin entistä enemmän puustoa. Kaikkea tätä sään ääri-ilmiöt tuottavat meille, ja meidän kannattaa nyt tehdä kaikkemme, jotta ilmastomuutosta aidosti torjutaan.

Samaan aikaan kun tämä tehdään, meidän pitää tukea ihmisiä arjessa, siinä arjen selviytymisessä ja pärjäämisessä. Tämä on keskeinen osa ilmastopolitiikkaa, ja tämä hallitus on korottanut perusturvan tasoa, pienimpiä eläkkeitä. Viimeiseksi tässä budjettiriihessä tänä syksynä päätimme useista eri tukimuodoista kalliiden energialaskujen kompensoimiseksi ihmisille.

Ja kun täällä sanottiin, kannattaako Suomen yksinään tehdä tätä, kannattaako Suomen asettaa näin tiukkoja päästövähennystavoitteita, niin itse asiassa lienee hyvä muistuttaa, että Ruotsilla, Saksalla, Isolla-Britannialla on kaikilla kunnianhimoisemmat päästövähennystavoitteet kuin Suomella. [Petri Huru: Löysempi aikataulu!] — Ei, kunnianhimoisemmat tavoitteet päästövähennysten osalta. — Eikö Saksa ole aikamoinen talousmahti, joka on katsonut, että on nimenomaan taloudenkin etu, että siirrytään mahdollisimman nopeasti irti fossiilisista? Näitä ratkaisuja janotaan maailmalla. Ihmiset haluavat ostaa kestävämpiä tuotteita. Vihreän teknologian tuotteita viedään maailmalle. Tässä on Suomelle loistava vientimahdollisuus, ja jo nyt kuulen kansainvälisten järjestöjen johtotasoilta, kuinka tämä Suomen hiilineutraaliustavoite on aiheuttanut erittäin positiivisen vastaanoton maailmalla. Valtiot katsovat meidän suuntaan. Valtiot kysyvät, miten me tämän teemme, ja meillä on osoittaa uusi tuore ilmastolaki, joka ensimmäistä kertaa paaluttaa lain tasolla hiilineutraaliustavoitteen ja sen jälkeen myös maailman ensimmäisen hiilinegatiivisuustavoitteen. Näistä otetaan mallia. Siitä otetaan mallia, että me saamme meidän teollisuuden eri sektorit mukaan tähän työhön — poliitikot eivät yksin ilmastomuutosta pysäytä, vaan me tarvitaan yritykset mukaan, me tarvitaan järjestöt, kotitaloudet, aivan kaikki tähän mukaan, ja tämän takia työtä kannattaa jatkaa. Tämä on talouden etu, tämä on ympäristön etu, tämä on aidosti monella tavalla kestävä.

Jos nyt laistamme ilmastotoimista, luultavasti tulevaisuudessa tämänkaltaiset energiakriisit kurittavat meitä entistä pahemmin, entistä pidempään. Nyt kannattaa irtautua [Puhemies koputtaa] fossiilienergiasta nopeasti.

## Pöytäkirja PTK 121/2022 vp

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia. — Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä täysistunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Asian käsittely keskeytettiin kello 18.54.

---

Asian käsittelyä jatkettiin kello 19.19.

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 7 käsittelyä. — Keskustelu jatkuu. Edustaja Honkasalo, olkaa hyvä.

19.20 **Veronika Honkasalo vas:** Arvoisa puhemies! Ennakkotietojen mukaan maankäyttösektori muuttui vuonna 2021 ensimmäistä kertaa nielusta päästölähteeksi. Nielun muuttumisen päästölähteeksi arvioidaan johtuvan hidastuneesta puuston kasvusta sekä korkeista hakkuumääristä. Suomi ei siis ole matkalla hiilineutraalisuustavoitteeseensa 2035, ja lisätoimia erityisesti maankäyttösektorilla on pakko osoittaa. Tätä ja ilmastojohtajuutta ja ehkä selkärankaa pitää kyllä peräänkuuluttaa nyt COP-ilmastokokouksen aikana, kun samaan aikaan Suomen hiilineutraalisuustavoitetta toivotetaan kansainvälisenä menestystarina. Hiilineutraalisuustavoitteeseen on päästävä meidän itsemme vuoksi mutta myös siksi, että sanat ja teot eivät voi olla ristiriidassa loputtomiin.

Koska kyse on myös metsäpolitiikasta, kestävästä hakkuutasoista ja metsänhoidon tavoista, on tässä selkeä linkki myös eilisen ja tämän päivän ennallistamiskeskusteluihin, joita kyllä olen seurannut melko surullisena. Sekä hiilinielujen romahtamisessa että ennallistamisessa on kyse samasta suomalaisesta luonnosta, jota on ryhdyttävä kohtelemaan kestävämmiin. Tätä vaatii sekä luontokadon pysäyttäminen että hiilinielun korjaaminen. Elinympäristöjen on oltava elinvoimaisia vielä tuleville sukupolville, ja ennallistamisesta hyödynnämme me itse.

Tuntuu välillä, kun kuuntelee tämän salin keskusteluja, varsinkin eilen ja tänään, ettemme elä tässä salissa samassa todellisuudessa. Luontokato osana ekokriisiä on aikamme suurin eksistentiaalinen uhka. Ennallistaminen ja hiilinielujen korjaaminen on elintärkeää suomalaisen luonnon elpymisen kannalta.

Arvoisa puhemies! Hallitusohjelmassa on sitouduttu hiilinielun vahvistamiseen useassa kohdassa, ja nyt se on romahtanut. Toimia siis tarvitaan liikkeelle, vaikka onkin jo tämän eduskuntakauden loppu. Ja jos ministeri vielä olisi ollut täällä paikalla tai olisin ehtinyt siihen keskusteluun, kun hän oli täällä paikalla, niin olisin kysynyt juuri näiden toimien perään. — Kiitos.

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia. — Edustaja Mäkynen, Jukka pois. — Edustaja Kymäläinen, olkaa hyvä.

19.22 **Suna Kymäläinen sd:** Arvoisa herra puhemies! En tiedä, onko tämä nyt sitten illan viimeinen puhe, kun tässä salissa ei muita näytä enää juurikaan olevan kuin itse, mutta

## Pöytäkirja PTK 121/2022 vp

minä mietin, kun tulin tänne saliin aiemmin tässä iltapäivällä ja kuulin edustaja Lulu Ranteen puheen, että omakin kielenkantani tässä heräsi.

Suomessa varustamot, autontuojat, myyjät, vientiteollisuus, logistiikka-ala ja niin edespäin ovat sitoutuneet omin toimin edistämään tätä tavoitetta, joka on sidottu tähän vuoteen 2035.

Vientiteollisuus taistelee globaaleilla markkinoilla, ja hiilijalanjäljellä on kilpailutilanteessa äärimmäisen tärkeä, kaikkea määrittävä tehtävä, ja se on sen edellytys, että hiilijalanjälki ei ole suuri. Uusi teknologiakin on meille myös uusi mahdollisuus, ja siinä on myös työpaikkoja mutta myös vientiteollisuudelle uusia elementtejä mukana.

En ymmärrä, kun täällä edustaja Ranne totesi, että miksi potkia itseään ja Suomea nilkoihin. Juuri se toiminta sen mukaisesti, mistä edustaja Ranne täällä puhui, on sitä omille nilkoille potkimista. Jos kaikki meidän toimijakenttämme tekevät paljon töitä sen eteen, että olisivat kilpailukykyisiä ja pärjäisivät, toisivat työpaikkoja Suomeen, niin miksi me poliitikot pyrkisimme sitten sabotoimaan toimia, joita kentän omat sitoutumistoimet ovat olleet?

Sitten huomaan, että ilmastotavoitteiden saavuttaminen ylipäättänsäkin edellyttää esimerkiksi autokannan uusiutumista. Vaikka me puhuisimme uudesta bensiinillä käyvästä autosta, niin se uusi auto saastuttaa 40 prosenttia vähemmän kuin kymmenen vuotta vanha auto. Meillä on Suomessa yksi Euroopan vanhimpia autokantoja, ja sen vuoksi esimerkiksi liikenteen kokonaisverouudistuksella tulisi katsoa niitä mahdollisuuksia, miten ihmiset voisivat hankkia uusia autoja lisää, ja näin saadaan myöskin uudempia autoja käytettyjen autojen markkinoille. En puhu nyt pelkästään sähköistymisestä vaan ylipäättänsäkin autoilusta.

Tämä ilmastokertomus tulee myös meille liikenne- ja viestintävaliokuntaan. Itse asiassa olemme ottaneet tämän jo tänä päivänä ennakkokäsittelyyn.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ympäristövaliokuntaan, jolle liikenne- ja viestintävaliokunnan, maa- ja metsätalousvaliokunnan ja talousvaliokunnan on annettava lausunto.

### **8. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain, henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa annetun lain 29 §:n ja henkilötietojen käsittelystä poliisitoimissa annetun lain 22 §:n muuttamisesta**

Hallituksen esitys HE 243/2022 vp

#### *Lähetekeskustelu*

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan, hallintovaliokunnan ja puolustusvaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Avaan keskustelun. — Ministeri Harakka, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

## Pöytäkirja PTK 121/2022 vp

### *Keskustelu*

18.54 **Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvät kollegat! Tämä niin sanottu kyber-PTR-esitys on yksi tärkeimmistä, joka minulla on kunnia tuoda eduskuntaan, koska se vertautuu nykyiseen poliisin, Tullin ja Rajan yhteistyöhön tilannekuvan, johtojärjestelmien ja resurssien suhteen, vaikkakin viranomaiset ovat toiset. Molemmat näistä ovat aivan erinomaisia, erityisiä suomalaisia ratkaisuja. Tämä on omalta kannaltani viimeisin pala siinä palapelissä, jossa olemme parantamassa kyberturvallisuutta kokonaisuutena.

Keväällä 21 Psykoterapiakeskus Vastaamon tietomurron seurauksena hallitus antoi periaatepäätöksen tietoturvan ja tietosuojan parantamisesta yhteiskunnan kriittisillä toimialoilla. Tässä toimenpidelistauksessa on yhteensä 37 kohtaa, ja ensimmäinen on tämä viranomaisten toimintamahdollisuuksien parantaminen merkittävässä tietoturvaloukkaustilanteissa ja siihen liittyvän lainsäädännön kehittäminen. Hallitus käynnisti valmistelutyön ja on nyt antanut eduskunnalle käsiteltäväksi ehdotuksen, jossa muutetaan sähköisen viestinnän palveluista annettua lakia, henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa annettua lakia sekä henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annettua lakia.

Yleinen turvallisuustilanne on ehdotuksen valmistelun aikana muuttunut merkittävästi, ja ehdotus on siten erittäin ajankohtainen. Työtä kansallisen kyberturvallisuuden parantamiseksi jatketaan myös ehdotuksen antamisen jälkeen kyberturvallisuudesta annettujen periaatepäätösten täytäntöönpanolla sekä sisäministeriön ja puolustusministeriön kyberturvallisuuden selvityshankkeella, jossa pohditaan isommassa kuvassa kyberturvallisuuden toimintaympäristöön liittyviä muutostarpeita. Tämä selvitys on tarkoitettu saadaan päätökseen vielä tämän hallituskauden aikana.

Tämän ehdotuksen keskeisenä tavoitteena on parantaa yhteiskunnan turvallisuutta viranomaisten tiedonvaihtoa parantamalla. Esitys sisältää ehdotuksen viranomaisten tiedonvaihto-oikeudesta yhteiskunnan toiminnan kannalta vakavissa tietoturvaloukkaustilanteissa. Ehdotus koskee Kyberturvallisuuskeskusta, poliisia ja suojelupoliisia sekä Puolustusvoimia. Lainsäädäntöön nykyisellään sisältyy jonkun verran rajoituksia tiedonluovutukselle normaalitilanteessa. Ne ovat sellaisenaan perusteltuja perusoikeuslähtökohdista. On kuitenkin katsottu, että vakavassa tietoturvaloukkaustilanteessa näistä olisi oltava mahdollisuus poiketa.

Esityksessä on mukana ehdotus virka-apumenettelyn laajentamiseksi siten, että myös Liikenne- ja viestintäviraston Kyberturvallisuuskeskus voisi jatkossa saada virka-apua muilta viranomaisilta. Virka-apusäännöksissä kyse olisi ennen kaikkea resurssien, kuten asiantuntijoiden ja laitteiden, yhteiskäytöstä merkittävässä tietoturvaloukkaustilanteissa. Kyberturvallisuuskeskuksen antaman virka-avun osalta päätöksentekoa ehdotetaan muutettavaksi siten, että se päättäisi jatkossa itse virka-avun antamisesta.

Toisena menettelyllisenä muutoksena olisi päätöksenteko ulkomaille luovutettavan tietoturvaloukkauksiin liittyvän tiedon osalta siten, että siitä, kenelle tietoa voidaan luovuttaa, päättäisi Liikenne- ja viestintävirasto Traficom. Ulkomaisten tietoturvaviranomaisten lisäksi tietoja voitaisiin jatkossa luovuttaa EU:n ja Naton CERT-toimijoille, computer emergency response team -toimijoille. Kuten nykyisinkin, ehdotettu muutos ei velvoita tiedonvaihtoon vaan perustuu vapaaehtoisuuteen ja viranomaisen harkintaan.

Esitykseen liittyy lisäksi ehdotus viestinnän välittäjän vapaaehtoisesta tietoturvaloukkauksiin liittyvästä tietojen luovutuksesta Kyberturvallisuuskeskukselle. Voimassa ole-

## Pöytäkirja PTK 121/2022 vp

vassa lainsäädännössä epäselvää on ollut se, voiko viestinnän välittäjä luovuttaa oma-aloitteisesti Kyberturvallisuuskeskukselle viestintää koskevia tietoja, jos ne liittyvät tietoturvaloukkaukseen, kuten esimerkiksi haitallisia viestejä sisältävään kampanjaan.

Arvoisa puhemies! Ehdotus täydentää tämän hallituskauden vankkaa työtä kyberturvallisuuden parantamiseksi, jota on tehty muun muassa kyberturvallisuuden periaatepäätösten, verkkoturvallisuuden sääntelyn kehittämisen ja kyberturvallisuuden rahoituspanostusten kautta. Kuten olemassa olevassa PTR-yhteistyössä, tässäkin kyseessä on jälleen erityinen suomalainen ratkaisu, jossa viranomaisten resursseja käytetään yhdessä Suomen turvallisuuden parantamiseksi, ja näin ollen teemme Suomesta tietoturvalisemmän kansalaisyhteiskunnallemme. Suomalainen supervoima on yhteistyö. — Kiitos.

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia esittelystä. — Edustaja Mäkinen, olkaa hyvä.

**18.59 Riitta Mäkinen sd:** Arvoisa herra puhemies! Tässä käsittelyssä olevassa hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sähköisen viestinnän palveluista, henkilötietojen käsittelystä Puolustusvoimissa ja henkilötietojen käsittelystä poliisitoimissa annettua lakia. Hallituksen lakiesitys on enemmän kuin ajankohtainen aikana, jolloin turvallisuuspoliittinen toimintaympäristö elää ja muuttuu jatkuvasti. Lämmin kiitos ministeri Harakalle tämän esityksen esittelystä ja perusteellisesta valmistelusta ja tuomisesta käsittelyyn.

Kyberympäristön uhat ovat monimutkaistuneet ja lisääntyneet erityisesti yhteiskunnan eri sektoreiden digitalisaatiosta johtuen. Kuten turvallisuusympäristön muutoksesta annettussa ajankohtaisselonteossa, johon ministerikin tässä viittasi useaan otteeseen, todetaan: ”Uhkien tehokkaan torjunnan vahvistamiseksi tiivistetään entisestään siviili- ja sotilasviranomaisten yhteistyötä ja tiedonvaihtoa. Oikea-aikaista, kattavaa ja jaettua tilannekuvaa tarvitaan kyberuhkien ennakoimiseksi ja kyberpoikkeamien havaitsemiseksi mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Nämä ovat itse asiassa edellytys hyökkäyksen pysäyttämiseksi ja sen vaikutusten rajaamiseksi.”

Esitys pohjautuu kesällä 2021 annettuun periaatepäätökseen tietoturvan ja tietosuojan parantamiseksi yhteiskunnan kriittisillä toimialoilla ja päivitetyn tiedon valossa edelleen täydentää sitä. Muutokset parantavat mahdollisuuksia reagoida vakaviin kyberhyökkäystilanteisiin, ja samalla koko yhteiskunnan turvallisuus ja tietoturva paranee. Muutokset mahdollistavat sujuvamman viranomaisten välisen tiedonvaihdon yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen kannalta merkittävissä tietoturvaloukkaustilanteissa ja niiden uhissa, kuten ministeri äsken toi esille. Nämä uhat voivat kohdistua esimerkiksi kansalliseen turvallisuuteen ja maanpuolustukseen, välttämättömiin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin ja pelastustoimeen, välttämättömiin hyödykkeisiin, kuten energiaan, veteen ja elintarvikkeisiin, välttämättömiin maksu- ja arvopaperipalveluihin ja yhteiskunnan kriittisiin liikenne- ja viestintäpalveluihin.

Arvoisa puhemies! Hallitus on puuttunut lukuisin eri tavoin Suomen kokonaisturvallisuuden, huoltovarmuuden ja sotilaallisen maanpuolustuksen turvaamiseen, ja tämä esitys todella viimeistelee myös kyberturvallisuuden osalta tätä kokonaisuutta erityisen hienolla tavalla. Lämpimät kiitokset vielä kertaalleen esityksestä, ja toivon sen pikaista mutta perusteellista käsittelyä täällä eduskunnassa.

## Pöytäkirja PTK 121/2022 vp

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia. — Edustaja Kymäläinen, olkaa hyvä.

**19.02 Suna Kymäläinen sd:** Arvoisa herra puhemies! Nyt käsittelyssä oleva esitys on erityisen ajankohtainen nykyisessä turvallisuustilanteessa, jossa myös kyberhyökkäysten riski yhteiskunnassa on kohonnut. Haluankin kiittää ministeri Harakkaa ja hallitusta tämän esityksen tuomisesta eduskuntaan. Tämä esitys ansaitsisi useammankin edustajan läsnäolon tässä lähetekeskustelussa, mutta ehkä nämä puheenvuorot ovat sitten sitä ponnekaampia.

Tosiaan on erityisen tärkeää, että varmistamme lainsäädännöllä viranomaisten hyvät ja tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet tiedonvaihtoon tällaisissa poikkeuksellisissa tietoturvaloukkaus- ja uhkatilanteissa. Näin meillä on myös paremmat mahdollisuudet reagoida mahdollisiin kyberhyökkäyksiin. Sitä kautta myös koko yhteiskuntamme turvallisuus ja resilienssi paranevat. Muistamme kaikki varmasti Vastaamon tapauksen, jonka ministerikin täällä mainitsi, emmekä halua, että vastaavaa pääsee tapahtumaan uudelleen.

Tämä lakiesitys koskee ennen kaikkea viranomaisten tiedonvaihtoa tilanteissa, joiden katsotaan olevan uhkaavia esimerkiksi julkisen päätöksenteon ja viranomaisten toimintakyvyn, kansallisen turvallisuuden ja maanpuolustuksen, välttämättömien sote-palveluiden ja pelastustoimen sekä välttämättömien hyödykkeiden tai palveluiden, kuten energian, vesihuollon tai maksupalveluiden, kannalta. Uusi tiedonvaihtosäädös koskisi kuitenkin vain yksittäistapauksia, eikä se koskisi viranomaisten välistä normaalia tiedonvaihtoa. Tämä on tärkeää niin sähköisen viestinnän tietosuojan kuin oikeusturvan toteutumisenkin kannalta.

Arvoisa puhemies! Digitalisaation myötä yhteiskuntamme on yhä riippuvaisempi kyberympäristöstä, mikä tarkoittaa sitä, että myös erinäisten kyberympäristön uhkien kenttä on laajentunut ja uhkat lisääntyneet. Nyt kuluneen vuoden aikana koko yhteiskuntamme turvallisuustilanne on muuttunut ja kyberhyökkäysten mahdollisuus kasvanut entisestään. Mielestäni hallitus ja ministeri Harakka työllään ovat vastanneet pontevasti näihin lisääntyviin kyberuhkiin ja vahvistaneet yhteiskuntamme kyberturvallisuutta. Aivan kuten ministeri sanoi, tämä esitys on yksi tärkeimmistä esityksistä kyberturvallisuuden osalta. Otamme tämän liikenne- ja viestintävaliokunnassa pikaiseen ja tarkkaan käsittelyyn. — Kiitos.

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Kiitoksia. — Onko ministerillä kommentoitavaa? [Timo Harakka: Aivan lyhyesti.] — Minuutti, olkaa hyvä.

**19.04 Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka (vastauspuheenvuoro):** Arvoisa puhemies! Kiitos näistä arvokkaista puheenvuoroista, joissa laatu korvasi määrän. Uskon vakaasti, että koko eduskunta ihan laidasta laitaan näkee tarpeen vastata entistä tehokkaammin kyberhyökkäystilanteisiin ja niiden uhkiin. Totta kai huolellinen perusoikeuspunninta on aivan välttämätön tämän esityksen yhteydessä. Ja vaikka tällä kertaa onkin kysymys viranomaisten tiiviimmästä ja, kuten jo sanoin, ehkä kansainvälisestikin ainutlaatuisen tiivistä yhteistyöstä, niin täytyy vielä erikseen korostaa sitä hyvää yhteistyötä ja aivan ratkaisevan tärkeää yhteistyötä, jota yksityinen ja julkinen sektori tekevät yhteisen kyberturvallisuutemme edistämiseksi. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

## Pöytäkirja PTK 121/2022 vp

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan, hallintovaliokunnan ja puolustusvaliokunnan on annettava lausunto.

### 9. Puhemiesneuvoston ehdotus laiksi eduskunnan virkamiehistä annetun lain muuttamisesta

Puhemiesneuvoston ehdotus PNE 1/2022 vp

*Lähetekeskustelu*

Asia lähetettiin hallintovaliokuntaan.

### 10. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi Säteilyturvakeskuksesta sekä säteilylain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 137/2022 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 23/2022 vp

*Ensimmäinen käsittely*

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 137/2022 vp sisältyvien 1.-2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

### 11. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 18 b §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 202/2022 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 26/2022 vp

*Ensimmäinen käsittely*

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 26/2022 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Avaan yleiskeskustelun. — Edustaja Viitanen, olkaa hyvä.

*Keskustelu*

19.06 **Pia Viitanen sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kovasti innokkaana tänne jo pyrin, koska mielestäni kysymyksessä on kyllä oikein hyvä esitys. Eli tässä on valtiovarainvaliokunnan mietintö taustalla. Kysymys on tästä korkorajoitussääntelystä ja siinä tasevapautuksen jatkokiristyksestä sekä infrapoikkeuksen laajentamisesta, ja tavoitteena on rajoittaa mahdollisuuksia siirtää tuloa Suomen verotusvallan ulkopuolelle.

Tässä on taustalla se, että me käsiteltiin samantyyppistä asiaa jokin aika sitten, eli tämä muutos liittyy kiinteästi vuoden 2022 alusta voimaan tulleisiin muutoksiin, joilla kiristettiin tätä tasevapautusta. Siinä oli taustalla se — moni muistaa ehkä sen keskustelun, mikä julkisuudessa käytiin — että ei ole kovin oikein, että esimerkiksi, kuten silloin puhuttiin, vaikka sähkön siirtoyhtiöllä on mahdollisuus siirtää tai vältellä verotusta näiden järjestelyjen ansiosta. Ja silloin kun tämä hallitus antoi esityksen, hallituksen esityksessä todettiin,

## Pöytäkirja PTK 121/2022 vp

että on tarkasteltava, onko tämä riittävä tukkimaan tämän porsaanreiän, ja todettiin, että on valmius tarkastella siten tätä vielä jatkossa, jotta se olisi riittävä. Eli lähdetään tekemään sitä, mitä alun perin oli tarkoituskin lähteä tekemään. Hallitus myös ilmoitti silloin, että on valmis antamaan lisäesityksen, jatkokiristysesityksen, ja nyt on kysymys siitä. Myös valtiovarainvaliokunta omassa mietinnössään kiirehti tätä selvittämistä, että tuodaan mahdollisesti jatkotoimia. Tietenkin tasevertailun poikkeuksen osalta on hyvä mielestäni, että juuri siihen asiaan voidaan vaikuttaa, mitä alun perin lähdettiin tekemään, ja tämä mahdollistaa sen.

No, tässä tasevertailun poikkeuksen kiristämisessä on siis kyse siitä, että tähän poikkeuksen soveltamiseen vaikuttaisi myös suoritettujen korkojen määrä. Tätä vapautusta ei sovellettaisi, jos konsernista merkittävän omistusosuuden omistaville tahoille suoritettujen korkojen määrä on vähintään 20 prosenttia kaikille konsernin ulkopuolelle suoritetuista koroista.

Tämän lisäksi, että tämä tasevapautus kiristyy, tehtäisiin tiettyjä laajennuksia julkisia infrastruktuurihankkeita koskien eli sellaisia hankkeita, joissa julkisyhteisö tilaa tällaisia pitkän aikavälin julkisia infrahankkeita, joita toteuttaa osittain tai kokonaan yksityisomisteinen yhteisö, ja siellä sitten heille tulee myös oikeus tähän. Infrastruktuurihankkeita koskevaa poikkeusta sovellettaisiin takautuvasti jo vuodelta 2019 toimitettavasta verotuksesta alkaen.

Asiantuntijakuulemisissa tämä sai kyllä laajaa kritiikkiä. Sitä kritisoi ennen aikaisuuksista, tätä tasevapautusta nimenomaan, sääntelyn monimutkaistumisesta, ennakoitavuuden heikentämisestä, tarkoituksenmukaisuutta epäiltiin. Toisaalta täytyy sanoa, että myös jotkut asiantuntijat kannattivat tätä esitystä ja joissain lausunnoissa jopa todettiin, että koko vapautusjärjestelmästä tulisi kokonaan luopua. Sen sijaan, kun oli näitä pitkiä infrastruktuurihankkeita koskeva muutosehdotus, niitä pidettiin kaiken kaikkiaan hyvinkin kannatettavina, eli siellä oli laaja kannatus.

Valiokunta puoltaa tätä hallituksen esitystä ja lähtee siitä, että tätä on tarkasteltava nimenomaan suhteessa niihin muutoksiin, jotka tulivat voimaan silloin 2022 alussa. Nämä täydentävät sitä. Me korostamme tässä mietinnössä sitä tarkoitusta, mikä tällä lailla on, joka on äärimmäisen hyvä, eli se, että turvataan veropohjaa.

Näitä hankkeita koskevissa lausunnoissa osa asiantuntijoista näki, että sitä voisi laajentaa vielä siten, että se koskisi myös näitä suunnitteilla olevia isoja raidehankkeita, ja he esittivät, että myös tämä mahdollistaisi tämän poikkeuksen käytön. Mutta me kerrotaan tässä mietinnössä siitä taustasta, että tätähän on laajennettu sitä myöten, kun on pystytty. Eli tässä on ollut komission kanssa vuosia meneillään neuvotteluprosessi, jonka seurauksena aina, kun on tullut mahdollisuus, olemme laajentaneet tätä. Tässäkin todetaan, henki on selkeästi se, että kun näitä neuvotteluja käydään ja jos tulee myöhemmin esimerkiksi näitä raidehanketarpeita, niin tätä ollaan varmasti valmiit, mikäli se on mahdollista, myös niitä laittaa koskemaan. Mutta sitten täytyy tosiaan muistaa, minkä mainitsimme tässä, että nythän ei ole vielä selkeää se, millaisia mahdollisia toteuttamismalleja näille hankkeille tulisi, ja siksi pidämme myös perusteltuna sitä, että tässä vaiheessa kuitenkin tämä poikkeus tehdään tässä laajuudessa kuin se esityksessä on.

Eli tätä puollamme valiokuntana kaiken kaikkiaan, mutta sitten todetaan, että tässä on lopussa lausumavastalause.

Yleiskeskustelu päättyi.

## Pöytäkirja PTK 121/2022 vp

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 202/2022 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

### 12. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tuloverolain väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 204/2022 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 27/2022 vp

#### *Ensimmäinen käsittely*

**Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne:** Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 12. asia. Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö VaVM 27/2022 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä.

Avaan yleiskeskustelun. — Esittelypuheenvuoro, edustaja Viitanen, olkaa hyvä.

#### *Keskustelu*

19.13 **Pia Viitanen sd** (esittelypuheenvuoro): No niin, luulen, että tämä menee vielä lyhyemmän kaavan mukaan, nimittäin tavoitteena on kotitalouksien auttaminen siinä vaiheessa, kun sähkölaskut kovasti kasvavat. Eli tässä on kysymys kotitalousvähennysjärjestelmän kautta tehtävästä helpotuksesta sähkölaskuihin, jotka syntyvät aikavälillä ensi vuoden alusta huhtikuun loppuun.

Tätä on kannatettu laajasti. Myös valiokunta tätä esitystä puoltaa. Sisällöltään tämä tarkoittaa sitä, että vähennys saadaan siltä osin kuin lasku ylittää 2 000 euroa, ja maksimis- saan se on 6 000 euroa, ja sitten tältä väliltä, joka siihen oikeuttaa, 60 prosenttia voisi vähentää kotitalousvähennyksen kautta. Samalla täytyy muistaa, että tämä ei ole ainoa näistä toimenpiteistä, millä pystytään ja yritetään nyt parhain päin tukea kotitalouksia, vaan samaan aikaan toisaalla eduskunnassa käsitellään sähkötukea niille kotitalouksille, jotka eivät voi esimerkiksi verotettavien tulojen pienen määrän johdosta käyttää tätä vähennystä. Eli siinä mielessä tässä on monta meneillään. Toteamme tässä mietinnössä myös sen, että tässähän ei voi saada molempia näitä tukimuotoja, vaan nimenomaisesti on niin, että jompaakumpaa voi käyttää, mutta yhtä aikaa näitä ei voi käyttää.

Tämä säätelymalli herättää jonkin verran kysymyksiä. Tässä on kysymys jo olemassa olevasta kotitalousvähennyksestä ja sen yhteydessä tehtävästä muutoksesta, mutta pait- si että tämä piti pystyä tekemään nopeasti, tämä oli myös keino siihen, että tämän kautta pystytään varmistamaan, että jo kuluvan, tulevan vuoden aikana pystytään tätä veroetua hyödyntämään, eli on mahdollista saada se apu tässä ja nyt lähempänä kuin että myöhem- min, vasta joskus pitkän ajan kuluttua. Kaiken kaikkiaan on haluttu nimenomaisesti sitä, että jo verovuoden aikana tätä hyötyä voidaan saada.

Kaiken kaikkiaan tällä on kustannuksia. Vaikutukset verotuloihin ovat noin 265 miljoo- naa, josta 16 miljoonaa olisi kuntien menetyksiä, ja toteamme myös, että kunnille tämä kompensoidaan valtionosuusjärjestelmän kautta. — Täytyy sittenkin varmasti tulla sinne, kolme minuuttia täyttyy. [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle]

No niin. — Eli kuten sanoin, valiokunta puoltaa tätä ja esittää pientä täsmennystä, joka on teknisluonteinen, ja tämä apu kohdistuu kaiken kaikkiaan niihin kotitalouksiin, jotka kuluttavat paljon sähköä, jotka asuvat usein sähkölämmitteisissä asunnoissa ja joilla on kallis sähkösopimus. Toteamme myös sen, minkä aiemmin jo sanoin, että aika huonosti

## Pöytäkirja PTK 121/2022 vp

tämä kotitalousjärjestelmä sinänsä sopii tällaiseen, mutta korostamme valiokuntana, että tämä on perusteltua tässä poikkeustilanteessa. Koska on toimittava heti, nopeasti, ei voitu tehdä sellaista ihan ihka uutta mallia, jossa esimerkiksi tulorajoja otettaisiin huomioon, koska on myös selvää, että tietynlaisen ominaisuutensa kautta tähän kohdistuu selkeästi enemmän sinne ylempiin tulodesiileihin.

Toteamme valiokuntana myös tärkeän seikan tässä mietinnössä, joka on se, että varmasti se ihan tavallinen kuluttaja, joka nyt tietää, että erilaisia tukia on saatavilla, voi olla hie-  
man hämillään siitä, mitä tukea voisi saada ja mistä ja voiko näitä saada yhtä aikaa. Näitä kysymyksiä herää paljon, ja siksi alleviivaamme sitä, että on hyvin tärkeää, että tästä asias-  
ta pyritään mahdollisimman selkeästi tiedottamaan ja lisäämään sitä, että ihmiset pysyvät  
niin sanotusti kärryllä siitä, mitkä ovat oikeudet näitten tukien saamiseen.

Tässä, puheenjohtaja. Tämä on yksimielinen.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 204/2022 vp sisältyvän lakiehdotuksen si-  
sällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

### **13. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maataloustuotteiden markkinajärjestelystä an- netun lain muuttamisesta**

Hallituksen esitys HE 169/2022 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 12/2022 vp

*Ensimmäinen käsittely*

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 169/2022 vp sisältyvän lakiehdotuksen si-  
sällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

### **14. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työttömyysturvalain 2 a ja 4 luvun muuttamisesta**

Hallituksen esitys HE 180/2022 vp

Valiokunnan mietintö StVM 23/2022 vp

*Ensimmäinen käsittely*

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 180/2022 vp sisältyvän lakiehdotuksen si-  
sällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

### **15. Seuraava täysistunto**

Eduskunnan seuraava täysistunto on perjantaina 11.11.2022 klo 13.00. Täysistunto lope-  
tettiin klo 19.26.

**Pöytäkirja PTK 121/2022 vp**

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Timo Tuovinen